

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 45 (2332) 1994 LAPKRITIS-NOVEMBER 8

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

NUMERIO KAINA — \$1

Išnykimas ar išlikimas?

Tautų išlikimas priklauso nuo prieaugio, ir tai ne vien nuo fizinio. Žmonių gausa gali turėti lemiamos reikšmės fizinės grumtynės, bet ji gali sutirpti ir išnykti, jei stokos būtino dvasinio atsparumo.

SVARSTYMAI apie mūsų tautos ateitį išryškina dvi priedaidas: lietuviai gali išnykti, jei gimstamumas mažės, ir jie gali išnykti, jei tautinis sąmoningumas silpnės. Pastarąją galimybę patvirtina dar ir istoriniai faktai, kalbantys apie teritorinių pakraščių praradimą bei sąmoningą išsiskeldinimą ieškant greitesnio ekonominių problemų išsprendimo. Dar taip neseniai apie tautos išnykimą mažai kalbėta. Atrodė, kad vienintelė grėsmė yra okupacija, klatingas rusinimas, ateistinių idėjų brovimasis ir jų poveikiai jaunimui. Iš toliau žiūrint nuo širdžiai tikėtasi, kad su proveržiu į laisvę ir valstybinės nepriklausomybės atstatymu prisikėlusią tautą lengvai nubloks visus tuos pavojus — jai teliks džiaugtis ir svarstyti ateities galimybes, kaip greičiau sustiprėti ir augti. Deja, labai greitai teko pasižiūrėti į tikrovę, akivaizdžiai susipažinti su visa užgožiančiu pasikeitusiu žmogumi, savotišku išpūstos formos milžinu, kurio šėšelyje tauresnės asmenybės bando kažką kitaip daryti, bet vis lieka darbščiais pasakos nyktukais. Tokių nesuderinamų priešpriešų plėtoje tenka spręsti visų likimą, nes tautą sudaro ir vieni, ir kiti. Rūpi kam ar nerūpi — ateitis neišvengiama. Ji palies ateinančias kartas, kurios šiandien dirbtinai ribojamos. Ir tai apgaulinga, nes niekas nepasikeis, o tik tai, kad mūsų vietoje bus kiti. Sava vesdamai išnykimo keliu, kuriame erdvę kaimynams, kurie užims tuščias vietas.

TAUTOS daliai, gyvenančiai už tėvynės ribų, pavojus išnykti žymiai didesnis. Neišvengiamas bendravimas su jų supančia aplinka, įsiliejimas į daugelį bendrų darbų, prisitaikymas prie kitokio gyvenimo būdo ryškiai slopina tautinės prigimties atsparumą, kuris su kiekviena nauja karta gerų norų ir pastangų akivaizdoje blėsta. Visur ir visai įvairiomis progomis nesibailgia pasikartojantis klausimai, kas iš tikrųjų sugebėtų įpūsti tas blėstantias tautinio gyvastingumo žarijas, kad prasimuštų kaitrios liepsnelės, uždegančios ir šildančios. Tiesa, išeivijoje turime gražių lietuviškam gyvenimui atstovaujančių vienetų, meno sambūrių, kultūros puoselėtojų. Bet kai kada jie švysteli tartum kokia išorinė lietuvių, proginė, vienkartinė, iškilimų bei minėjimų daili puošmena. O yra būtinas platus, pastovus, kasdienybę paveikiantis susipratimas, apsisprendimas, organizuotumas, jungiantis visus lietuvių kilmės žmones. Reikia prateisti nuolatinį rūpestį dėl tautinio išlikimo, reikia žvelgti į tolesnę ateitį, nenuvertinti savo tautybės bei kilmės kuriant šeimas, o mišriosiose šeimose principingai ryškinti lietuviškąjį bruožą. Kanados lietuvių bendruomenės (KLB) XV-tosios krašto tarybos trečiosios sesijos suvažiavimas įvyks lapkričio 12-13 d.d. Anapilio sodyboje, Mississaugoje, Ont. Tai reikšmingas veikėjų susirinkimas, kuriame paprastai apžvelgiama kas padaryta, kas darytina. Rūpimi klausimai — Lietuva: kiek pagelbėta, kaip bendrauti, ko tikėtis? Nepamirštinėti betgi ir naminiai reikalai: kaip stiprinti bendruomeninį organizuotumą, kaip į veiklą įjungti daugiau pajėgių asmenų, kokia iš tikrųjų yra įmanoma užsienio lietuviųbė. Č.S.

KANADOS ĮVYKIAI

Naujas imigracijos planas

Imigracijos ministeris Sergio Marchi lapkričio 1 d. parlamento narius supažindino su seniai žadėtai imigracijos taisyklių pakeitimais. Naujuoju planu tikimasi užbaigti beveik visiškai kontrolę praradusį ateivių antplūdį Kanadon. Jų įsileidimas dabar bus tvarkomas ir kontroliuojamas pagal dešimčiai metų paruoštą naująjį planą, kai jį patvirtins liberalų daugumą turintis Kanados parlamentas. Lig šiol Kanadon kasmet būdavo numatoma įsileisti ketvirtadali milijono ateivių. Tačiau tokie projektai ne visada būdavo įgyvendinami. Spėjama, kad šiais metais jų atvažiuos tik apie 230.000.

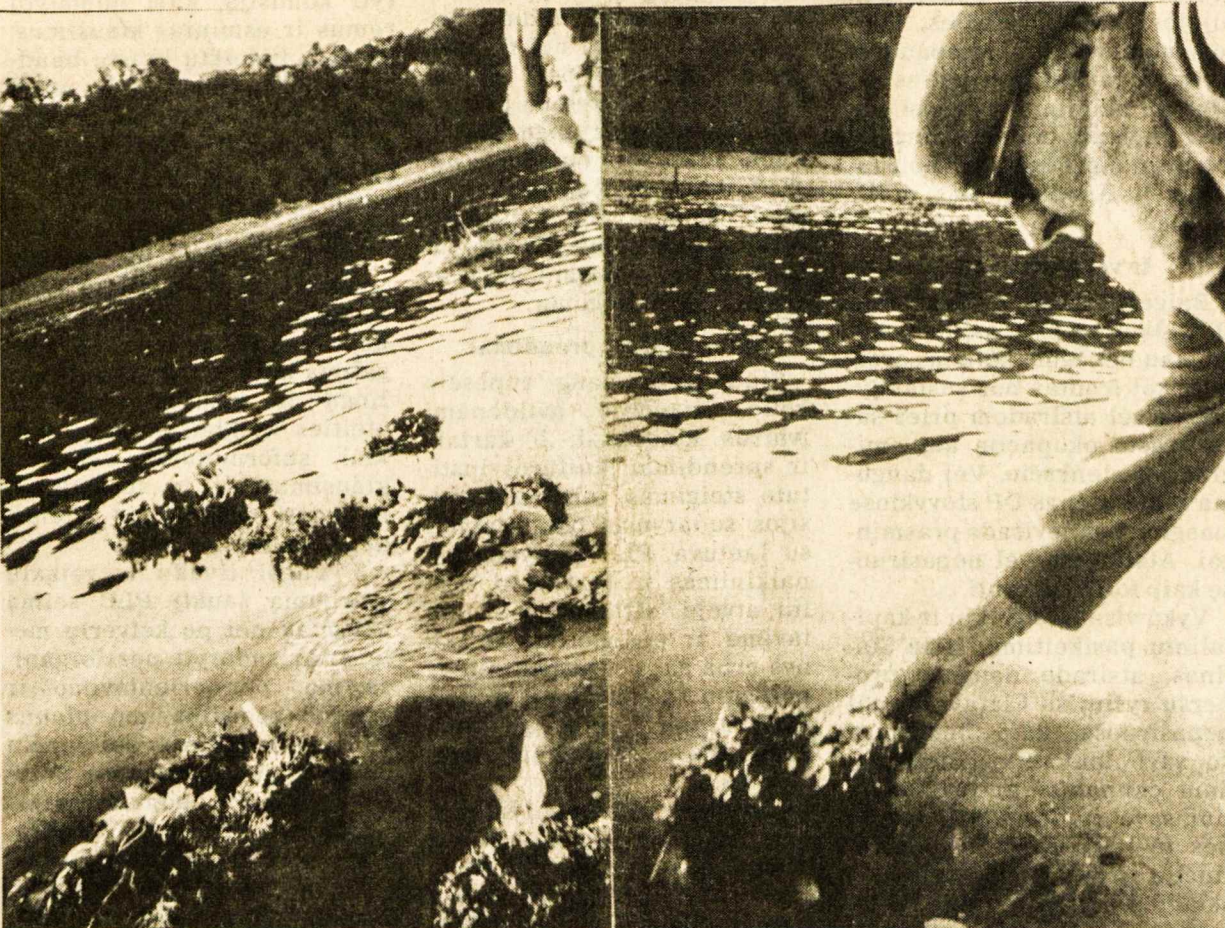
1995 m. imigracijos ministeris S. Marchis planuoja ateivių skaičių sumažinti dar 40.000. Atbėgėlių skaičių beigi bus leista padidinti nuo 18.000 iki 24.000 ar net 32.000, primant daugiau moterų ir vaikų. Tad bendras imigrantų skaičius 1995 m. turėtų būti apie porą šimtų tūkstančių. Pagal naująjį planą didesnis dėmesys dabar bus skiriamas darbo kvalifikacijas turintiems ateiviams bei tiems, kurie atvyks su investicijom skirtu kapitalu. Mat norima sumažinti finansinę našą dirbantiems kanadiečiams. Juk jų pajamų mokesčių padengiant ir ateivių reikalai, kai jie ne-

suranda ar net negali rasti darbo.

Naujasis planas taipgi numato sustiprintą kovą su savanaudiškais imigracinės sistemos išnaudotojais, ypač kriminaliniais nusikaltėliais. Bus pageidaujama, kad ateiviai mokėtų ar būtų pramokę bent vieną oficialią Kanados kalbą — anglų arba prancūzų. Svarstoma ir galimybė ateivius pasiųsti į šiaurines Kanados vietoves, kai ten jiems yra darbo.

Didžiausios jau Kanadoj įsikūrusių ateivių kritikos susilauks naujuoju planu suvaržomas jų šeimos narių bei giminių įsileidimas. Mat šiais metais Kanada yra numatiusi įsileisti net 42.000 šeimos narių, kuriuos sudaro tėvai ir net seneliai. Finansų ministeris S. Marchis šios grupės ateivių skaičių 1995 m. nori sumažinti 9.000. Juk didoka tokių ateivių dalis Kanadai atneša labdaros problemų, kurias tenka padengti visiems kanadiečiams.

Nedirbantiems tėvams ir seneliams pragyvenimą turi parūpinti anksčiau Kanadon atvykę ir jau spėję isikurti jų šeimos nariai. Tačiau dabar paaiškėjo, kad ne visos šeimos laikosi tokio išpareigojimo. Yra nemažai atvejų, kai suaugę šeimos nariai atsivežę tėvus ar senelius įsigudri-

Minint Mažosios Lietuvos tautžudystės 50-metį Kaune į Nemuną buvo paleisti 1994 m. spalio 16 d. gedulo vainikai su degančiom žvakėmis ir nuplaukė į Kuršių marias

Nuotr. A. Garmutės

PRANEŠIMAS IŠ KAUNO

Į marias plaukė vainikai

ANTANINA GARMUTĖ

Minint Mažosios Lietuvos tragediją — 50 metų nuo tautžudystės pradžios — spalio 16-ją Lietuvos upėmis į marias plaukė gedulo vainikai.

Baigiantis Antrajam pasauliniam karui, Herkaus Manto ir Kristijono Donelaičio žemėje prasidėjo bolševikinės terros. Raudonoji armija įžengė į Rytprūsius, kuriuose gyveno ne vien vokiečiai, bet ir kitų tautybių žmonės, tarp jų ir nemažai lietuvių.

1943-1944 m. Maskvos radijas skelbė: „Mažoji Lietuva — tai kraštas nuo amžių lietuvių gyventas, jų prakaitu ir krauju laistytas... Ji bus grąžinta Lietuvai!“

Rašytojas Ilja Erenburgas rašė kareiviams: „Žudykite! Žudykite!... Kalti visi — ir gyvieji, ir negyvieji... Prievartaukite vokiečius ir tokiu būdu palaužkite jų rasinį išdidumą. Žudykite, šlovinkite ir nenugalimieji...“

„Šlovinkite!“ uoliai vykdė Stalino direktyvas. Tūkstančius gyvų žmonių sudegino prie Gelupės geležinkelio, sušaudė ir susprogdino suvarytus ant Kuršių marių ledo, skandino, prievartavo... Daugiau kaip 10,000 žmonių numarino badu Tepluvos lageryje.

Žuvo šimtai tūkstančių žmonių. Taip buvo nušluoti nuo žemės paviršiaus Mažosios Lietuvos lietuviai, šimtus metų atsilaukę prieš nutautinimą, kalbėję ir meldęsi lietuviškai. Iš Mažosios Lietuvos, kuri gūdžiais carizmo metais knygnešių keliais ir spausdin-

no nukreipti į Kanados labdaros įstaigas, teisindamiesi, kad jiems išlaikyti jie patys neturi lėšų. Šį klausimą ruošiamasi ištirti Peel srityje prie Toronto, kur šiemet tokių tėvų bei senelių labdarai bus išleista pora milijonų dolerių. Peel srityje, metropoliniame Toronte ir Otavoje-Karletone tokioms labdaros išlaidoms padengti šiemet reikės 95 milijonų dolerių. Visoje Kanadoje tokia labdara, įskaitant ir mokamas senatvės pensijas, pareikalaus trijų ketvirtadalių bilijono dolerių.

Tad netenka stebėtis, kad ruošiamasi pertvarkyti tėvų ir senelių įsileidimą pas Kanadoje gyvenančias vaikų šeimas. Žmona pas vyrą ar jis pas (Nukelta į 9-tą psl.)

to gimtojo žodžio šviesa gelbėto Didžiąją Lietuvą, neliko nei lietuviškų šakų, nei šaknų. Neliko gyvų. Išžudė ir vaikus.

Apie šią tautžudystę per šėšis Atgimimo metus beveik niekur nebuvo kalbama. O reikia prisiminti ne vien sibirinę tautžudystę ir žydų naikinimą. Mažosios Lietuvos tragedija turi būti žinoma pasauliui: žmonės čia buvo žudomi todėl, kad buvo žmonės ir gyveno šiame krašte, buvo išnaukinti baltų genties — prūsų žemėje. Antrą kartą šis kraštas patyrė tautžudystę nuo ateivių iš Rytų. Dabar tai — sukarinta Rusijos kolonija, kurioje pakeisti miestų ir kaimų pavadinimai, upių vardai.

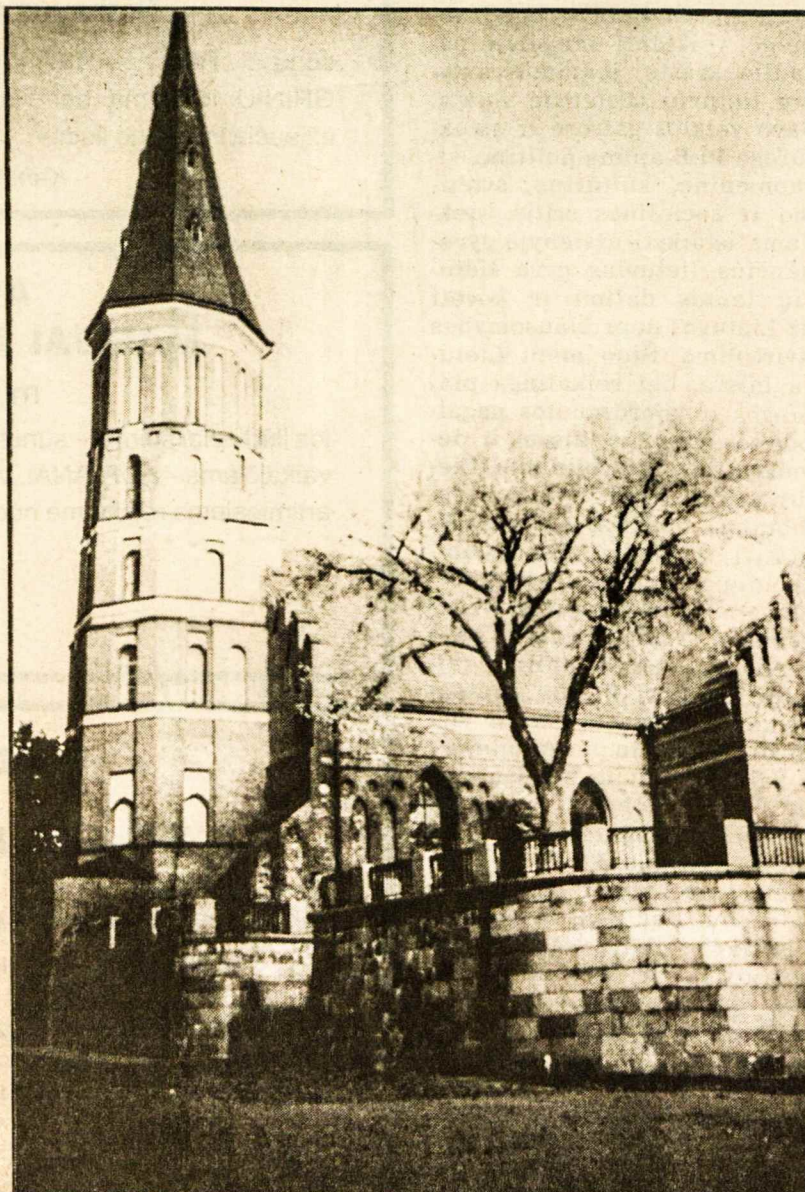
Šiemet Mažosios Lietuvos tragediją vieni pirmųjų paminėjo Tilžės (Sovietų) lietuviai. Apie tai pasakojosi iš ten atvykęs Rytprūsio gyventojas Edmundas Pečiulis.

Kaune, Vytauto Didžiojo

šventovėje, Kretingos pranciškonai už žuvusius aukojo Mišias. Per pamaldas giedojo atvykęs iš Kretingos choras, vadovaujamas Muzikos akademijos docentės Genovaitės Maironienės.

Po Mišių įvyko dvasinio pobūdžio minėjimas prie Nemuno. Jame kalbėjo Lietuvos tautininkų Kauno valdybos pirmininkė Laima Mikeliene, kuri prisiminė baltų tautų istoriją ir pažymėjo, jog į bendrus vandenius teka mūsų upės ir skausmas, kuris niekad nebus užmirštas. Tautininkų frakcijos seniūnas seime Leonas Milčius pabrėžė, jog šią gedulo dieną bus stengiamasi ateityje įteisingai, ir išreiškė viltį, jog kitąmet į toki minėjimą atsinešime ir tautinės vėliavos, perrištas juodais kaspinais.

Žmonės plukdė Nemunu vaikus su degančiomis žvakėmis. Pro Rytprūsius, į Kuršių marių vandenį.

Kaune, Vytauto Didžiojo šventovėje, buvo atšausios Mišios už Mažosios Lietuvos tautžudystės aukas

Nuotr. A. Garmutės

Savaitė Lietuvoje

Europos komisijos parama

BNS pranešimu, spalio 27 d. Europos komisija, Europos sąjungos vykdomosios valdžios institucija, pasisakė už glaudesnius politinius ryšius su Lietuva ir paskelbė „prasysianti ES narių vyriausybes įgalinti ją pradėti derybas su Baltijos valstybėmis dėl asocijuotos narystės, vadinamųjų „Europos sutarčių“, kurios užtikrintų nuolatinį politinį dialogą ir bendradarbiavimą švietimo, kultūros ir finansų srityse“. Komisijos teigimu, Baltijos jūros pakraštys „yra didelė rinka ir svarbus ekonominis veiklos centras“, o Baltijos kraštai, būdami „plačiais komerciniais vartais į Rusiją“ atvers naujas prekybos galimybes augant Rusijos ekonomikai. Sakoma, kad Baltijos kraštų jungimas į Europos ir pasaulio ekonomiką pasitarnaus ES ir Baltijos kraštų politiniams, ekonominiams ir saugumo interesams.

Sutartys jau pasirašytos su Čekija, Slovakija, Lenkija, Vengrija, Bulgarija ir Rumunija. ES jau turi laisvos prekybos sutartis su Lietuva, Latvija ir Estija, įsigaliojančias 1995 m. sausio 1 d.

Fondas tautžudystės aukoms

ELTA praneša, kad spalio 20 d. Lietuvos vyriausybė įsteigė „Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos aukų rėmimo fondą“ prie LGRR tyrimo centro. Fondo tikslas yra materialiai bei moraliai remti Lietuvos piliečius, nukentėjusius kovoję už nepriklausomybę sovietinės, hitlerinės bei lenkų okupacijos metu. Taip pat bus šelpiami piliečiai, nukentėję nuo Černobilio avarijos ir prievarta tarnavusieji okupacinių valstybių kariuomenėse. Parama taipgi bus teikiama leidimui literatūros apie rezistenciją ir tautžudystę. Fondo lėšos bus sukauptos iš valstybės biudžeto, leidybos bei labdaros ir iš sumų, gautų iš Lietuvos okupavusių valstybių. Fondo valdybos pirmininku paskirtas vyriausybės patarėjas išeivijos klausimams S. Stunguryš.

Pripažintas neteisėtas privatizavimas

Lietuvos seimo opozicija skelbia, jog valstybės kontrolierius V. Kondrotas, kuriam pagal konstituciją pavesta prižiūrėti, ar teisėtai valdomas ir panaudojamas valstybės turtas, spalio 24 d. viešai pripažino, kad „neteisėtu būdu, apeinant pirminio privatizavimo įstatymą, pakeičiant valstybinių įmonių statusą kapitalizavus pelną, buvo nusavinta valstybės turto balansinė vertė daugiau kaip už 2,5 mlrd. litų“. Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) frak-

cijos seniūno A. Kubiliaus nuomone, tokiu būdu buvo privatizuojami kaip tik patys vertingiausi objektai, todėl reali jų rinkos vertė gerokai aukštesnė, negu nurodoma Valstybės kontrolės departamento ataskaitoje. Reikia, kad opozicija teisingai įrodinėjo neteisėtą privatizaciją bei žalą, kurią padarė vyriausybė, atsišakdama indeksuoti valstybės turtą. Jis pranešė taipgi, kad ruošiamasi įteikti prašymą generaliniam prokurorui, norint išaiškinti, kas asmeniškai atsakingas už 2,5 mlrd. litų vertės turtą.

Lietuva dalyvauja pratybose

Šiaurės Atlanto sąjungos karinės pratybos prasidėjo spalio 21 d. Olandijoje dalyvaujant šešioms daliniams iš buvusių komunistinių valstybių. Kaip rašė „The Globe and Mail“ (spalio 21 d.), nėra klausimo, kad naujosios Rytų ir Vidurio Europos demokratijos taps pilnateisėmis ŠAS narėmis, pasak vyriausiojo šios organizacijos karininko generolo George Joulwan. Tik neaišku, kada jos įstos, pasakė jis pokalbyje su gynybos ministrais Otavoje. Pratybose dalyvauja kariai iš Čekijos, Slovakijos, Estijos, Lietuvos, Lenkijos ir Ukrainos kartu su JAV, Vokietijos, Didžiosios Britanijos ir Olandijos bei 90 Kanados kariais. Pabrėžiama, kad Rusija pratybose nedalyvaus, nepaisant to, kad prezidentas Jelcinas yra pareiškęs norą įstoti į ŠAS.

Susirūpinęs Karaliaučiaus seimas

BNS žiniomis (spalio 14 d.), Karaliaučiaus srities seimas ketina svarstyti Lietuvos prezidento Algirdo Brazausko kalbą, pasakytą Jungtinių Tautų visuotiniame posėdyje rugsėjo 30 d. Karaliaučiaus deputatams kelia nerimą prezidento pasakymas, jog srities likimą turi spręsti Europa prie apskrito stalo Europos sąjungos stabilumo pakto rėmuose. Jis pabrėžė, kad šiai sričiai reikia skirti ypatingą dėmesį, nes ji gali tapti arba atrama pastovumui ir ekonominė bendradarbi, arba karinės grėsmės ir neramumo šaltinis.

Pasipriešinta sutarčiai su Lenkija

Lietuvos seimo trisdešimt penkių narių grupė spalio 13 d. pasirašė pareiškimą „Dėl Lietuvos respublikos ir Lenkijos respublikos draugiškų santykių ir gero kaimyninio bendradarbiavimo sutarties interpretavimo“, kuriame rašoma, jog negalima bendradarbiavimo sutarties ar jos atskirų straipsnių interpretuoti, neatsižvelgiant į tai, kad Vilniaus kraštas buvo atplėštas (Nukelta į 2-ą psl.)

Šiame numeryje:

Išnykimas ar išlikimas?

Tautinio stiprinimo ir tęstinumo klausimus svarstant

Į marias plaukė vainikai

Mažosios Lietuvos tragedija turi būti žinoma pasauliui

Naujų veiklos gairių ieškant

Lietuviškos Seimos yra tautinio išlikimo pagrindas

Prezidento Grimiaus valia įvykdyta

Iškilmingos ir jautrios valandos, grįžus Lietuvon pelenams

Atsiprašymas ir jo atgarsiai

Nepasakyta tiesa, kad daug lietuvių gelbėjo žydus

Laiškai apie alkanus tautiečius

Torontiečiai remia ekonomikai nusikurdintą Lietuvą

Pokalbiai su profesoriumi Arvydu Žygu III

Į problemą su paklusnumo vertybe gilinant

Akademiniis šuolis per penkmetį

Vytauto Didžiojo universitetas Kaune, pradėtas iš nieko, stiprėja

Filosofa Girmiū prisimenant

Velionis ryškino šiuolaikinio žmogaus tragizmą

Profesorei ir poetei

A. a. Elena Viliūtė-Tumienė prisimenant

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905-275-4672. FAX 905-275-1336.

Canada Post Canadian Publications Mail Sales Product Agreement nr.1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyf. Kastytis, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Vyf. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – \$38, pusmetinė – \$20, mėmė – \$50, garbės – \$60 (Amerikoj – JAV dol.) oro paštu – \$115. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalą kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905-275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Membership fee: regular \$38.00, supporter \$50.00, honorary \$60.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada.

Krikščionys pokomunistinėje Europos dalyje

Mintys, išryškėjusios tarptautiniame seminare

Romoje 1994 m. spalįje buvo surengtas studijų seminaras, skirtas Vidurio ir Rytų Europos krikščionių vaidmeniui dabartiniui demokratijai kūrime pereinamoju laikui. Seminarą surengė vadinamasis "Ezio Aletti" studijų ir tyrimų centras, veikiantis prie Popiežinio Rytų instituto. Dalyvavo krikščionių intelektualai ir politikai iš aštuonių Vidurio ir Rytų Europos valstybių.

Pasibaigus seminarui, jį surengusio "Ezio Aletti" centro direktorius kunigas Marco Ivan Rupnik, apžvelgė turėtąs diskusijas ir apibendrino išvadas.

Pirmiausia išryškėjo dideli sunkumai, su kuriais susiduria krikščionys veikėdai dėl politinio pasirengimo stokos, — pareiškė kunigas Rupnik. Tai visiškai natūralu, nes komunistų valdymo metais politinis švietimas buvo tik vienos rūšies ir jis buvo prieinamas tik vienai žmonių rūšiai. Tačiau, nors ir laiku negavę reikiamo politinio išsilavinimo, Rytų Europos kraštų krikščionys patys nesitrukdė iš pirmiaisiais permainų metais spontaniškai užimti pozicijų. Sunkiai, bet vis dėlto nuolat gerėja jų politinio angažavimosi kokybė.

Kitą didelį sunkumą sudaro per komunistų valdymo dešimtmečius atsiradusi krikščioniško kultūrinio tęstinumo spraga bei kultūriniai Rytų ir Vakarų valstybių skirtumai. Komunizmas kultūros srityje buvo konservatyvus. Vakarijoje Europoje iš vadinamosios modernizmo kultūrinės stadijos savaime išaugo dabartiniai modeliai, kuriuos vadi-

name "postmodernizmu". Rytų Europos gyventojai, neturėdami modernizmo kultūrinės patirties, dabar tiesiai išėina į laukinį liberalizmą, kuris daugelį žmonių tiesiog sukrečia.

Panaši būklė susidarė ir pačioje tikėjimo sferoje, — kalbėjo kunigas Rupnik. Perspektyvoms skatino Rytų Europos krikščionių tikėjimą, bet neleido gyvuoti tikėjimui būtinoms struktūroms. Dabar tie kraštai mums atrodo kaip visiškai sekuliarizuoti ir praradę tikėjimą. Tai netiesa. Rytų Europoje yra pakankamai daug tikinčių žmonių, tačiau, be krikščioniškų kultūrinių struktūrų, jų tikėjimas negali reikštis kultūros plotmėje ir iš šalies atrodo tarytum jo visai nebūtu.

Norint pakeisti šitokią sunkią padėtį, pasak kun. Rupnik'o, pirmiausia reikia išlaikyti pirmųjų permainų metu užimtas pozicijas ir kantariai kelti savo kultūrinę kokybę. Šitai iš dalies yra išsčius Rytų Europos tikintiesiems. Kat. Bendrija pati turi skleisti tarp savo narių tam tikrą tikybinį nuostatą, pirmiausia turi įdiegti įsitikinimą, kad Kat. Bendrija rūpi kiekviena teigiama šiuolaikinio žmogaus pastanga. Kat. Bendrija taip pat turi stiprinti dialogą su komunizmu metais nukrikščioninta kultūra, ypač su meno ir mokslo pasauliu. Iš šitokio dialogo turi gimti nauji simboliai, naujos metaforos, turi susiformuoti nauja krikščioniška tradicija. Šitaip įsitvirtinę krikščionys galės sėkmingai konkuruoti su kitomis kultūrinėmis ir politinėmis savo kraštų jėgomis. **Vat. rd.**

likos partijų vadovybių pasirašytas kreipimasis taipgi kvietė seimo narius "vardiniu balsavimu atlikti savo pareigą".

Parama orauosčiui

"Aviation Week & Space Technology" žurnale spalio 10 d. buvo išspausdintas pranešimas, kad Europos investicijų bankas pažadėjo paremti Lietuvą 10 milijonų ekių (\$12.4 milijonų dolerių) kreditais Vilniaus orauosčio remontui. Ketinama pagerinti takus, apšvietimą, kanalizaciją ir patarnavimo bei saugumo tvarką, padaugėjus skrydžiams tarp Vilniaus ir Kopenhagos bei Frankfurto. **RSJ**

● Reikia žvelgti į ateitį toliau negu siekia praeities šešėliai.
— Lech Walesa

Naujų veiklos gairių ieškant

Besikeičiant visuomeninio gyvenimo sąlygoms, turi keistis ir visuomeninė Lietuvos išeivijos veikla, siekianti išlaikyti išeivijos lietuviškumą ir glaudžius ryšius su Lietuva, kad abi tautos dalys jaustų vieningą priklausomybę ir atsakomybę

IRENA LUKOŠEVIČIENĖ

Per 50-ties metų laikotarpį išeivijoje susidūrė su labai svarbiais ir esminiais išgyvenimais. Svarbu pabrėžti, kad mes atsiradom ant tų gyvenimo slenksčių staiga ir nepasiruošę. Iš savo krašto visi turėjom skirtingas priežastis bėgti ir skirtingas aplinkybes: vieni traukėsi su tėvais ir šeimomis, kiti be jų. Dauguma bėgom, nes bijojom karo ir mirties, bijojom nelaisvės ir priespaudos, bijojom kančių ir tremties Sibire ar kalėjime. Bet visi bėgom į nežinią be jokių nurodymų ar plano, bėgom nepasiruošę ir nežinodami, kas mūsų laukia.

Ir vėl nepasiruošę

Baigėsi karas ir prasidėjo DP laikotarpis — pasidarė aišku, kad nebėgom keliom savaitėm, kol frontas bus sustabdytas. Ir vėl atsiradom prieš savo krašto okupaciją ant emigracijos slenksčių. Vėl dauguma leido dienas DP stovyklose smagiai, bet nevisada prasmingai. Atsiradom vėl nepasiruošę kaip toliau gyventi.

Vyko visa eilė įvykių ir kapitalinių pasikeitimų. Mirė Stalinas, atsirado daugiau perspektyvų ryšiui su Lietuva. Ir vėl nepasiruošę, kaip bendrauti su savo tautiečiais, neišduodant okupantui ar prisitaikėliui savo meilės bei ištikimybės tėvynei. Kiek buvo rezoliucijų ir nutarimų, kurie mus skaldė ir kiršino vieni su kitais.

Galų gale netikėtai Lietuva pasiskelbė nepriklausoma — ir vėl nepasiruošę šiam laimingam netikėtumui. Prasidėjo didelis aktyvumas ir iš Lietuvos, ir iš išeivijos pusės, bet trūksta koordinacijos, reikšdami rungtyniavimo dvasia, ieškojimas, kas pirmesnis, kas geresnis, kas teisingesnis, dažnai "stumk-trauk" dvasia. Dėl to ir Lietuvos žmonės, ir išeivijos tautiečiai patiria sankirtį. Išskyla konfliktai, nesupratimai, vienas kitų kritikavimas ir teisimas.

Nepaisant daugelio labai pozityvių pastangų, tebėra daug neaiškumų ir pasimetimo. Tai rodo įvykiai ir straipsniai spaudoje, įvairūs planai, nesklandumai. Jų sprendimas nerodo daug prosvaisčių. Atrodo, atėjo momentas rimtai sustoti ir, sukaupus visas savo intelektualines, socialines ir dvasines jėgas, pažvelgti į savo, kaip išeivių, naują būklę ir atrasti veiklos rėmus, kurie jungtų lietuvių, gyvenančius užsienyje, nustatytų naujas gaires.

Kur mūsų stiprybė?

Turime daug organizacijų, kultūrinių ir religinių vienetų, bet pati ryškiausia institucija yra Pasaulio lietuvių bendruomenė, veikianti daugelyje pasaulio kraštų, jungianti aktyvių lietuvių užsienyje veiklą. Savo veiklos gairėse ir struktūrose PLB apima politinę, visuomeninę, kultūrinę, švietimą ir socialines sritis, siekdama išlaikyti užsienyje gyvenančius lietuvių gyva lietuvių tautos dalimi ir kovoti už Lietuvos nepriklausomybę įtvirtinimą. Šiuo metu Lietuva laisva, bet reikalinga planingos ir koordinuotos pagalbos tos atgaautos laisvės ir demokratijos įgyvendinimui. Lietuvių išeivija yra stipri ir sąmoninga, nes PLB sugebėjo išvystyti ją jungiančius organizacinius pagrindus ir kūrybingumo dvasią. Lietuvių bendruomenės ribose veikia švietimo, kultūros, socialinių reikalų tarybos, kurios rūpinasi kiekviename krašte ar vietovėje šių sričių puoselėjimu.

Šalia lietuvių bendruomenės reikia pabrėžti ir iškelti religinių bendruomenių svarbą bei reikšmę. Tai dažnai yra viena svarbiausių lietuvių gyvybių tvirtovių. Daugeliu atvejų lietuvių religija yra glaudžiai susijusios ir neatskiriamos. Kai kuriose vietovėse lietuviškos parapijos yra išugdžiusios didžiulius kultūros centrus.

Spauda, ideologinės organizacijos, sporto ir įvairūs kultūriniai vienetai yra tautinės gyvybės lopšiai išeivijoje. Lietuviška dvasia gyvenan-

čios šeimos yra pats didžiausias pagrindas išeivijos tautiniam išlikimui. Jos randa įvairius savo poreikiams atsakančius veiklos būdus, bet turėtų susilaukti iš lietuvių bendruomenės ir religinių bendruomenių didesnės paramos bei dėmesio.

Visa išeivijos veikla remiasi aukomis, savanorišku solidarumu ar organizacijų mokesčiais, renginiais, fondais. Deja, išeivija neturi nei finansinių ministerijų, nei "Soros" lygio fondų. Kiekvieno į visuomeninį darbą įsijungusio tautiečio įnašas neįmanomas apskaičiuoti nei lėšų, nei moksliniais mastais. Tik konkretūs veiklos rezultatai parodo atskirų vietovių organizacijų ar asmenų gyvastingumą.

Rūpesčiai ir sprendimai

Šiuo metu daug rūpesčio kelia spaudoje gvildinami įvairūs klausimai, o kartais ir sprendimai: kultūros instituto steigimas, teisinės komisijos sudarymas bendravimui su Lietuva, PLB valdybos panaikinimas ir t.t. Tai daugeliu atvejų, atrodo, nesiorientavimo ar pasimetimo reiškinys arba gal net asmeninių ar politinių sankirtų sprendimas vardan "tautos gerovės", remiantis asmeninėmis ambicijomis.

Išeivija per 50 metų sukūrė organizacines struktūras ir institucijas pagal Lietuvos chartos ir PLB gaires, kurios pagal reikalą ir norą galėtų ir turėtų apimti visas veiklos sritis. Ne nauju vardu pavadintos ir nauju būdu įsteigtos institucijos ar PLB sugyviimas, o juo labiau įstatymais apibrėžtas bendravimas su savo tauta padarys mūsų veiklą prasmingesnę ir gyvesnę. Tik prisiminkim, kokius "stebuklingus" rezultatus davė "pasaulį seną išardysim" principas! Įdomu būtų žinoti, kuri užsienyje gyvenanti tautinė bendruomenė pasaulyje bendrauja su savo krašto seimo nutarimų ir įstatymų pagrindu?

Reikia naujų gairių

Šiandien mūsų tautos gyvenime Lietuvoje ir užsienyje yra daug sudėtingų problemų, kurių neišspręsimė asmeninių sąskaitų suvedimo pagrindais. Todėl ir siūlau PLB valdybai ir visų kraštų vadovybėm ir suinteresuotom kitom institucijoms bei organizacijoms rimtai išgvildinti esamas problemas, nustatyti mūsų veiklos gaires ir pradėti suderintai statyti savo veiklos tiltus ir užsienyje, ir Lietuvoje. To ne-

padarę, pabirsim kai "žydo bitės", prarasim savo jaunų žmonių dalyvavimą, o savo nesant taikom ir ginčiais palengvin sim išeivijos skaldymo darbą tiems, kurie planingai to siekia ir kuriems stipri bei gerai organizuota išeivija labai ne-naudinga.

Konkrečiai šios problemos sprendimui matau tris pakopas:

1. PLB valdyba turėtų sudaryti komisiją, kuri numatytų rėmus ir esminius klausimus, kuriuos pateiktų kraštų bendruomenės išgvildinti pagal jų gyvenamas sąlygas bei poreikius ir per nustatytą ribotą laiką paruoštų išvadas su pasiūlymais, tinkamus tam kraštui.

2. PLB valdyba ir sudarytoji komisija padarytų tų kraštų pasiūlymų suvestinę ir apibendrytų išvadas, kurių dėka galima būtų prieiti prie reikalingų ir pagrįstų sugestijų ateities veiklai. Reikėtų aiškiai suformuluoti esminius klausimus, ir jų sprendimui numatyti reikalingas priemones bei naują pagalbą.

3. Pagal išvadų ir reikalų svarbumą šaukti PLB seimą anksčiau nei po ketverių metų arba sudaryti persiorientavimo, persiorientavimo ir veiklos koordinavimo planus PLB ir kraštuose veikiančių bendruomenių, rėmuose. Svarbu numatyti komunikacijos tinklą ir tarpusavio bendravimo metodus tarp atskirų sekcijų ir institucijų, veikti atviro rumo ir vienas kito respekto principu.

Šiuo metu labiau negu bet kada tiek išeivijai, tiek Lietuvai reikia poreikių ir veiklos gairių. Nesu tikra, kad šie visi reikalai galės būti sprendžiami kartu su Lietuva, bent šiuo metu, nes esamos sąlygos yra labai skirtingos, todėl ir jų sprendimui turėtų būti taikomi skirtingi mastai ir kiekvienai būklei tinkami būdai.

Dabar laikas pramatyti būdus ir priemones, kuriomis išlaikysim išeiviją stiprią ir kūrybingą, naudingą Lietuvai. Taip pat, pagal Lietuvos sąlygas ir išeivijos poreikių suderinimą, paaiškės, ką Lietuva jau dabar išeivijai gali duoti ir kuo gali abipusiai pasidalinti. *Jau laikas pradėti gvildinti tuos visus gyvybinius klausimus kaip lygus su lygiu — dvi tos pačios tautos dalys, priklausančios tam pačiam kamienui, bet gyvenančios skirtingose sąlygose ir galimybėse. Reikia tik neužkasti savo idealų ir kūrybingumo naujose sąlygose, kuriant savo lietuvišką ateitį Lietuvoje ir išeivijoje.*

A+ A

dr. MARIJAI KARKIENEI

iškeliajus amžinybėn,

sūnų dr. RIMĄ KARKĄ ir šeimą, brolių dr. GEDIMINĄ GRINIŲ ir šeimą bei visus artimuosius nuoširdžiai užjaučia ir drauge liūdi —

Kanados lietuvių medikų draugija

A+ A

MARIJAI KARKIENEI

mirus,

jus liūdinčiai šeimai — sūnui RIMUI ir jo žmonai AUŠRAI, vaikaičiams — ADRIANAI, VILIJAI, DARIUI — bei visiems artimiesiems reiškiam nuoširdžią užuojautą —

K. ir J. Gataveckai

B. ir S. Prakapai su šeima

I. ir J. Ross su šeima

P A D Ė K A

A.a. STASIUI DAUNORAVIČIUI

mirus, nuoširdžiai dėkoju kun. Vyf. Volertui už maldas prie karsto ir atnašautas Mišias bei palydėjimą į kapines.

Nuoširdžiai dėkoju visiems už dalyvavimą laidotuvių apeigose ir išreikštą velionii paskutinę pagarbą. Labai ačiū visiems už užprašytas Mišias bei gražias gėles. Dėkoju ponioms už suneštus pyragus, ponams Mačiams už skanius pietus.

Lieku dėkinga —

žmona Albina

A+ A

MONIKAI BUMBULIENEI

mirus,

velionės vyrą ANTANĄ BUMBULĮ, dukteris —

VIDĄ ir RIMĄ, jų šeimas bei visus artimuosius

netekties valandą nuoširdžiai užjaučia —

"Tėviškės žiburiai"

BRANGIAI MAMYTEI

A+ A

BIRUTEI VAITIEKŪNIENEI

mirus, dukteris — LINĄ KULIAVIENĘ ir VIDĄ ŠIAUČIULIENĘ bei jų šeimas sunkią valandą giliai užjaučia —

Joana Bubulienė

Aldona ir Edvardas Bubuliai

Claus, Diana ir Cristina Wiese

MIELAI MAMAI

a.a. KONSTANCIJAI RADZEVIČIENEI

mirus,

jus sūnų LEONĄ RADZEVIČIŲ ir šeimą giliai užjaučiame —

KLB Oakvillės apylinkė

A+ A

STASIUI DAUNORAVIČIUI

tragiškai žuvus,

jo žmonai ALBINAI DAUNORAVIČIENEI ir jos šeimai reiškiam gilią užuojautą —

M. ir B. Genčiai

G. Slaboševičienė

Kanados lietuvių katalikų moterų draugijos centro valdybos revizijos narei

A+ A

DANUTEI BRAŽIENEI

mirus,

vyrui ALFREDUI, šeimai ir giminėms reiškiam gilią užuojautą.

Taip pat dėkojame Alfredui Bražiui už pageidavimą šviesiam velionės atminimui pagerbti skirtas aukas nukreipti labdarai į Lietuvą.

KLKM draugijos centro valdyba

P A D Ė K A

a.a. LEONUI LORENCUI

mirus, nuoširdžiai dėkojame Prisikėlimo parapijos Tėvams pranciškonams už maldas laidotuvių namuose, šventovėje ir palydėjimą į kapines. Dėkojame visiems už gausiai užprašytas Mišias bei gražias gėles.

Ačiū karsto nešėjams, sol. D. Radtkei už gražų giedojimą Mišių metu, ponioms už skanius pyragus, šeimininkei B. Stanulienei už pusryčių paruošimą ir visiems, dalyvavusiems laidotuvėse.

Nuliūdime likę —

žmona Teresė, duklė Danna ir sūnus Edvardas su šeima

P A D Ė K A

A+ A

FELIKSUI RIMKUI

mirus, nuoširdi padėka gerb. kun. J. Liaubai, OFM, pagelbėjusiam velionii pasiruošti amžinajam gyvenimui, už Rožinio kalbėjimą ir maldas laidotuvių koplyčioje, aukojusiam Mišias už jo sielą ir palydėjusiam į amžino poilsio vietą Šv. Jono lietuvių kapinėse.

Dėkojame sol. L. Marcinkutei už giedojimą Mišių metu. Didelis ačiū DLK Algirdo šaulių kuopos nariams, nešusiems karstą ir tvarkingai pravedusiems laidotuvių eigą. Ačiū ilgametiam kuopos vadui Poviliui Kanopai, pasakiusiam jautrius atsisveikinimo žodžius.

Maloniai nustebino tokia daugybė pyragų, už kurių iškepimą nuoširdžiai dėkojame mieloms ponioms. Didelė padėka visiems mieliems draugams ir pažįstamiems, gausiai lankiusiems ligoninėse velionį jo ilgos ligos metu, pareiškusiems mums užuojautą, aukojusiems Mišioms, lietuviškomis organizacijoms, "Tėviškės žiburiams", pagerbusiems velionį gėlėmis ar kitokiu būdu, gausiai dalyvavusiems Rožinio kalbėjime laidotuvių koplyčioje, šventovėje bei palydėjusiems palaikus į kapines.

Jūsų parodytas nuoširdumas lydės likusį mūsų gyvenimą.

Su gilia padėka — žmona Albina ir sūnus Algis

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Iki šiol šis fondas išleido per 1,100,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tikslai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo narius ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

FONDO TIKSLAS — LIETUVYBĖS IŠLAIKYMAS

Pranešimas iš Vilniaus

Prezidento Griniaus valia įvykdyta

GENOVAITĖ GUSTAITĖ

Sūnui Liūtui, artimiesiems pareiškta valia skambėjo: kai Lietuva bus laisva, palaidoti gimtojoje žemėje. Tai buvo įvykdyta dabar, 1994 m. spalio 8 d., Mondžgirėje, Maumedžių giraitėje. (Vieta prie pat Marijampolės-Kauno plento, 15 km nuo Marijampolės, netoli Vinčų).

Specialus lėktuvas iš Čikagos į Vilnių su prezidento palaikais vėlavo. Ar ne prasmingas vėlavimas? Juk K. Griniaus urna ne tik mirtingų pelenų saują, ji – nemirtingų demokratinių idėjų ženklas. Suteikimo iškilmės dalyvauja ministras pirmininkas A. Šleževičius, seimo, vyriausybės, prezidentūros nariai, K. Griniaus giminės, ir kiti.

Trečiajam prezidentui pagerbti buvo skirtas neeilinis seimo posėdis, pradėtas tylos minute. Posėdyje apie K. Griniaus gyvenimą, veiklą kalbėjo įvairių partijų nariai: A. Vaižmužis – valstiečių partijos pirmininkas, V. Andriukaitis – socialdemokratų partijos pirmininko pavaduotojas, V. Petrauskas – demokratų partijos atsakingasis sekretorius, K. Bobelis – užsienio reikalų komiteto pirmininkas, J. Kubilius – demokratinės darbo partijos tarybos narys. Pranešimą padarė Romas Gu-

daitis – Lietuvos respublikos prezidentų įamžinimo komisijos sekretorius.

Seimo rūmuose ant pakyls pastatyta urna juosia tautinė juosta, supa baltos chrizantemos, prie sienos tarp trispalvių – Kazio Griniaus atvaizdas. Aidi gedulo muzika. Neskubėdami eina žmonės, eina po vieną, po kelis, būreliais ir pagerbia nevie-nodai: sustoja, patyli, lenkiasi, žegnojasi, kiti klaupiasi, meldžiasi, gieda. Pagarbos atiduoti ateina Dimitrijus Gelpernas – Kauno geto kovos organizacijos sekretorius, Dachau koncentracijos stovyklos kalinys. Juk K. Griniaus kartu su J. Aleksa, prelatu M. Krupavičium 1942 m. pasirašė dėl žydų žudynių protesto raštą, įteiktą Lietuvos generalkomisarui.

Specialus automobilis iš Vilniaus per Kauną, kur sustota prie buvusios prezidentūros, kur kauniečiai atidavė paskutinę pagarbą, į Mondžgirę išvažiavo rytą. Jį lydėjo Lietuvos prezidentas A. Brazauskas, seimo pirmininkas Č. Juršėnas, min. pirmininkas A. Šleževičius, giminės – Nijolė Griniuvienė, marti, Liūto žmona, jos motina Ona Siliūnienė, prezidentų įamžinimo komisijos nariai. Kelionę savo malone lydėjo taip pat gamta. Jokio vėjelio, blyškios saulės, atsigavusios, lyg pavasariškos, žolės žaluma, nenusakoma spalio dienos grožybė, akį, širdį veikusi spalvomis, tyluma, ramuma, sykiu buities laikinumo, suvokimo grauduliu. Po 44-rių metų nuo mirties svetūr sugrįžusį trečiąjį Lietuvos pre-

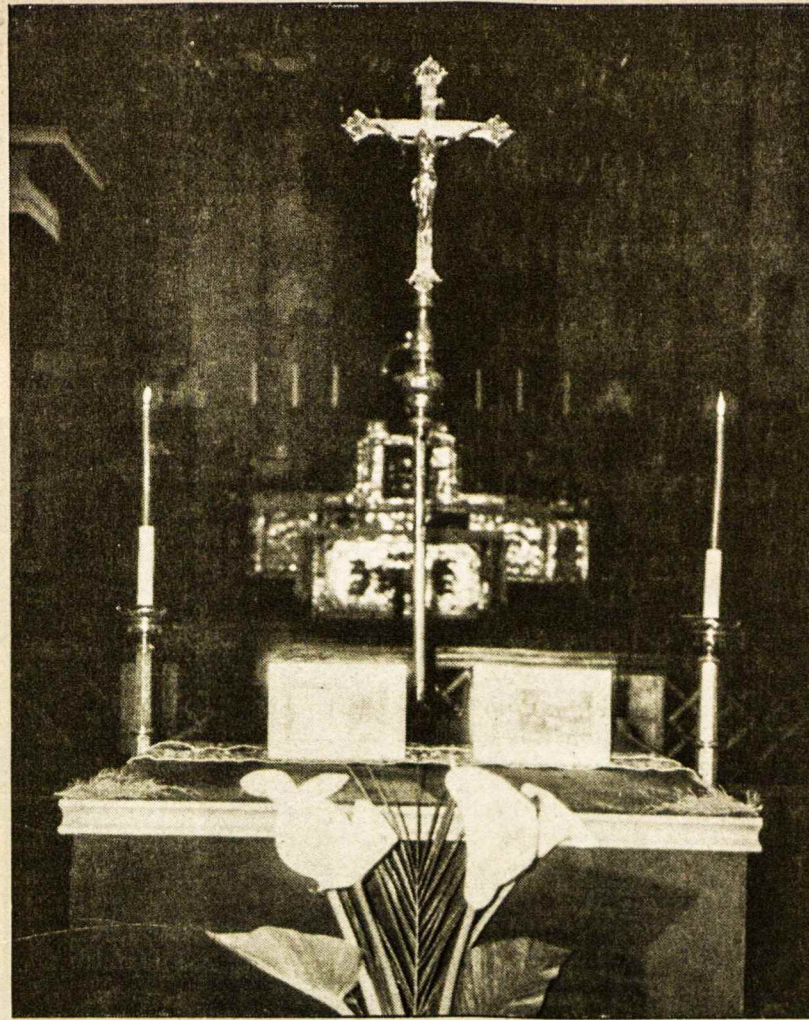
zidentą motina gamta apglėbė didingu kilnumu, išmintim.

Tėviškėje K. Griniaus atminimas įamžintas ne vienoje vietoje. Skulptoriaus J. Narušio paminklinį akmenį gimtinėje, Seimos Būdos kaime, kur stovėjo tėvų Onos ir Vinco Grinių sodyba, atidengė A. Šleževičius. Paminklinė lenta atidengta taip pat Alksniškių kaime, prie F. Bacevičiaus (K. Griniaus sesuo Bacevičienė) sodybos. Į ją iš Kauno K. Griniaus buvo išstremtas vokiečių už protesto parašą dėl žydų žudynių. Čia jis praleido paskutinį laiką iki pasitraukimo į Vakarus. Lentą atidengė K. Bobelis. Savo kalboje priminė: "Iš K. Griniaus turėtume pasimokyti kaip (...) sugventi, surasti bendrą kalbą, kartu dirbti (...) Trečia-sis prezidentas sugebėjo sugventi net su tais žmonėmis, kurie jį pašalino iš šių pareigų".

Paminklą (skulpt. K. Balčiūnas) Mondžgirėje atidengė, kalbėjo prezidentas A. Brazauskas. Apžvelgdamas K. Griniaus veiklą, jis pabrėžė nepakertamą tikėjimą tautos genijum, kūrybinėmis galiomis, gyvybingumu. Po perversmo pašalinto prezidento laikyseną, veiklą taip apibūdino: buvo pašalintas, bet laimėjo didelę moralinę pergalę. Baigdamas kvietė: "Būkime verti prezidento K. Griniaus didžio žygio vardan Tėvynės ir lietuvių tautos".

Iš tiesų K. Griniaus tikėjimas tauta, jos kūrybinėmis galiomis, gyvybingumu, nepakertamas. Tikėjimo tvirtybė ir atlaikymas. Antai dar Vokietijoje, Hanau stovykloje, plačiai pasklido jo šūkis: "Vienas kitam paskelbkime amnestiją". O pradedant transliuoti valandėles lietuvių kalba per "Amerikos balsą" jis kalbėjo apie Lietuvos valstybę, turinčią tūkstantmetę praeitį, apie tokią pat jos ateitį. Ją tikėjo! Tikėjo 1949-aisiais... Tikėjimą ateitimi teigė ir vėliau, 1950-aisiais, testamentu, paskutinėje valioje: "Lietuva Sovietų Sąjungos karinės jėgos okupuota tik laikinai (...) Pati Sovietų Sąjunga yra milžinas molinėmis kojomis, ji gali žūti greičiau, negu kas šiuo metu galvoja (...) Lietuvių tauta prisikels! Nepriklausoma demokratine Lietuvos Respublika išsilaivins!"

Urna su trečiojo prezidento palaikais palaidota. Didžio varpininko, Valstybės vyro, tauraus žmogaus ir ... švie-saus senolio valia įvykdyta. Urną iš Čikagos ištikimai parlydėjo moterys – marti ir jos motina. Nesimėtė vaikai-čių... Lietuvai jie jau išplėsti, sulydyti didžiajame tautų ly-dymo katilė? Graudu...

Urnos su gen. Stasio Raštikio ir jo žmonos Elenos-Marijos palaikais Vilniaus arkikatedroje-bazilikoje 1993.XI.19 Nuotr. Alf. Laučkos

Atsiprašymas ir jo atgarsiai

Žydų naikino klausimas vėl keliamas Lietuvos spaudoje ryšium su premjero viešai išreikštu atsiprašymu

Lietuvos savaitraštis "Dienov-dis" 1994 m. 37 nr. išspausdino kun. Alfonso Svarinsko straipsnį "Ką premjeras užmiršo pasakyti savo kalboje?" Autorius remiasi premjero A. Šleževičiaus pasakytą kalbą 1994 m. rugsėjo 22 d. per televiziją "Panoramos" programą. Esą premjeras atsiprašė "lietuvių tautos vardu už kelis šimtus žydų žudikų". Oficialiame premjero tekste sakoma: "Ir nors žudynės buvo nacių politinės realizacijos okupuotame krašte, tačiau tai, kad ne vienas šimtas lietuvių tiesiogiai dalyvavo žydų tautos genocide, reikalauja mūsų išarti atgalios žodžius, atsiprašyti žydų tautą už nekaltų mūsų bendrapiliečių kančias, vežimą į koncentracijos stovyklas, žudymą". Kun. A. Svarinsko straipsnis, čia pateikiame beveik ištisai. RED.

Lietuva ir lietuvių tauta (taip pat ir kitos tautinės mažumos, gyvenusios Lietuvoje) 1940 m. birželio 15 dieną buvo okupuota komunistinės Raudonosios armijos. Tai pasekmė komunisticinio ir nacistinio suokalbčio, vadinamo Ribentropo-Molotovo paktu. Vokiečiai po kelių darbo savaitių išvaikė sukilėlių Juozo Ambrazevičiaus vyriausybę. Taigi nebuvo Lietuvos vyriausybės, nebuvo valstybės. Lietuva buvo okupuota komunistų, vėliau nacistų, o nuo 1944 metų vasaros vėl komunistinės Rusijos, kurią buvęs JAV prezidentas R. Reigas labai taikliai pavadino blo-gio (pikto) imperija. Visas, kas okupacijų metu padaryta žydams ar kitiems, padaryta atskirų asmenų – lietuvių, len-

kų, žydų ir kitų. Ne paslaptis, kad ir žydų gete buvo žydų "policeininkų", kurie aktyviai tal-kininkavo vokiečių civilinei valdžiai.

Premjeras pareiškė, kad keli šimtai lietuvių žudė žydus. Reikėjo šį teiginį patikslinti bent apytikriais skaičiais. Juk yra didžiulis skirtumas, ar buvo du ar devyni šimtai žydžudžių.

Pasirodo, Premjeras žinojo, jog už žydų žudymą 239 buvo nuteisti mirties bausme, o 100 nuteistųjų nereabilituoti. Tai kodėl nepaaiškino klausytojams, o pasakė "keli šimtai"?

Premjeras užmiršo pasakyti, kad daug lietuvių gelbėjo žydus. Vilniaus žydų bendruomenė man davė du sąrašus žmonių, gelbėjusių žydus. Viename – 62 kunigų ir vienuolių pavardės. Dar norima nustatyti Kužių, Kvėdarnos, Nerimdaičių ir Upninkų klebonų, gelbėjusių žydus, pavardes. Tėšų kunigų seminarijoje buvo slepiami du žydai jaunuoliai kaip klierikai.

Yra ir žydų pasisakymai apie lietuvių gelbėtojus. Manau, kad didžiai gerbiama prof. I. Veisaitė galėtų pasidalyti prisiminimais apie garbingos atminties Stefaniją Ladygienę.

Pasauliečių lietuvių, gelbėjusių žydus, sąrašas yra daug didesnis, apie 250 šeimų. Bet ir jis dar nepilnas, nes lietu-viai, pasak žydų, yra kuklūs ir nenoriai šneka apie praeitį. Jie mano, kad jie, kaip katali-

kai, vykdė didįjį Meilės įstatymą – mylėsi savo artimą kaip pats save. Jei šitą sąrašą padauginsime iš keturių, nes ano meto šeimos buvo po keletą vaikų, turėsime gana solidų skaičių. O juk už žydų gelbėjimą grėsė mirties bausmė visiems šeimoms nariams.

Manau, nenusikalsiu tiesai tvirtindamas, kad lietuvių žydų gelbėtojų buvo daugiau negu žudikų.

Šiuo metu Lietuva turi savo valdžią: Prezidentą, Seimą ir Vyriausybę. Be eilinių policeininkų, yra dar du Vidaus reikalų ministerijos pulkai. O kokios žudynės vyksta Lietuvoje! Šiais metais iki rugpjūčio 31 d. imtinai nužudyta 174 žmonės, per balandį-rugpjūtį rasta 969 neatpažinti lavonai. O kokia valdžios reakcija? Vienos komisijos kovai su nusikalstamumu paleidžiamos, o kitos kuriamos. Taip visi apsi-pratome su nusikalstamumu, kad visai nereaguojame. Tylai ir Premjeras. Ar ne metas kai kuriuos valdžios atstovus, kaip nesugebančius ar nenorinčius priešintis kriminalistams, paleisti ir patraukti atsakomybėn? Ar ne tragiška, kad taikos metu Lietuva sistemingai ir planingai naikinama? O anuomet buvo karas, okupacija, svetima valdžia...

Be to, Premjeras turėjo priminti ir žydams, kad ir jie atsiprašytų Lietuvos piliečių už žydų, tarnavusių NKVD, MGB ir kituose naikinamuose organuose, nusikaltimus. Aš pats turėjau reikalų su D. Todesu, Kauno MGB operatyvinio skyriaus viršininku, tardytoju Dušanskiu ir kitais. O kiek tokių sutikome Gulage?

Kartą apie lietuvių ir žydų santykius okupacijos metais kalbėjau su vienu žydu gydytoju, grįžusiu iš Vokietijos geto. Ir sutarėme, kad lietuvių ir žydus, tarnavusių įvairiems Lietuvos okupantams, reikia laikyti atskirais piliečiais, o ne kaltinti visą lietuvių ar žydų tautą. Taigi turi būti vienas matas abiem tautom, vienas matas visiems nusikaltėliams.

Mes, politiniai kaliniai, stebimės, kad žydai taip retai prisimena sovietų išvežtus žydus ir žuvusius Gulage. O jų buvo per 7000. Tikėtų pareikalauti, kad ir sovietiniai budeliai atsiprašytų žydų tautos.

Sovietai, norėdami pasmaugti jauną Lietuvos Respubliką, išbandė įvairias kortas: nacionalines, religines, tautines, o dabar griebiasi paskutinės – žydiškos. Nuolatiniai žydų puolimai prieš Lietuvą yra neobjektyvūs ir įskaudina ne tik pačius žydų gelbėtojus, bet ir visus Lietuvos piliečius. Manau, kad ir žydus. Juk kiekvienas galvojančias žmogus čia įžiūri KGB pirštą.

Premjeras, atsiprašydamas žydų tautos, padarė gerą, se-

Dr. Gina J. Gincauskaitė optometristė

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal
susitarimą
Telefonas 532-7115
Susitaręs priima pacientus
ir vakarais

LIETUVA LAUKIA PARAMOS

Atgavusi nepriklausomybę mūsų tėvynė,
nuskurdinta ilgos sovietinės okupacijos,
reikalinga ekonominės pagalbos.

AUKOKIME JAI PER TAUTOS FONDA.

Mūsų aukos, testamentiniai palikimai padės įtvirtinti atgautą nepriklausomybę ir pakelti krašto gerovę. Aukos bei palikimus siųskime Tautos fondo atstovybei Kanadoje šiuo adresu:

**TAUTOS FONDAS, 310 Rathburn Road,
Etobicoke, Ontario M9B 2L8**

žadėti ir pamiršti. Mūsų brolių prūsų ir lietuvininkų balsas, ataidintis iš šio krašto ir amžių glūdumos, mums įakimiai tai primena!

Romualdas Lankauskas,
Lietuvių PEN centras
Zigmantas Zinkevičius,
akademikas, VU profesorius
Vytautas Maziulis,
akademikas, VU profesorius
Domas Kaunas,
Vilniaus universiteto profesorius
Dr. Vacys Bagdonavičius,
Filosofijos, sociologijos ir teisės
instituto direktorius
Vilnius, 1994 m. rugsėjo 27 d.

nes tai jokiais atžvilgiais nepateisinama ir nepriimtina nei Lietuvai, nei kitoms kaimyninėms šalims. Tuo privola susirūpinti ir įtakingiausios Vakarų Europos valstybės tvirtesnės taikos ir padėties šiame regione normalizavimui labui. Tik tokiu būdu įmanoma užtikrinti nuolatinę taiką visoje Europoje.

Negalima teigti, kad nesama susidomėjimo tolesniu krašto likimu. Juo ypač domimasi Vokietijoje. Ir mums, be abejo, suprantami kitų tautų interesai. Užtat keista ir nedovanotina, kad tas dėmesys gana menkas lietuvių valdžios ir inteligentijos sluoksniuose, o daugelio inteligentų sąmonėje Mažoji Lietuva iš viso nebeegzistuoja, – taip ji dingsta iš mūsų istorinės atminties.

Remdamiesi išdėstytomis nuostatomis ir savo pilietine pareiga, mes primygtinai raginame mūsų valdžios institucijas ir visą susipratusią visuomenę atsigręžti į Mažąją Lietuvą, – jos niekada nevalia išsi-

Paremkite "Tėviškės žiburius" auka, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi – "TŽ" leidėjai

Balsas iš visuomenės

Negalime likti abejingi Mažosios Lietuvos likimui!

Antrojo pasaulinio karo pabaigoje, įžengus į ją Raudonajai armijai. Kraštas ir jo gyventojai buvo tiesiog nušluoti! Taip pat neturime pamiršti, kad Vokietijos valdyta Rytų Prūsijos administracinė sritis pagal Potsdamo konferencijos susitarimą tik laikinai buvo palikta Maskvos valdžioje. Deja, Kremlius sutarties nepaisė ir neteisėtai inkorporavo visą sritį – Karaliaučiaus kraštą – į Rusiją, kuri ėmėsi intensyvaus kolonizavimo ir militarizavimo, nusikalstamai naikindama savitą krašto kultūrą, visiškai ignoruodama čia gyvenusių tautų, tarp jų ir lietuvių, pagrindines teises. Jos tenai trypiamos iki šiol. Sunkiausias paminklas Herkui Mantui.

Mes negalime likti abejingi Mažosios Lietuvos likimui, pagristiems, ilgametės istorijos sąlygotiems savo interesams ir tai nuolatinei grėsmei, kuri akivaizdi dėl toliau tęsiamos Karaliaučiaus krašto militarizavimo ir bandymo jį laikyti natūraliu Rusijos karo grobiu. Šitoks abejingumas būtų visais požūriais nedovanotinas. Mes nusikaltume istorijai, tiesai ir teisingumui, neatliktume būtiniausios savo pareigos, lengvabū-

diškai nusigręžę nuo Mažosios Lietuvos, nesuvokdami didelės jos reikšmės dabarčiai ir ateičiai.

Ir vis dėlto su apgailestavimu ir nerimu esame priversti konstatuoti, kad nei Lietuvos respublikos Užsienio reikalų ministerija, nei seimas, nei ministerijų taryba neskyrė reikiamo dėmesio šiai be galo svarbiai problemai, tarsi jos apskritai ne nebūtų...

Iš tikrųjų Karaliaučiaus krašto problemos sureguliuavimo ilgiau nebegalima atidėlioti, ji turi atsidurti svarbiausių tarptautinių forumų darbotvarkėje ir susilaukti rimčiausio svarstymo, kad būtų surastas optimalus, Lietuvos interesus atitinkantis jos sprendimo variantas. Dėl to atėjo laikas nedelsiant tam rengtis, pateikiant konkrečius ir konstruktyvius pasiūlymus dėl būsimo krašto statuso.

Kitas itin aktualus, netgi ypatingos svarbos uždavinys – krašto demilitarizavimas ir dekolonizavimas. Nė vienas doras žmogus negali sutikti, kad Maskvos valdoma Mažosios Lietuvos dalis būtų paversta Rusijos kariniu placdarmu,

Šiandien niekas nesistebi, kad kalbame lietuviškai. Tai valstybinę nepriklausomybę vėl atkūrusios šalies kalba. Tačiau juk galėjo atsitikti ir kitaip. Jeigu ne pirmosios lietuviškos knygos, žurnalai ir laikraščiai Mažonoje Lietuvoje, jeigu čia, abiejose Nemuno pusėse, Klaipėdoje, Priekulėje, Silutėje, Bitėnuose, Tilžėje, Ragainėje, Karaliaučiuje, niūriaisiais carinės prispaujos metais, kai buvo draudžiama spauda lotyniškais raidėmis, nebūtų pasirodė be galo svarbūs tautinė sąmonę žadinantys leidiniai, vėliau nulėmę ir Lietuvos valstybingumo atkūrimą. Keturi šimtai metų šiame krašte formavosi ir gyvavo neikainojamos vertės lietuvių raštijos ir visos kultūros lobynas.

Tokių būdu Mažoji Lietuva nuo amžių glaudžiai susijusi su visa mūsų kultūra, istorija ir etnine savastimi. Tai tos pačios baltiškos žemės. Tai įtikinamai liudija ir lietuviški vietovardžiai bei vandenvardžiai, ir palyginti neseniai čia gyvenę tūkstančiai lietuviškai kalbėjusių žmonių. Jų tautinio identiteto dar nebuvo spėję sunaikinti vokiečių kolonistai, plėsdami aktyviai germanizavimo politiką, įgijusią ypač brutalias formas Hitlerio vežėjimo laikais.

Tačiau pats liūdniausias likimas ištiko Mažąją Lietuvą

LAISVOJE TĖVYNĖJE

MIRŠTANTIS KRAŠTAS?

Anykštiečiams rūpestį kelia liūdna demografinė jų rajono statistika. 1993 m. ten gimė 505 gyventojai, o mirė 724. Panaši proporcija laikosi ir šiais metais. Pirmajame pusmetyje gimė 205, mirė 391. Pernai Anykščių rajone buvo sutuoktos 205 poros, išsiskyrė — 114. Liūdna ir 1994 m. pirmojo pusmečio statistika: 81 santuoka ir 38 skrybsos.

DALINĖ VIZŲ IŠIMTIS

Daug išeivijos lietuvių yra nepatenkinti, kad jiems įvažiuoti Lietuvon reikia jos vizų. Atrodo, dalinė išimtis jau padaryta Lietuvos vyriausybės š. m. rugsėjo 28 d. posėdyje. Sekančios dienos "Lietuvos ryte" korespondentė Rita Grumadaitė rašo: "Lietuvos Vyriausybė vienąšališkai panaikino vizų režimą JAV ir Australijos piliečiams, atvykstantiems į Lietuvą būti šalyje iki 90 dienų per metus ar vykstantiems per ją tranzitu. Tai palengvins Lietuvos išeivių važiavimą į Lietuvą sąlygas, taip pat turėtų padidėti turistų srautas iš minėtų šalių..." Ji taipgi praneša: "Iš dalies pakeitus Lietuvos vizų gavimo nuostatas, labiau konkretizuoti vizų išdavimo atvejais valstybės sienos pereinimo punktuose".

"ŽIBURIO" ABITURIENTAI

Rugpjūčio 28 d. Prienuose susitiko savo vardą atgavusios "Žiburio" gimnazijos 1949 m. laidos abiturientai. Jų eilėse buvo žymūs poetas ir dramaturgas Justinas Marcinkevičius, žurnalistas ir kompartijai per daug tarnavęs rašytojas Antanas Bieliauskas, dail. Juozas Petrauskas. Po keturiiasdešimt penkerių metų įvykęs abiturientų susitikimas buvo pradėtas Prienų šventovėje maldomis už jau mirusius mokytojus. Šventoriuje buvo susimastyta prie žuvusiems už Lietuvos laisvę žiburiečiams patatytos kryžiaus. Tada aplankyti kun. Felikso Martišiaus, gimnazijos įsteigėjo, Prienuose palaidotų mokytojų kapai. Prienų kultūros namuose įvykusiame susitikime su visuomene savo kūrinius skaitė 1949 m. laidos abiturientų atstovai Justinas Marcinkevičius ir Antanas Bieliauskas. Prienų kraštiečių muziejuje pagrindinis abiturientų dėmesys teko kampeliui, kuris yra skirtas žymiajam kalbininkui prof. dr. Jonui Kazlauskui (1930-1970), dėl politinės įtamos nusiskandinusiam ar KGB saugumiečių nuskandintam Neryje.

GEDIMINO ŠVENTĖ

Rugsėjo 24 d. vilniečiams jau ketvirtą kartą buvo surengta metinė Gedimino šventė. Jai Vilniaus miesto savivaldybės kultūros skyrius yra pasirinkęs rudens lygiadienį. Kultūros skyriaus vedėja Renė Jakubėnaitė "Lietuvos ryto" atstovei Daliai Gudavičiūtei priminė, kad Gedimino šventės programą paruošė Vilniuje įsteigtas Etninės veiklos centras. Jau esąs sudarytas kitas Gedimino šventės komitetas, šią šventę turėsiantis paversti didžiausiu renginiu Vilniuje. Šiame-

tinės Gedimino šventės dalyviai nori, kad jau sekančiais metais šventę papildytų konferencija Gediminui paminėti, svarstanti tautinių mažumų įjungimo problemas. Vilniaus miesto tradicijų puoselėjimas patikėtas Etninės veiklos centrui. Tada Pilies gatvėje buvo atidengtas aukuro akmuo, nors daugelis istorikų nesutinka, kad toje vietoje būtų Ragučio šventyklos. Jie betgi neabejoja atidengto aukuro akmens autentiškumu. Akmens granite iškaltas įrašas skelbia: "Ragučio legendinės šventovės vieta". Akmenį apsupus senoviškai apsirėngusieji lietuviai, buvo perskaityta Kornelijaus Platelio "Odė aukuro akmeniui", siemėtinii "Vilniaus garso" premijos laureatų paskelbtas istorikas Pranas Razmukas. Tada buvo sudeginta iš medžio ir šiaudų pagaminta aukojimui paruošto ožio figūra su jon imesiais pagedavimų lapeliais. Šventės dalyviai, nuo aukuro akmens susirinkę žemutinės pilies kasinėjimo vietoje, pradėjo "Žemutinės ugnies apgaubimo" apeigą, klausydami Vilniaus ansamblių dainų ir stebėdami šokių. Gedimino šventė baigta Menininkų rūmų kieme atliktu spektakliu "Lietuvos krikštai".

LIETUVIŠKOS MOKYKLOS

Lietuvos švietimo ir mokslo ministerijoje lankėsi tokios ministerijos pareigūnai iš Kaliningrado. ELTA praneša, kad buvo išklaustyti jų pagedavimai ir pasirašytas bendras sutarimas. Lietuvos pedagogų pasiūlytą metodiką lietuvių kalba dėstomose klasėse kaliningradiečiai atmetė. Jie betgi sutiko su priemonėmis, kurios taikomos kitakalbė mokykloms Lietuvoje. Tad dabar ten lietuvių kilmės ir mišrių šeimų vaikų lietuvių kalbos per savaitę mokysis dviejų valandų pamokose ir fakultatyvų metu. Tokias grupes klasėse sudaro vadoviniškai po dešimtį vaikų. Fakultatyviniai užsiėmimai įgyja tvirtesnę pagrindą Kaliningrade (Karaliaučiuje), Nemane (Ragaineje) ir Slavske (Gastose). Gudijoje yra lietuviškų mokyklų, kuriose viskas dėstoma lietuvių kalba pagal ten galiojančią vietinę švietimo sistemą. Maskvoje lietuviška mokykla veikia prie Lietuvos ambasados. Jai dabar gautos vaikų darželio patalpos, bet joms reikia kapitalinio remonto. Inspekcijos skyriaus vyr. specialistė Aldona Kuodytė, ELTOS atstovai pateikusi šiuos duomenis, pasakoją: "Suvalkų krašte yra keturios lietuviškos mokyklos, kuriose visi dalykai dėstomi lietuvių kalba, tačiau mokoma pagal Lenkijos švietimo programą. Todėl iškyla problemų aprūpinant vadovėliais, nes pamokų metu dėstoma lietuvių kalba, o moksleiviai skaito lenkiškus vadovėlius, atsakinėja taip pat lietuviškai. Taigi iš Lietuvos siunčiami vadovėliai tėra pagalbini medžiaga. Lenkijoje dirbančių lietuviškų vadovėlių autorius konsultuoja mokslninkai iš mūsų šalies, o parengti knygas lenkiškos mokykloms Lietuvoje padeda Lenkijos aukštųjų mokyklų dėstytojai".

V. Kst.

KLKM draugijos Hamiltono skyriaus 45 metų sukakties minėjimas 1994 m. spalio 22-23 d.d. Viršutinėje nuotraukoje — meninės dalies atlikėjai: (iš kairės) akt. M. KALVAITIENĖ, sol. L. TURŪTAITĖ, V. RAMANAUSKAS; šalia jų sveikintojos — R. CHOROMANSKYTĖ ir M. VAITONINĖ. Apatinėje nuotraukoje — draugijos narių iškilmingų Mišių metu su vėliavomis

Hamilton, Ontario

KLK MOTERŲ DR-JOS Hamiltono Aušros Vartų parapijos skyrius spalio 22-23 d.d. iškilmingai atšventė 45 metų veiklos sukaktį. Iškilmės praėjo pakilioje, malonoje nuotaikoje su gražiu koncertu, puikiais vaišėmis dalyvaujant svečiams iš Kanados ir JAV. Oficialią minėjimo dalį pradėjo dr-jos Hamiltono skyriaus pirmininkė Z. Rickienė, pakviesdama dvasios vadą Aušros Vartų parapijos kleboną kun. J. Liaubą, OFM, sukalbėti maldą.

Pirmininkė išsamiai apibūdino visą 45 metų nueitą kelių tiesos ir meilės artimui labdarybės darbuose, primindama, kad tai buvo ne vien tik jų nuopelnai, bet ir visų geraširdžių lietuvių pastangos. Neapsiriboję KLKM dr-jos savo veikla vien išeivijoje, bet tiesiogiai pasiekė "Caritas" organizacijai, Sibiro tremtiniams-kaliniams, Lietuvos našlaičiams ir kitiems nelaimingiems lietuviams pasaulyje.

Sukakties proga sveikinimais su linkėjimais nepailstai ateities darbuose, dalinosi įvairių valdybų bei organizacijų pirmininkės-atstovės ir dalyvavę dvasiškai: kun. J. Staškus ir AV par. klebonas kun. J. Liauba, OFM, buvęs JAV ir Kanados katalikų moterų sągodos dvasios vad. Jautriais žodžiais, su dideliu įvertinimu, draugijos centro valdybos pirmininkė A. Sungailienė pasveikino taip gausiai susirinkusius.

Tylos minute buvo prisiminti mirusieji: buvęs dvasios vad. a.a. prel. dr. J. Tadaras, vadovė ir narė. Pabaigoje sveikinimo žodį tarė Hamiltono bendruomenės pirm. K. Deksnys. Šventėje dalyvavo Hamiltono skyriaus įsteigėja Pranė Žymantienė, šiuo metu gyvenanti Čikagoje. Su dideliu pasigėrėjimu buvo išklaustas sol. Lilijos Turūtaitės ir Valdo Ramanausko koncertas. Dalyviai buvo gardžiai pavaišinti. Sukaktis

KLKM DR-JOS HAMILTONO SKYRIAUS įsteigėja PRANĖ ŽYMANTIENĖ (viduryje) atvykusi iš Čikagos į sukakties šventę. Kairėje — dabartinė skyriaus vicepirmininkė REGINA CHOROMANSKYTĖ, dešinėje skyriaus pirmininkė ZOSĖ RICKIENĖ

Nuotr. J. Miltenio

baigta organizuotu tautiniais draubūziais pasipuošusių moterų dalyvavimu Mišiose spalio 23 d. Aušros Vartų šventovėje. L.S.

NUOŠIRDŽIAI UŽJAUSdami artimusius, vietoj gėlių fondai Pagalba Lietuvos vaikams aukoję: \$50 — T. J. Povilauskai a.a. Sheilos Alsborgienės atminimui; \$20 — B. Sadauskienė a.a. Kazimiero Mikšio atminimui; \$10 — F. M. Gudinskai a.a. Audrey Tunstead atminimui. Už aukas dėkoja — PLV komitetas

Delhi, Ontario

A.a. BALIO ORVIDO atminimui Svėdasų parapijos našlaičiams aukoję: \$200 — Z. Orvidienė; \$150 — Z. P. Augaicius; \$60 — D. Augaitis, B. Augaitis-Molloy; \$25 — V. M. Miceikos; \$20 — A. K. Ratavičiai, p. Motieka. P.A.

• Ar jau parėmė Kanados lietuvių kultūros muziejų?

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.

AKTYVAI PER 37 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
kasd. pal. čekių sąsk. iki. 4.00%
santaukas 2.50%
kasd. pal. taupymo sąsk. 2.00%

INDĖLIAI:
90 dienų indėlius 5.00%
180 dienų indėlius 5.50%
1 m. term.indėlius 6.50%
2 m. term.indėlius 7.00%
3 m. term.indėlius 7.50%
4 m. term.indėlius 7.75%
5 m. term.indėlius 8.00%

RRSP ir RRIF (Variable) 3.00%
1 m.ind. 6.50%
2 m.ind. 7.00%
3 m.ind. 7.50%
4 m.ind. 7.75%
5 m.ind. 8.00%

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

IMAME UŽ:
PASKOLAS
Asmeninės nuo 10.00%
nekiln. turto 1 m. 8.00%

Nemokamas čekių ir sąskaitų

apmokėjimo patarnavimas.

Nemokama narių gyvybės

drauda pagal santaupų

dydį iki \$2.000 ir

asmeninių paskolų

drauda iki \$25.000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

JAV LB Vidurio Vakarų naująją valdybą sudarė pirm. Birutė Vindašienė, vykdomasis vicepirm. Aleksas Vitkus, sekr. Agnė Katiliškytė-Berner, ižd. Algis Urbutis, vicepirmininkai: Genė Rimkienė — renginiams, Pranas Jurkus — visuomeniniams reikalams, Salomėja Daulienė — socialiniams, Svajonė Kerelytė — švietimo ir kultūriniam reikalams.

JAV LB Baltimorės apylinkė 1994 m. gegužės mėnesį įvykusiame susirinkime išrinko dalį valdybos narių. Persitvarkiusią valdybą tada sudarė pirm. V. Eringis, vicepirmininkas ir sekr. K. Česonis, ižd. J. Saurusaitis, nariai: J. Bantienė ir E. Žilionis — kultūriniam reikalams, M. Krasauskienė ir V. Sajauskienė — renginiams, M. Patlabaitė — socialiniams reikalams, N. Radžius — jaunimo reikalams.

Australija

Australijos lietuvių savaitraščiai paskelbė išeivijos vysk. Pauliaus Baltakio, OFM, laišką, pranešantį planuojamą apsilankymą lietuvių kolonijose. Australijon jis žada atkristi su pensijon išėjusiu mons. Leonu Peciukevičiumi (Peck) š. m. gruodžio 18 d. į Sidnį, o iš jo į Niujorką iškristi 1995 m. sausio 6 d. Vysk. P. Baltakis, OFM, dalyvaus XVIII-siose Australijos lietuvių dienos, įvyksiančiose Adelaidėje š. m. gruodžio 27-31 d.d. Jos pradedamos Adelaidės katalikų Šv. Pranciškaus Ksaverio katedroje ir baigiamos Naujųjų metų sutikimu. Dėl jų vysk. P. Baltakis, OFM, visų Australijos lietuvių didžiųjų kolonijų negalės aplankyti. Jį betgi galės pavaduoti mons. L. Peciukevičius, jau turintis numatytą skrydį pas Pertho lietuvių, tolimon Vakarų Australijos pakrantėn.

Sidnyje gyvenantys zanavykai, 1994 m. spalio 9 d. susirinkę Sidnio lietuvių klube Bankstowne, įsteigė Australijos zanavykų draugiją. Šiam žingsniui juos paskatino vyriausybės pradedamas administracinių Lietuvos sričių pertvarkymas. Ji nori administracinį Zanavykijos centrą iš Šakių perkelti Marjampolėn. Australijos zanavykai nuogastauja, kad tokiu atveju bus panaikintas etnografinis Zanavykijos vienetos, o ji bus išbraukta iš etnografinio Lietuvos žemėlapi. Susirinkimam įsijungė ir iš Newcastle atvykę zanavykų kilmės tautiečiai. Tad steigiamajame draugijos susirinkime su svečiais buvo susilaukta 38 dalyvių. Jame dalyvavo ir Lietuvos garbės konsulas Viktoras Šlitteris, Australijoje tada viešėjęs Lietuvos ministerio pirm. Adolfo Šleževičiaus žmona Birutė, kelios Lietuvos sportininkės, dalyvausios Pasaulio sporto veteranų žaidynėse. Sveikinimą Australijos lietuviams zanavykams atsiuntė Šakių ligoninės vyr.

Century 21 OFFORD REALTY LTD.

Member Broker, 38 Hurontario St., Collingwood, Ontario L9Y 2L6

Parduojuot, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamus, ukus, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwood apylinkėse kreipkitės:

Angelė Salvalytė, B.A.,

pirkimo ir pardavimo atstovė.

Ji mielai jums patarnaus.

Darbo tel. (705) 429-2121 ar (705) 445-5640

namų tel. (705) 429-6428

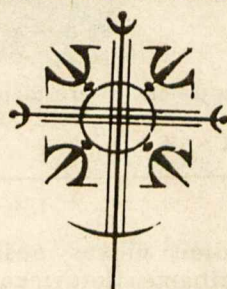
gydytojas Algirdas Klimaitis, ragindamas juos kovoti už Zanavykijos išsaugojimą. Australijos zanavykų protestą B. Šleževičienė sutiko nuvežti savo vyriui ministeriui pirm. A. Šleževičiui. Ji betgi priminė, kad šiuo klausimu ji nėra Lietuvos vyriausybės atstovė, tik Lietuvos pilietė, pritarianti Australijos lietuvių zanavykų susirūpinimui, bet neturinti politinio svorio. Sidnio lietuvių klubo vadovams B. Šleževičienė įteikė iš Lietuvos atvežtą simbolinį ragą. Iš tokio tikro rago senovės lietuviai gerdavo midų. Laikina Australijos zanavykų draugijos pirmininke tapusi Martina Reisgienė B. Šleževičienei buvo išaudusi tautinę juostą. Zanavykų draugijos steigėjai džiaugėsi Alicijos Rugytės (1902-1985) Čikagoje išleista dvitome "Zanavykija".

Italija

Kaziu Lozoraičiui, Lietuvos ambasadoriui prie Šv. Sosto, popiežius Jonas Paulius II suteikė aukštą Vatikano valstybės apdovanojimą — Pijaus IX Didžiojo Kryžiaus ordiną. Jį ambasadoriui K. Lozoraičiui Vatikano valstybės sekretoriats su valstybės sekretoriaus kardinolo Angelo Sodano laišku įteikė protokolinio skyriaus vedėjas prel. Tommaso Caputo.

Britanija

Šv. Kazimiero lietuvių parapija Londone turi ir tokiu vardu pavadintą lietuvių klubą. Jo narių metinis susirinkimas 1994 m. rugsėjo 18 d. įvyko parapijos menėje. Klubas valdybos pirm. Stasys Kasparas, paprašęs susikaupimo minute prisiminti pastarųjų vienerių metų laikotarpyje mirusius narius, nusiskundė sparčiai retėjančiomis narių eilėmis. Vyresnieji miršta arba išvyksta Lietuvon praleisti saulėlydžio dienų. Tad mažėja ir visa Šv. Kazimiero lietuvių klubo veikla, bet likusieji tebedirba. Finansiniai pareiškimai liudijo, kad metų laikotarpyje pajamų buvo turėta 6.647 svarai, išlaidų — 5.824, pelno — 723. Klubo piniginis turtas 1944 m. sausio 31 d. sudarė 23.693 svarus. Diskusijose Justas Černis pasiūlė Šv. Kazimiero klubui per metus surengti vieną vakaronę pobūdžio pobūvy sąvoriams. Vienbalsiu nutarimu palikta pati klubo vadovybė: prez. kun. dr. Jonas Sakevičius, MIC, pirm. Stasys Kasparas, ižd. Zenonas Mackevičius-Mockus, sekr. Frances Senkuvienė, revizorius Mykolas Šemeta, valdybos nariai Viktorija Puidokienė, Hilda Piščikienė, Bronė Černienė, Sofija Grupiljonienė. Patvirtintas sunkiai beįgyvendinamas nutarimas nerūkyti klubo patalpose.

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Lougheed's Limited šeima ir tarnautojai

"Žmonės, kurie atjaucia kitus"

Sudbury Ontario

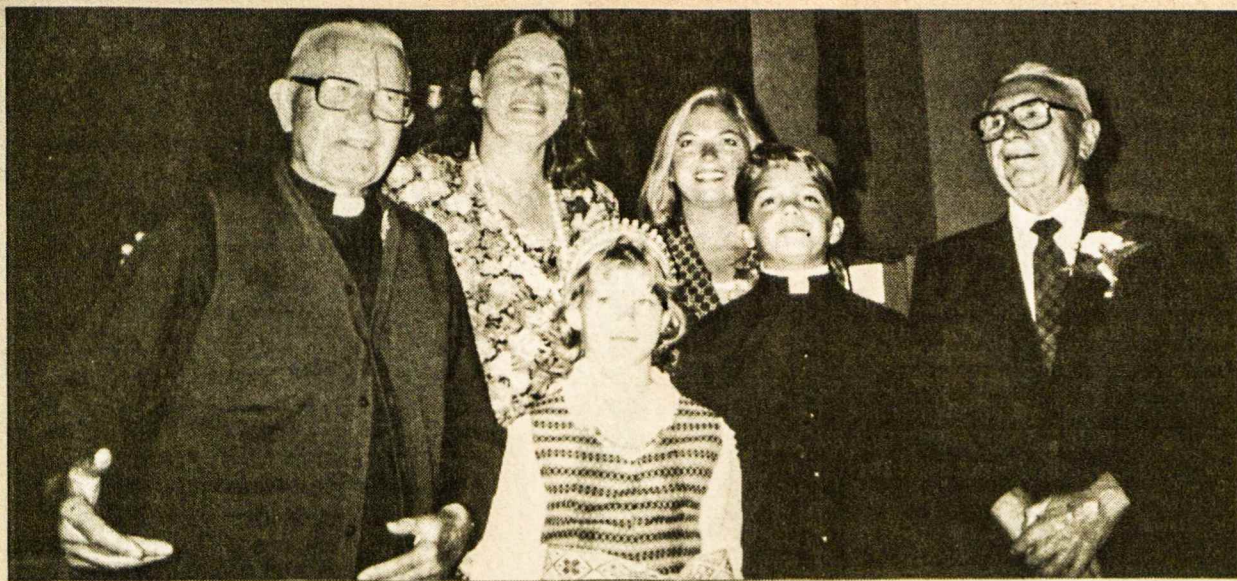

The J. B. MARLATT Funeral Home, (1985 Ltd.)

615 Main Street East
HAMILTON, Ontario
Telefonas: 528-6303

195 King Street West
DUNDAS, Ontario
Telefonas: 627-7459

Laidotuvių namai
ir koplyčia

Los Angeles lituanistinės mokyklos ir "Spindulio" ansamblis sukaityje (1994.X.9). Iš kairės prel. J. KUČINGIS, D. VARNIENĖ, D. VARNAITĖ, MARYTE NEWSOM, ALEKSAS NEWSOM (kun. Kučingio vaidmenyje), I. MEDZIUKAS

Lietuviškos mokyklos steigėjai ir augintiniai

Sukaktuvinės iškilmės Los Angeles mieste, kur ištvermingai veikia mokykla, sulaukusi 45-rių metų

1994 m. spalio 9 d. Los Angeles Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla ir jaunimo ansamblis "Spindulys" paminėjo savo 45 m. sukaktį. Lituanistinė mokykla buvo įsteigta klebono kun. J. Kučingio 1949 m. rudenį, kai parapija buvo dar kūrmosi stadijoje. Pradžioje visur buvo jaučiama trūkumų, bet tėvų ir mokytojų entuziazmas nugalėjo visas kliūtis.

Po keleto metų, pastačius parapijos mokyklą, joje veikė lituanistinė klasė, kur mokyto. O. Razutienė kasdien dėstė lituanistinius dalykus. Ši klasė veikė, kol buvo pakankamai mokinių, norinčių mokytis lietuviškai. Šeštadieniais parapijos mokyklos erdvėmis klasėmis galėjo naudotis ir lituanistinė mokykla. Pastaroji ir dabar užpil-

do parapijos mokyklas klases kiekvieną šeštadienį.

Mokyto. O. Razutienė iš pat pradžių traukė mokinius į sceną, pratindama juos deklamuoti, dainuoti, vaidinti, šokti. Iš čia prasidėjo jaunimo ansamblio veikla, kol ansamblis, išaugęs iš mokyklos, pasivadino LB jaunimo ansambliu "Spindulys".

Iškilmės prasidėjo Mišiomis Šv. Kazimiero šventovėje, kurias atnašavo svečias kun. A. Budrius iš Lietuvos. Jis pasakė ir pritaikintą pamokslą. Aukštesnės mokiniai, ansambliečiai, mokyklos dir. Marytė Newsom ir mokyto. D. Kuolienė. Tarp aukų buvo nešami simboliai "45" ir mokytojų, dirbusių šioje mokykloje per 45 m., ilgas sąrašas.

Parapijos salėje įvyko iškilmingas minėjimas, kurį pradėjo T. Dabšys. Jis vadovavo ir tolimesnei programai. Sveikino gen. garbės konsulas V. Čekauskas, JAV LB tarybos prezidento vicepir. A. Nelsienė. Kalbėjo mokyklos steigėjas prel. J. Kučingis, prisimindamas pirmuosius mokyklos žingsnius, kurie iš tikrųjų buvo nelengvi. Po to, prel. J. Kučingui sukalbėjus maldą, visi vaišinosi G. Plukienės skaniai paruoštais pietumis.

Po pietų programai vadovavo L. Polikaitis. Pakviestas insp. I. Medziukas kalbėjo apie lituanistinę švietimą prie Ramiojo vandenyno. T. Dabšys supažindino su spausdinama knyga "Ona Razutienė ir jaunimo ansamblis", kuri netrukus išeis iš spaudos. Buvo pagerbta V. Baltušienė, per dvejus metus parašiusi šią knygą, dail. R. Matulaitytė, ją meniškai apipavidalinusi, ir L. Vaitaitis, ją techniškai patvarkęs.

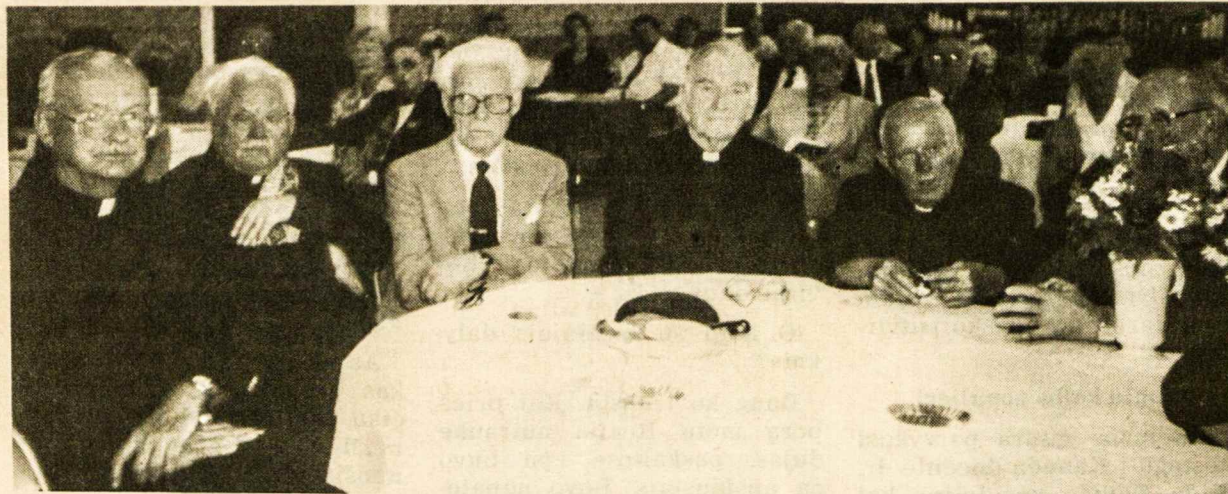
Šeštadienines mokyklos mokiniai suvaidino mokyklos gyvenimo kroniką knygoje, paruoštą akt. A. Žemaitaičio, D. Varnienės ir M. Newsom. Raštu pasveikino JAV LB Švietimo tarybos pirm. Regina Kučienė, pridėdama 200 dol. čekį. Tautinių šokių institutas (pirm. D. Dzikiene), "Tryptinio" vadovė J. Matulaitienė iš Niujorko, A. ir D. Polikaitis (jie buvo išvykę koncertuoti į rytines valstybes), mecenatas A. Mikalajūnas su 500 dol. čekiu.

Pagaliam buvo prapjautas sukaityvinis tortas, kurį prapjauti buvo pakviestas prel. J. Kučingis. Pasiųsiuša šampanu, kava ir pyragaičiai. Sceną papuošė D. Kuolienė ir A. Prasauskas, stalus – L. Balčienė.

Sukaktuviniame pokilyje dalyvavo apie 300 žmonių, jų tarpe daugelis mokytojų ir buvusių mokinių. Jie buvo paprašyti atsistoti. Jiems publika garsiai paplojo. Iškilmė praėjo šūkiu: "Mes buvome, mes esame, mes būsim!"

Ig. Medziukas

Metinė "TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" numerata oro paštu – 115 dolerių visuose pasaulio kraštuose, įskaitant ir Lietuvą.

Svečio iš Vilniaus monsinjoro KAZIMIERO VASILIAUSKO – arkikatedros klebono ir kunigų seminarijos rektoriaus pagerbime Bostone. Iš kairės: Bostono lietuvių parapijos klebonas kun. ALBERTAS KONTAUTAS, mons. K. VASILIAUSKAS, PETRAS VIŠČINIS, kuris pasakė atitinkamą kalbą

Nuot. E. Šulaičio

Lietuvių radijo tarnyboje

Petro Viščinio "Laisvės varpas" skamba jau 40 metų

EDVARDAS ŠULAITIS

Bostono ir apylinkių lietuvių tebeklauso radijo programos "Laisvės varpas", kuriai 40 metų tebevadovauja jos įsteigėjas ir vedėjas Petras Viščinis. Šias eilutes rašančiam visai neseniai buvo proga pirmą kartą išgirsti šią programą beiešint Bostone ir iš archiavo susipažinti su paečiu P. Viščinio.

Iš šios programos vedėjo teko sužinoti apie "Laisvės varpą", kuris pirmą kartą suksambėjo 1954 m. kovo 7 d. šūkiu: "Tas laisvės nevertas, kas negina jos". Jis, būdamas iš profesijos teisininkas, daug dirbo visuomeninėje veikloje, vaidino Bostono lietuvių dramos sambūrio pastatymuose, mokė lituanistinę mokyklą, dirbo Lietuvių bendruomenėje, organizavo koncertus ir t.t.

P. Viščinis gyvena Brocktone, netoli Bostono, Amerikoje yra ilgiausiai vienai lietuvių radijo programai vadovaujantis žmogus. Jo dar niekas šioje srityje nėra pralenkęs ir turbūt nepralenks.

Anksčiau "Laisvės varpas" buvo girdimas iš dviejų stočių. Vienoje jų būdavo perduodama programa dviem kalbomis – lietuviškai ir angliškai. Jos klausydavosi daug lietuvių. Kita būdavo grynai lietuviška. Šiuo metu "Laisvės varpas" girdimas tik lietuviškai kiekvieną sekmadienį nuo 9 iki 10 v.r., WCAV-FM 98 banga.

Girdytoji "Laisvės varpo" programa buvo kruopščiai, profesionaliai paruošta ir gana puikiai suplanuota (ne taip, kaip kai kurios Čikagos lietuvių radijo programos, žinoma, gal dėl to, kad jis perduoda tik vieną kartą savaitėje).

P. Viščinis du kartus laimėjo premijas lietuvių radijo programų konkursuose. Pirmą premiją jis gavo Amerikos lietuvių tarybos surengtame konkurse 1978 m. už kalėdinę programą, o 1980 m. jam atiteko antra premija, skirta LB kultūros tarybos už Vilniaus universiteto 400 metų sukakties minėjimui skirtą programą.

Per šiek tiek daugiau negu 40 metų veiklą lietuvių radijo programų srityje P. Viščinis patyrė ir juoda, ir baltą. Būta daug liūdny, bet pasitaikydavo ir džiugių momen-

tų. Buvo nemažai sunkumų, apie kuriuos jis taip kalbėjo "Lietuvių dienų" žurnalo 1980 m. spalio mėn. numerįje:

"Tai tinkamos radijo stoties gavimas tinkamu laiku ir piniginiai reikalai. Mat ne visos radijo stotys įsileidžia programą svetimomis kalbomis, o tos, kurios įsileidžia, reikalauja aukšto mokesčio, nes jų visų tikslas – ne patarnavimas visuomenei, bet pelnas. O mūsų visuomenėje vis labiau stiprėjo ir tebestiprėja paradoksas: juo labiau prasi gyvename, juo mažiau skiriame lietuviškiems reikalams. Stengdamiesi save pateisinti, paprastai kaltiname kitus. Nors darbas 'Laisvės varpe' yra garbės (nemokama) tarnyba, bet vis tiek reikia gana daug lėšų, kad galėtum apmokėti radijo stotį ir padengti kitas būtinas išlaidas, kaip aparatūros įsigijimas ir jos išlaikymas, magnetinės juostos ir kt."

Tokios problemos slėgė P. Viščinį prieš 14 metų, panašios tebėra jos ir dabar. O šiuo metu prisidėjo dar viena – tai sveikatos problema ir jėgų stoka. Ir tai, žinoma, suprantama, nes šis vyras jau nebe jaunuolis (gimęs 1912 m. liepos 27 d.) ir jau turi teisę į poilsį. Apie tai P. Viščinis dažnai pagalvoja ir yra nusprendęs su "Laisvės varpu" atsiveikinti. Tą jis norėtų padaryti sekančių metų pavasarį ir tada pajudėti Lietuvon, kur žada praleisti likusius savo ilgo ir prasmingo gyvenimo metus.

Paklausus, kas bus su "Laisvės varpu", jis atsakė, kad radijo programa gyvuos ir direktoriaus pareigoms jau rastas kitas žmogus. Taigi Bostono lietuvių, nors ir neturėdami P. Viščinio pas save, galės ir toliau girdėti šią pamėgtąją radijo programą.

P. Viščinis yra gimęs Druskininkuose, kur jaunystėje gyveno žinomas lietuvis menininkas M. K. Čiurlionis. Mokėsi ir veikė Vilniuje įvairių okupacijų metais ir nemažai jo veiklos Lietuvoje yra surišta su Vilniaus kraštu. Dabar jis nori sugrįžti į tą žemę, kurioje tiek daug dienų praleista, tiek daug dėl jos kovota. Toks noras ir pasiryžimas yra sveikintinas, nors Bostono ir apylinkių lietuviams bus sunku be sidabro plaukais pasipuošusio Petro Viščinio!

Bostono lietuvių "Laisvės varpo" radijo programos vedėjas PETRAS VIŠČINIS (kairėje) Bostono lietuvių piliečių klubo salėje kalbasi su kompozitoriumi JERONIMU KAČINSKU

Nuot. Ed. Šulaičio

Trėmimai sovietų dokumentuose

Nors sovietinė "Geležinė uždanga" turėjo nemažai plyšių, pro kuriuos buvo galima stebėti komunistinės diktatūros lietuvių tautai daromas skriaudas, nors "Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronika" be perstojo draskė dailiai marginamas propagandos skraistes, – Lietuvai atgavus laisvę, pradėjus nepriklausomą gyvenimą, atsivėžė archyvų dangčiai, leidyklos sukruto leisti dokumentines knygas, nuogais faktais papildančias beveik jau nebesuskaiciuojamas atsiminimų tiradas.

Pirmoji tokia platesnės apimties knyga pasirodė Vilniuje 1992 m. Tai "Lietuvos gyventojų genocidas, I tomas 1939-1941". Filosofijos, sociologijos ir teisės instituto, Represijų Lietuvoje tyrimo centro leidinys. Jį parengė B. Burauskaitė, M. Pilkiene, V. Radušis, V. Vosyliūtė. Įvado redaktorius – L. Gadeikis. Leidėjai dėkoja rėmėjams – Audrai Mišūnienei, Lietuvių katalikų religinei šalpai, Lietuvių tautiniam kultūros fondui.

Antroji – "Lietuvos kovų ir kančių istorija", pirmoji dalis "Lietuvos gyventojų trėmimai, 1941, 1945-1952 m. Dokumentų rinkinys". Išleido Lietuvos istorijos institutas ir Pasaulio lietuvių bendruomenės valdyba. Ši knyga spaudoje jau buvo labai plačiai aptarta, skirtingai įvertinta, sujudinusi išieiviją.

Abi knygos pateikia daug duomenų apie lietuvių trėmimus. Dokumentai paimti iš sovietinių archyvų atskleidžia trėmimų instrukcijas, smulkius nurodymus, kaip suimti, ką ir kiek galima sumtiems pasiimti, kiek žmonių suvaryti į vagonus; nurodomos tremiamųjų kategorijos, skaičiai pateikiamos statistikos, išvardinamos vietovės, kiek iš kurios reikia suimti, kiek "išskeldinti", kiek ir į kurias vietas Sibiri-

re nuvežti tremtinių, kuriose geležinkelio stotyse juos išlaipinti ir t.t.

Lyginant tas abi knygas, atrandama nemažai tų pačių tekstų, paimtų iš sovietinių archyvų. Savaimė aišku, sovietinio saugumo terminologija instrukcijose daugeliu atvejų neatitinka tikrovės; pvz. trėmimas pavadintas "išskeldinimu". Taipgi nurodomai apie karšto maisto davinius, vaikų bei sergančių priežiūrą tėra būdingi įprastam komunistiniam melui, propagandiniam tuščiažodžiavimui, kuriame glūdi nesakomi, bet "slaptai" suprantami priminimai ištikiems pareigūnams: sakyk vieną, elkis sovietškai pagal KGB stilių.

Sutikimas tų abiejų knygų nebuvo vienodas, gal iš dalies ir dėl to, kad pvz. pirmojoje yra net 48 psl. įvairių autorių paruoštas įvadas ir nukentėjusiųjų sąrašas pirmaisiais sovietų okupacijos metais, kai antrojoje pasigendama išsamesnio įvado bei skaitytosios įspėjantio visų autorių paaiškinimo apie dokumentų autentiškumą ir jų atskleidimo tikslą. Be to, tikriausiai būta ir psichologinio momento: ruošiant pirmąją knygą, išieiviuota laikos Lietuvos valdymo atžvilgiu buvo vienokios, o antrojai knygai pasirodžius – kitokios. Įvaizdis apie prorytiesišką orientaciją negalėjo neturėti įtakos. Taipgi ir PLB dalyvavimas tos antrosios knygos leidyboje, išankstiniai kreipiniai į visuomenę, aukų rinkimas ir, be abejonės, kiek įtemptas laukimas, kas čia pasirodys, – prisidėjo prie staiga trenksmo, paskaičius ar sužinojus apie tų paskelbtų dokumentų tekstus, juolab kad išieivijos dalis pasijuto angažuota per PLB.

Įvairaus pobūdžio nesutariimų bei ginčų akivaizdoje užmojis išieivinti keliolika "Lietuvos kovų ir kančių istorijos" tomų nėra stabdomas. Vyksta persiorganizavimas, sudarant platesnį leidybos komitetą, į kurį pakviesti ir išieivijos atstovai. Reikia tikėtis, kad "kai du stos – visados daugiau padarys". Turbūt ir geriau. Bent jau taip, kad tas jautrus klausimas nebesukeltų audrų ir įkarščių. Taipgi ir kai kuriuos nesutariamus dėl duomenų galima išlyginti panaudojant ne vien tik sovietinius šaltinius. Kor.

Sutton GROUP
realty systems inc.
RAIMUNDAS (Raymond) PACEVIČIUS
Jei norite pirkti ar parduoti namą, praeime kreiptis šiais telefonais: darbo tel. 905 896-3333 (24 val.); namų – 905 524-3899; FAX 905 848-5327.
Adresas: 1528 Dundas Street West, Mississauga, Ontario L5C 1E4
Parduodamas 2 miegamųjų, naujas, austrų statybos butas (condo) daugiaaukščiam name, Palangoje, prie pat jūros. Dėl informacijos skambinti tel. 905 896-3333.

NORDLAND EXPRESS

Nemokamas siuntinių paėmimas
Toronte ir apylinkėse susitarus tel. 535-5000
Hamiltone ir apylinkėse kiekvieną pirmadienį susitarus tel. 1-800-561-3113
(Tuščias dėžes galite nusipirkti "Talka" kredito kooperatyve, 830 Main St. East)
Wasagoje, Collingwoode, Barrie kiekvieną pirmąjį mėnesio sekmadienį, skambinti tel. 1-800-561-3113
Windsore, Londone, Delhi kiekvieną antrąjį mėnesio sekmadienį, skambinti tel. 1-800-561-3113
St. Catharines, Wellande, Niagaroje kiekvieną trečiąjį mėnesio sekmadienį skambinti tel. 1-800-561-3113

Standartiniai maisto siuntiniai

Nordland Express siūlo jums įvairaus maisto siuntinius, pristatomus per dvi savaites. Skambinkite mums dėl kainoraščio.

Nordland Express 1650 Bloor Street West, Toronto, Canada M6P 4A8.
Darbo valandos: 8 val. ryto iki 8 val. vakaro visomis dienomis, išskyrus sekmadienius.

Skyrius: 164 Willowdale Avenue, North York, Ontario

(9 val. ryto iki 6 val. vak. nuo pirmadienio iki penktadienio).

Už pietinės Ontario provincijos ribų

Mes jums siūlome naudotis greitai ir nebrangiu U.P.S. (United Parcel Service) patarnavimu siunčiant savo siuntinius į mūsų sandėlius.

Telefono Skambinkite
apylinkių numeriai:
416, 519, 705 1-800-668-7100
613, 514 1-800-465-2876
403, 604 1-800-665-2781

Kainos

Laivu iš Toronto siuntiniai išvežami kas antrą trečiadienį. Siuntinio kainos yra \$7.50 už kubinę pėdą, plius \$15 pristatymas, bet kur Lietuvoje (iki 55 kg arba 120 svarų).
Lėktuvu iš Toronto siuntiniai išvežami kiekvieną šeštadienį 10 v.r. Kaina už kg \$4.25 plius \$15 už pristatymą bet kur Lietuvoje.

DABAR perkelkite JAV ar Kanados dolerius į Lietuvą čekių ar pinigine perlaida

Nordland Express perduoda pinigus – greitai ir saugiai – tiesiai gavėjui ir gauna iš jo perdavimo patvirtinimą. Perkėlimo mokestis – tik 4% plius \$15 už pristatymą.

	JAV dol.	Kan. dol.
Perkėlimo suma		
Perkėlimo mokestis - 4%		
Pristatymas	12.00.	15.00.
Viso		
Siuntėjas:	Gavėjas:	
.....		
.....		
Tel:	Tel:	

Išrašykite čekį ar piniginę perlaidą **Nordland Express** vardu ir siųskite:

Nordland Express, 1650 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 4A8.

Daugiau informacijų gausite paskambinę tel. (416) 535-5000, FAX (416) 535-5001.

Akademiniis šuolis per penkmetį

Vytauto Didžiojo universitetas Kaune po penkerių metų įtempto darbo

J. V. DANYS

Pradiniai žingsniai

Prof. Alfredas Smailys 1988 m. rudenį dienraštyje "Kauno tiesa" pasiūlė svarstyti Vytauto Didžiojo universiteto atkūrimą Kaune. Ten veikė Politechnikos, Medicinos, Veterinarijos, Žemės ūkio institutai. Buvo pasigendama humanitarinių mokslų aukštosios mokyklos. Kaune esantieji mokslininkai ir Kauno visuomenė stipriai rėmė pasiūlymą, kaip ir užsienio lietuviai mokslininkai. Išrinkta organizacinė taryba, jos pirmininkas dr. Jurgis Vilemas, ir netrukus gautas Aukščiausios tarybos patvirtinimas.

Pirmieji mokslo metai pradėti 1989 rugsėjo 1 d. su trimis fakultetais: humanitarinių mokslų, ekonomikos ir tikslųjų mokslų. Priimti 173 studentai iš 805 kandidatų.

1989 m. pabaigoje išrinktas senatas iš 96 narių. Stiprinant ryšius su išeivijos mokslininkais ir siekiant ryšių su Vakarų pasaulio kultūra bei švietimo pusę senatorių (48) išrinkta iš užsienio lietuvių profesorių, dėstančių užsienio universitetuose. Jie buvo įpareigojami vieną ar du semestrus dėstyti VD universitete. Kiti 43 išrinkti iš Lietuvos mokslininkų. Pirmieji du rinkti VDU rektorijai buvo — dr. Algirdas Ažiūnienis, inžinierius, kompiuterių ekspertas (1990-92) ir dr. Bronius Vaskelis, humanitaras, lituanistikos katedros vedėjas Ili-nojaus universitete (nuo 1993

m.). Pirmaisiais metais rektorius pareigas laikinai ėjo dr. J. Vilemas.

Per šį penkmetį keitėsi fakultetų skaičius, jų sąranga, mokslo planai. Seštuosius mokslo metus universitetas pradėjo su 7 fakultetais: aplinkotyros (jame yra biologija ir fizika), verslo bei vadybos, humanitarinių mokslų, informatikos (jame yra ir matematika), menų, socialinių mokslų ir teologijos.

Reformuotas teologijos fakultetas pagal susitarimą su Vatikano universitetu bei seminarijų kongregacija veiks pagal jos reguliaviną. Tokio fakulteto moksliniai laipsniai pripažįstami visame pasaulyje. Tai vienintelis teologijos fakultetas Lietuvoje. Jame mokysis ir dvasiškiai, ir pasauliečiai.

Šeštaisiais VDU metais rudens semestras pradėtas su 1,805 studentais; 330 skiekančių magistro ir 130 — daktaro laipsnių. Bendras studijuojančių skaičius — 2,250 klausytojų.

Mokestis už mokslą specialybių studijose

Nepakankant gaunamų lėšų iš valstybinio biudžeto, įvestas daliai studentų dalinis mokestis už mokslą. Taip iš priimtų 441 pirmakursių 127 mokės už mokslą. Pvz. anglų kalbos ir literatūros specialybės klasių konkurso būdu priimta 20 studentų, kuriems už mokslą nereiks mokėti, bet priimti į papildomą

šios specialybės klasę 20 studentų turės mokėti mokestį.

Iškilieji mokslininkai jungiami į profesūrą

Atsikuriančiam universitetui nelengva sutelkti kompetentingą akademinį personalą, ypač kai finansiniai ištekliai nepakankami ir švietimo darbuotojų atlyginimai yra palyginti maži. VDU sėkmingai sprendžia šiuos sunkumus, sudarydamas Mokslo ir studijų sąjungą su eile Lietuvos studijų-tyrimų institutų, kaip tai su istorijos, lietuvių kalbos, literatūros ir tautosakos, filosofijos, sociologijos ir teisės, matematikos ir informatikos bei kitais. Taip sutelkiami žymiausi Lietuvos mokslininkai į VDU dėstytojų eiles. Jie yra tarp VD universiteto 62 profesorių ir habilit. daktarų ir 100 docentų bei daktarų. Dalis jų dėsto nepilną laiką.

Kai kurie atsikūrusio VDU bruožai

VDU modelis yra skirtingas nuo Lietuvoje veikusių aukštųjų mokyklų, kurios buvo centralizuotai kontroliuojamos vyriausybės ir kompartijos. Tarp VDU tikslų yra išugdyti savarankiškai galvojančią asmenį, savo gyvenimą grindžiantį demokratiškais, tautiniais principais, besiorientuojantį į Vakarų pasaulio kultūrą.

Minėtini du VDU mokslo planų bruožai siekiant studentus supažindinti su Vakarų kultūros ir gyvenimo pagrindais. Visiems studentams privaloma pirmuosiuose dviejuose kursuose studijuoti anglų kalbą. Šiandien anglų kalba yra tarptautinė kalba visose komunikacijos srityse.

Pastoviai kviečiami profesoriai ir dėstytojai iš užsienio. Tai ne tik užsienio lietuviai, bet ir įvairių tautybių profesoriai bei dėstytojai. Šiame rudens semestru jų bus per 20 iš šių kraštų: JAV, Kanados, Australijos, Japonijos, Norvegijos, Danijos, Vokietijos, Italijos.

Jau daug pasiekė VDU per pirmąjį atsikūrimo penkmetį. Studijuojančių ir studijas gilinančių skaičius jau viršija 2,200 (neplanuojama jo per daug didinti), jau išleistos dvi bakalauro laidos, pradėdami išleisti magistrantai ir mokslo daktarai. Tai pareikalavo, pastebi VDU prorektorius prof. Vytautas Kaminskas ("Draugas", 1994. IX. 17, p. 5. "Seštuosius akademinius metus pradedant") daug įtempto darbo per penkerius metus iš daugelio asmenų. Prieš, nenuilstamo pasiryžimo ir idealizmo dar labai nelengvosiose Lietuvos gyvenimo sąlygose. Bet dar reikia daug darbo iki visiškai įsitvirtinimo.

Anglų kalba populiari

Praejusią vasarą parvykusi atostogų į Kanadą docentė dr. Milda Danytė pasidalino kai kuria informacija. Ji yra gimusi Kanadoje, studijavusi Otavos ir Toronto universitetuose, įsigijo MA ir PhD laipsnius. Desertacijai rinko medžiagą ir Londone, Anglijoje. Yra dėsiusi Toronto universitete ir Universite Sainte-Anne Church Point, Nova Scotia (anglų literatūra).

VDU-te dėsto vienintelė iš užsienio jau penktus metus (nuo 1992 m. rudens, iš tikrųjų tai per visus pagrindinius VDU atkūrimo metus). 1992 m. pabaigoje senato buvo išrinkta Anglų kalbos ir literatūros katedros vedėja.

Ši semestrą anglų kalbos mokosi 1,200 studentų (universitete studijuoja, įskaitant siekiančius specialybių ir akademinį laipsnį — 2,250). Nors anglų kalba privaloma tik studentams pirmųjų dviejų kursų, bet siekiantieji specialybių ima ir aukštesnius anglų kalbos kursus. Perna buvo 200 kandidatų į anglų kalbos specialistų klases 20 vietų. Šiais metais suorganizuota papildoma 20 vietų klasė, į kurią priimtieji turi mokėti papildomą mokestį, kad padengtų papildomas dėstytojų išlaidas. Panašiai yra ir su verslo bei vadybos specialybėmis.

Anglų kalbos ir literatūros

katedroje dabar yra 38 profesorai bei dėstytojai. Anglų kalbos mokoma intensyviai mažomis grupėmis (iki 15 asmenų), todėl reikalingas didesnis skaičius dėstytojų.

Ypač trūksta dėstytojų literatūros kursams. Čia labai svarbi pagalba iš užsienio. Ši rudens semestrą iš užsienio yra penki: du iš JAV, po vieną iš Kanados, Norvegijos ir Australijos. Trys iš jų — lietuviai.

Atvykstantieji paprastai dėsto vieną ar du semestrus kaip svečiai profesoriai, todėl nuolatos reikia ieškoti naujų. Pernaai dienraštyje "Draugas" kelis kartus buvo skelbiamas kvietimas atvykti dėstyti. Nebuvo jokio atsiliepimo iš lietuvių. Į panašų skelbimą Amerikos akademiniame biuletenyje gauta kelio-lika pasiteiravimų. Bet paaiškinus universiteto sąlygas (mokamos tokios pat algos litais, kaip vietiniams dėstytojams ir aprūpinama butu, bet kelionės, buitinės ir dėstytojo mokymo medžiaga apmokamos paties atvykstančiojo ar jo surastų fondų), nė vienas nesutiko atvykti.

Dr. M. Danytė tenka dėstyti daugiau ir įvairių kursų, kaip jau įsigyvenusiame universitete. Štai kas dėstyta per pastutinius dvejus metus (kursas dėstomas vieną semestrą, 15 savaičių). Bakalaureato programa: anglų literatūra I ir II, Kanados literatūra, įvadas į romaną, vertimai iš lietuvių kalbos į anglų, modernizmas. Pažengusiems ir magistrantams: Šeikspyras, religinė poezija anglų literatūroje. Magistrantams: Viktorijos laikotarpio romanai, romanas po Antrojo pasaulinio karo, rinktinės kūrybos analizė (atitinkamai magistranto specialybei).

Trūksta specialybės knygų

Naujai kuriama VDU biblioteka neturėjo jokių knygų iš anglų literatūros nei studentams, nei dėstytojams. Universitetas neturėjo lėšų pirkti knygoms iš užsienio, juo labiau studentai. Teko pasirūpinti lėšų spausdinti kopijavimo būdu paruoštas literatūrinės antologijas, paskaitų konspektus. Iš jokių fondų paramos negauta.

Per dvejus metus iš asmeninės savo bibliotekos dr. M. Danytė Kanadoje persigabeno į Kauną per 250 anglų literatūros knygų. Jos artimieji supirkinėjo jau naudotas anglų literatūros knygas iš universitetinių bei privačių parduotuvių ir jas siuntė (per 700) VDU bibliotekai. Otavos bibliotekose ji pasigamino apie 100 kasečių su literatūros klasiškų įrašais mokymo tikslams.

Panašios pagalbos dar reikės nemažai, nes katedrai, kaip ir universitetui, dar visko daug trūksta.

O kaip su būtiniais dalykais?

Daug ko trūksta. Kai prieš porą metų Rusija nutraukė dujas, paskaitose visi buvo su apsiaustais. Buvo nepatogu su pirštineis rašyti kreida ant lentos. Praėjusią žiemą buvo kiek geriau. Bet universitetui sumažinus šildymą baldandžio mėnesį, trūkstant pinigų, vėl reikėjo dviejų storų vilnonių megstinių.

Atkurtas VD universitetas, pradėjęs iš nieko, jau pasiekė labai daug nelengvos sąlygose. Perna išleides pirmą bakalauro laidą, pasiekė pilno universiteto statusą. Šių metų laida pavasarį buvo jau ir daug gausesnė, ir įvairesnė specialybėmis.

Lietuviai veikia ANTONAS RAŠYMAS su kandidatu į Toronto miesto tarybą (Ward 1) DAVID HUTCHEON

Vilniaus miesto delegacija, dalyvavusi urbanistikos programoje Kanadoje. Iš kairės: Vilniaus miesto vyr. architektas DANAS RUSECKAS, Toronto miesto tarybos narys (Ward 2) KRIS KORWIN-KUCZYNSKI, Kanados urbanistikos instituto Vilniaus skyriaus koordinatore DALIA BARDAUSKIENE, Vilniaus miesto planavimo tarybos narys — architektas ROMAS DEYNDUONIS, Vilniaus miesto tarybos pirmininkas VALENTINAS ŠAPALAS, ALDONA O'DONOHUE, lietuvių draugas Toronto miesto tarybos narys (Ward 3) — TONY O'DONOHUE, Vilniaus miesto tarybos deputatas bei miesto plėtojimo komisijos pirmininkas ALVYDAS KARALIUS

Pokalbiai su profesoriumi Arvydu Žygu III

Amerikoje gimęs, užaugęs, mokslus baigęs, penkerius metus profesorius Vytauto Didžiojo universitete Kaune, vadovavęs ateitininkų jaunimui Lietuvoje, gerai pažinęs atgimstančio krašto gyvenimą, dėsto savo mintis dabarties klausimais pokalbiuose su kunigu KAZIMIERU AMBRASU, SJ, Čikagoje

— Kokį įspūdį padarė Jums Lietuvos jaunimas? Ar nereikėtų didesnio suartėjimo Lietuvos ir išeivijos jaunimo?

— Man didžiausią įspūdį padarė jaunuomenė, kuri per okupacijos laikotarpį buvo ta tylioji, nematoma pogrindžio jaunuomenė. Ta jaunuomenė, kuri buvo, sakykime, kun. Zdebskio, kun. Laurinavičiaus, kun. Garucko, kun. Tamkevičiaus, kun. Gražulio, kun. Borutos auklėtiniai. Jie, šitie kunigai ir seselės, kurios šimtais — buvo jų ir eucharistiškai, ir apvaizdiečių, ir kazimieriečių, — dirbo tyliai, tyliai auklėdamas jaunimą būti gerais katalikais. Tai buvo tylusis pogrindžio jaunimas, apie kurį mes žinojome iš "Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos", bet kurių pavardžių nežinojome. Ir tikrai nežinojome kas jie yra.

Man padarė labai gilų įspūdį tai, kad dirbo kaip aitravai pasiaukodami, nebijodami pakenkos ar pažeminimo, tyliai dirbo neieškodami nei garbės, nei praturtėjimo, nei kažkokios sau naudos. Jie buvo išauklėti pasiaukojimo dvasioje, kuri kartais Vakaruose yra išblėsusi net katalikų tarpe. Nors ši katalikiška pogrindžio jaunuomenė buvo mažuma Lietuvoje, jina vis tiek turėjo savyje tokį didelį misijos pajautimą, kad dabar reikia apaštalauti tai jaunuomenę, kuri sudarė daugumą, kuri nieko nežinojo apie Lietuvos praeitį, nieko nežinojo apie tautinę rezistenciją, kuri buvo labai pasimetusi, kai sugriuvo komunistinės imperijos monopolis ir ta visa priespauda. Visa jaunuomenė buvo prieinama, visa jaunuomenė buvo nuoširdi ir atvira.

Aš meldžiuosi, kad lietuviškas charakteris, kurį pamačiau Lietuvos jaunimo tarpe, neišblėsytų. Tas kuklumas, tas nuoširdumas, ta šventoji šypsena ir draugiškumas tikrai daugumoje Lietuvos jaunimo egzistuoja.

Buvo maža dalelė tokių žmonių, kurie pirmaisiais metais važiavo į Vakarų, važiavo į Ameriką atstovauti Lietuvai. Jie nebuvo patys geriausi atstovai. Tie žmonės, kurie labai rūpinosi tautos atgimimu, matė, kad dabar didžiulis darbas jų laukia Lietuvoje, ir jie neturėjo laiko važinėti po Ameriką. Jie neturėjo laiko važinėti į užsienį ir ieškoti asmeninių ryšių su užsieniečiais.

Dabar yra labai svarbus laikotarpis, kuriame Lietuvos jaunuomenė ir išeivijos jaunuomenė dar turi vieną kitą artimą pažinti. Man atrodo, dar nesame susisėdę prie vieno bendro stalo ir susikalbėję vienas su kitu, nes buvo labai daug darbų. Buvo katalikas, kuris virė visokiausiais darbais ir akademinio gyvenimo atsinaujinimu, visokių studentų organizacijų kūrimu. Stengimasis išvaizduoti vakarus ir pamatyti pasaulį, išeivijos lietuvių jaunuomenės atvaizdavimas, susitikimas su giminėmis, kelionės į manifestinius renginius yra dalinė proga vienas su kitu susipažinti ir pamatyti, kad iš tikrųjų esame broliai ir seserys, kurie penkiasdešimt metų buvome atskirti vienas nuo kito.

— Baigiant leiskite paklausti, ar gerėja sušlubavusi sveikata, kokie Jūsų ateities planai, darbai ir ko linkite mūsų visuomenei?

— Čia dabar turiu išreikšti vėl didžiausią padėką Dievui, kad sveikata po truputį gerėja. Teko išgyventi ilgą laikotarpį — beveik aštuonių mėnesių — kai buvo labai dideli skausmai. Ir kai žmogus esi surakintas skausmų, prarandi ir kūrybingumą, nes kai gyvenimiškai skausme, negali nei dirbti, nei susikaupti. Ačiū Dievui, kad galėjau sugrįžti į Ameriką. Čia dabar yra puoselėjama nauja mokslo šaka, kuri vadinasi skausmo valdymu arba skausmo sutvarkymu. Ir dabar gaunu gerų vaistų nuo skausmo.

Kai būnu aplinkoje, kurioje yra šalta ir vėsu, esu labai darbingas ir mažai skausmo jaučiu. Vis dėlto gyvenimas yra labai pasikeitęs. Aš turėsiu visą gyvenimą vengti saulės. Šiluma man yra labai pavojinga, nes nuo to pakyla kūno temperatūra, prasideda karščiavimas ir galvos skausmai. Dabar didžiausias uždavinys yra išmokyti žmones gyventi su fizineis trūkumais ar su fizine negalia.

Turėjau daug patirties dirbdamas Lietuvoje su jaunimu ir studentais, kurie turėjo fizinę negalią. Tai didžiulė Dievo dovana, kad pereidamas per šią fizinio skausmo mokyklą, perėjau per tokias teologines studijas, kurių nebūčiau gavęs universitete.

Ir dabar, sugrįžęs namo, irgi galėjau būti savo mamytėi labai naudingas. Dievui esu labai dėkingas už tai, nes visą gyvenimą skraidžiau po pasaulį — važiavau į Punkską, į

Braziliją, į studijas, į Lietuvą. Turiu prisipažinti, kad buvau apleidęs savo tėvus ir palikęs Dievo valiai. Bet dabar turiu progą ir mamytėi būti naudingas ir dėl to labai džiaugiuosi.

Dabar naudoju šį laiką studijoms. Kai buvau Lietuvoje įsisvelęs į akademinį darbą ir ateitininkišką veiklą, nebuvo laiko susikaupyti, paskaityti, akademiškai tobulėti, o dabar prieinu prie pačių geriausių teologinių bibliotekų. Esu amerikietis, buvęs studentas, turiu visas teises naudotis bibliotekom.

Šiuo metu gilinuoju į Vakarų pasaulio kontroversinę teologiją. Bandau surasti kur glūdi prieštaravimas Kat. Bendrijos mokymui. Tai problema su paklausumu vertybe. Žmonės nori būti labai akademiški, labai inteligentiški, bet pamiršta, kad Kristus karštai meldėsi, kad mes būtume viena, kad išlaikytume vienybę. Man atrodo, kad šitas dalykas karštais yra užmirštas mūsų tų garsiųjų disidentinių teologų, kurie yra dabar labai smarkiai pasisakę prieš Šv. Tėvą ir Kat. Bendrijos mokymą.

Lietuvai šis egzaminas dabar prasidės. Ar Lietuva toliau sugebės išlaikyti vienišumą katalikiškos bendruomenės tarpe ir ištikimybę Kat. Bendrijai? Ar mes irgi, kaip Vakaruose, pereisime per šią teologinę krizę? Mano dabartiniai planai yra bandyti tą dalyką suprasti intelektualiai, rašyti straipsnius, kurie būtų suprantami žmonėms, neturintiems teologinio išsilavinimo, taip pat studentams, kurie turi teologinį išsilavinimą, kad galėtume užbėgti krizei už akių: nepakartoti tų pačių skausmingų klaidų, kurios įvyko Vakaruose po iškreiptos Vatikano II susirinkimo interpretacijos.

Lietuvoje esame laimingi ta prasme, kad esame mažytė šeima. Mažoje šeimoje tai galima lengviau su visais bairniais susidoroti. Tai mano linkėjimas Lietuvai ir išeivijai, Lietuvos bendravimui su išeivija, kad nebijotume atsistoti prie bendro stalo, išsibarti, pasiginčyti, bandyti išsiaiškinti. Bet nepamirškime paskui pasibučiuoti, paduoti vienas kitam ranką ir toliau dirbti kaip broliai bei sesės lietuviai, broliai bei sesės Kristuje.

● Mirtis yra tada prasminga ir graži, kai ji ne mirčiai, o gyvenimui skirta. Kada tauta prieina tokią lemtingą kryžkelę: išlikti ar žūti, tauta turėtų pasirinkti gyvenimą, ne mirtį. (J. Aistis)

KAIRYS BALTIC EXPEDITING

Mes patarnaujame pristatydami maisto kompleksus, sudarytus Lietuvoje. Pristatymas (namas per 10 — 14 dienų, Jums atsiųsime Lietuvoje pasirašytą pakvitavimą.

ŠVENTĖMS SIUNTINYS nr. 3

Kumpis rūkytas	2 kg	Sokoladas	300 gr
Dešra rūkyta	2 kg	Sokoladiniai saldainiai	1 kg
Sūris olandiškas	1 kg	Apelsinai	2 kg
Sviestas	500 gr	Citrina šviežia	500 gr
Miltai	4 kg	Medus	500 gr
Cukrus	4 kg	Aliejus	3 lt.
Ryžiai	1 kg	Vištienos sultinys	1 ind.
Kakava	400 gr	Marinuota silkė	360 gr
Arbata	200 gr	Prieskoniai	200 gr
Kava pupelių	500 gr	Riešutai skardinėje sudyti	200 gr
Kava tirpstanti	200 gr		

\$13700
PRIEDAS "MM": šprotai 5 dėž.; mėsos konservai 500 gr, silkės marinuotos 360 gr, vištienos sultinys 1 ind. — \$14.00. PRIEDAS "NN": Asperinas — ASA 325 mg. 200 tabl. import. iš Kanados arba Amerikos — \$5.50

ZIURĖTI PAGRINDINĮ SKELBIMĄ 4 psl.

MARGUTIS

V.L.M. - Parcel Express Inc.
2100 Bloor St. W., suite 6a
Toronto, ON M6S 4Y7

*Su didžiausia priežiūra iki
lapkričio 16 d.
bus pristatytos Jūsų atgimimo
ar draugams Lietuvoje.*

So. KALĖDŲ SYSTEMS

All parcels to LITHUANIA brought to our offices
before November 16th. will be delivered in time for
CHRISTMAS HOLIDAYS!

Tel.: (416) 604-2538

Filosofą Girnių prisimenant

PAULIUS JURKUS

Filosofai tautoje užima išskirtinę vietą. Sugebėdami atitraukti mąstyti, analizuoti laiko problemas ir padaryti reikiamas išvadas — atskleisti laiko rūpesčius, jie pasidaro lyg tautos vadai. Jų filosofiniai raštai turi įtakos tautai. Toks buvo ir velionis filosofas dr. Juozas Girnius, ryškines tremties lietuvių problemas — lietuviybės išlaikymą, atskleidęs mūsų laiko žmogaus tragizmą.

Šis filosofas mirė 1994 m. rugsėjo 13, antradienį, 8 v.r., savo namuose Bostone po sunkios ligos. Atsisveikinimo Mišios, aukotos vysk. Pauliaus Baltakio, OFM, su keletu kunigų, buvo rugsėjo 16 d. Šv. Petro šventovėje, So. Bostone. Velionies pelenai bus palaidoti Lietuvoje.

Liko žmona Ona Penkauskaitė-Girniuvienė, trys sūnūs, visi mokslo daktarai: Saulius — istorikas, Ramūnas — fizikas, Kęstutis — filosofas. Bostone liko brolis Antanas, inžinierius. Lietuvoje liko du broliai ir sesuo. Vienas brolių yra kunigas.

* * *

Dr. Juozas Grinius gimė 1915 m. gegužės 25 d. Sudeikiuose, bažnytkaimyje prie Alaušo ežero, Utenos apskr. (Iš čia ir jo dažnai vartotas slapyvardis — J. Alaušius). Utenos gimnaziją baigė 1932 m. Jau gimnazijoje ryškėjo jo palinkimas į filosofiją. Tų pačių metų rudenį įstojo į VDU Teologijos-filosofijos fakulteto filosofijos skyrių. Jį baigė 1936 m. filosofijos licenciatu laipsniu. 1936-38 m. studijas gilino užsienyje: metus klausė Louvain'o universitete, po semestrą — Freiburg'e i. Br. (pas M. Heidegger'į) ir Paryžiuje — Sorbonoje.

Trumpai dirbo VDU technikos fakulteto bibliotekoje, vėliau mokytojo Aklių institute. Laikinosios vyriausybės paskirtas filosofijos dalykų dėstytoju filosofijos fakultete vyr. asistento titulu. Be filosofijos dalykų, dėstė psichologiją ir bendrąją mokslinio darbo metodiką. Tai buvo vokiečių okupacijos metai. Čia ryškėjo jo literatūros pomė-

gis, aplink save subūrė ratelių studentų, kurie domėjosi poezija, Vakarų literatūra, ryškino egzistencializmą.

1944 m. vasarą pasitraukė į Vokietiją. Karą praleidęs kaimelyje prie Lichtenfeldo, įsijungė į lietuvių pabėgėlių stovyklos gyvenimą, 1946-49 m. mokytojo Nuertingene, vėliau Schwaebisch Gmündėje. 1949 m. atvyko į Ameriką, kviečiamas pranciškonų, apsigyveno prie vienuolyno Greene, Maine. Čia turėjo sąlygas baigti disertaciją, 1951 m. įsigijo filosofijos daktaro laipsnį Montrealio universitete. Disertaciją skyrė J. Jasperso filosofijai. Nuo 1953 m. pradėjo dirbti "Lietuvių enciklopedijoje" Bostone. Nuo 1947 m. "Aidų" ir nuo 1952 m. "Literatūros lankų" redakcijų kolektyvų narys. "Aidų" žurnalą redagavo nuo 1965 iki 1980 m.

Išspausdinti veikalai

Velionis daug rašė. "Lietuvių enciklopedijoje" paskelbė daug straipsnių filosofijos klausimais. Atskirais straipsniais spaudoje filosofavo aktualiais dabarties klausimais. Jo disertacijos santrauka apie Jasperso filosofiją buvo išspausdinta "Aiduose" 1951-52 m.; atskirai išleista antrašte "Laisvė ir būtis" 1953 m.

Lietuvių katalikų mokslo akademijos suvažiavimo darbuose II, 1939 m. išspausdino "Egzistencialistinė filosofija ir ateities filosofavimo rūpesčiai". 1939-40 m. bendradarbiavo "Židinijje", nuo 1946 m. savo straipsnius skelbė "Aiduose", "Tremties mokykloje".

Šalia filosofijos domėjosi estetikos ir literatūros klausimais. Savo straipsnius dažnai pasirašydavo J. Alaušiaus slapyvardžiu. Atskirai išleido "Lietuviškojo charakterio problema" 1947 m. (atspausta iš "Žiburių") ir "Tautiniai mūsų uždaviniai tremtyje" 1947 metais.

Tremtinio lietuviškumo problemos nagrinėjo veikalė "Tauta ir tautinė ištikimybė" 1961 m. (J. Zarinio išversta į latvių kalbą 1963 m.).

Rūpėjo jam ir ateistinės problemos — 1964 m. išleido veikalą "Žmogus be Dievo" (stam-

bus veikalas, 564 psl.). Toliau — "Idealas ir laikas" 1966 m. (žvilgsnis į dabarties ateitininkiją ir lietuviškąją išeiviją); monografiją "Pranas Dovydaitis" 1975 m. (knyga 808 psl.). Suredagavo St. Šalkauskio raštų 3 tomus, parengė biografinės apybraižas Pr. Kuraičio raštų rinkinei ir J. Keliučio atsiminimams. Rašė plačią monografiją apie Juozą Brazaitytį, bet jos nebaigė.

Skaitė pagrindines paskaitas: Lietuvių katalikų mokslo akademijos VIII suvažiavime 1970 m. (atspaudas "Tauta kaip žmogiškoji tikrovė"), I, II, ir IV Mokslo bei kūrybos simpoziumuose Čikagoje, Pasaulio lietuvių katalikų kongrese Toronte 1984 m. 1972 m. gavo Ohio gydytojų premiją, 1975 m. — Lietuvių kat. mokslo akademijos premiją už mokslinį darbą.

Kolektyviniuose veikaluose paskelbta: "Liberalizmas ir krikščionybė" ("Lietuviškas liberalizmas" 1959 m.), "Istorinė krikščionių atsakomybė" (Lietuvių katalikų mokslo akademijos suvažiavimo darbai, V tomas, 1964 m.); "Visumos žvilgsnis į mūsų egzodo literatūrą" ("Lietuvių literatūra svetur" 1968 m.).

Nuo gimnazijos laikų reikėsi ateitininkuose. Gyvendamas Amerikoje, buvo Ateitininkų federacijos taryboje ir ateitininkų federacijos vadas 1963-1967 m. Skaitė įvadinę paskaitas ateitininkų kongresuose. Reiškėsi ir Lietuvių fronto bičiulių veikloje, buvo jos tarybos nariu. Buvo ir JAV LB taryboje. Parašė įvadą ir žemininkų kartos antologijai "Žemė".

Artimiausi jo draugai ir buvo poetai, rašytojai bei kiti menininkai.

Jo netektis yra didelis nuostolis ne tik filosofijos mokslui, bet ir lietuviškai visuomenei. Jo idėjas reikia dar skleist. Tikriausiai yra likę įvairių kitų raštų, kuriuos būtų galima surinkti ir atskirti tomą ir išleisti, nes velionis sugebėjo sugestvyviai filosofuoti, išręskinti mūsų laiko žmogiškosios ir tautinės egzistencijos rūpesčius. Jo raštai pradėti leisti ir Lietuvoje.

Žymusis lietuvių tautos filosofas a.a. dr. JUOZAS GIRNIUS. Nuotr. Vyt. Maželis

Profesorei ir poetei

A. a. Elena Valiūtė-Tumienė, gimusi 1920. II. 16 Šilalėje, Tauragės aps., mirusi 1994. X. 21

ALĖ RŪTA

Elena Valiūtė Kaune bei Vilniuje studijavo anglistiką, literatūrą ir pedagogiką, studijas gilino Karaliaučiuje ir Hamburg'e. 1951 m. atvykusi į Los Angeles tęsė studijas Immaculate College ir Kalifornijos universitete. 1958 m. gavo magistrės laipsnį už darbą "Moterys T. S. Eliot kūryboje". 1964 m. už disertaciją "L.N. Tolstojaus ir R. Rolland'o literatūrinė giminiystė" gavo filosofijos daktarės laipsnį. Vėliau tai pasiekė teisininku Hermanui Tumui, jos vyrui, dirbančiam fabrike ir padedančiam auginti sūnų Vydūną.

El. Tumienė mokytoja Šilalės gimnazijoje, Prekybos mokykloje ir lietuvių gimnazijoje Vokietijoje, Paramount Senior gimnazijoje Los Angeles. Dirbo lektore Immaculate Heart kolegijoje, o vėliau iki pensijos — Kalifornijos universitete Fullerton, Calif. Studentų buvo labai mėgstama.

Visuomeninė-ateitininkė; "Giedros" korp. pirmininkė (1939-40), pavasarininkių vadovė. Amerikoje — Lietuvių rašytojų draugijos ir Dailių menų klubo (Los Angeles) narė, "Lietuvių dienų" žurnalo literatūrinės dalies redaktorė (1956-58). Los Angeles mieste veikli ateitininkuose, Lietuvių bendruomenėje, Šv. Kazimiero parapijoje — talkino klebonui prel. Jonui Kučingui, su kuriuo buvo artima nuo Šilalės laikų. Mokė jaunimą tautinių šokių, dalyvavo Fronto bičiulių ruošimuose literatūros vakaruose, jų programose...

Malonaus būdo moteris, linkusi visus užjausti ir padėti visiems.

Poetė, Ne tik periodikoj spausdino savo eilėraščių, bet ir išleido knygų: "Karaliai ir šventieji" — 1958, "Gintaro šalies baladė" — 1988. Literatūros, estetikos temomis rašė "Moteryje", "Lietuvių dienose", "Drauge", "Aiduose". Amerikiečių tarpe populiarino Donelaičio ir Bern.

Brazdžionio poeziją. Jau ruošė naują savos poezijos knygą. Deja, nusilpusi širdis nustojo plakusi — ramiai mirė miegodama naktį 1994 m. tarp spalio 21-22 dienos, Kolorado valstijoje, kur buvo išvykusi gyventi arčiau sūnaus šeimos.

Jos palaikai bus palaidoti Šilalės kapinėse prie vyro Hermano, mirusio prieš dešimtmetį.

Liko sūnus — medicinos dr. Vydūnas, marti Jeannie, vaikaitai — Aistis, Mantas ir mažoji ("princesė") Agnė.

A. a. Elenos Tumienės šeimos adresas: Dr. Vydūnas Tomas, P. O. Box 922, Alamosa, Colorado 81101, USA.

Kaip gimęs kūdikis...

Kai žveglis į Tavo Kryžį, Viešpatie, —
Man regis, pats niekingiausias
Pasaulyje esu žmogus:
Be sąžinės, ištįsęs ir
Pats kaltesnis
Už visas padarytas skriaudas.

Atleisk, atleisk,
Kantrosis Jėzau,
Už mano artumų
Ir mano nuodėmės visas...

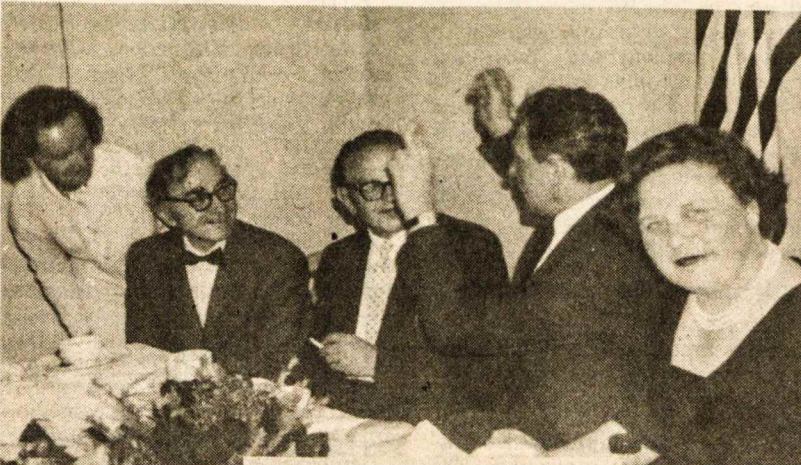
Man gėda dėl tavų žaidų,
Dėl kiekvienos melynės,
Rando ir sopės, —
Tai aš kapojau šventą Kūną,
Daučiau ir tyčiojau iš Tavo...

Atleisk, — juk Tu gali atleisti viską,
Net Judui, jei prašęs būtų, —
Tad atleisk ir man senas,
Net būsimas klaidas...

Bučiuoju almantį kiekvieną
kraujo kresulį.
Magdalenos ašarom vilgau kojas,
Pervertas vinim,
Už žmonijos kraupią gėdą —
Erškečiais apipintą Tavo galvą, —
Tiesiu aš virpančias nuo atgailos
rankas.

Kaip gimęs kūdikis
Prieš Tave trokštų visad būti, —
Vien Tavo dėkot, aukoti ir kentėti.
Atleisk, atleisk, o Kristau,
Pasaulio, mano ir visos tautos
kaltes...

Kun. K. J. Ambrasas, SJ,
Kanada

Prieš 30 metų kai visi dar buvome jauni ir linksmi... Iš dešinės: prof. dr. E. Tumienė, Marius Katiliškis, Br. Raila, Bern. Brazdžionis, Alė Rūta

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Baltimorės lietuviai 1994 m. birželio 17 d. J. Gužausko iniciatyva suauktam susirinkime nutarė įsteigti šios kolonijos archyva Lietuvių namuose. Pradžia padaryta su velionies Broniaus Medelio palikta archyvine medžiaga, kurią giminės, mirus Stasei Medelienei, atidavė J. Gužausko globai. Lietuvių namų ir Baltimorės tautinio knygyno vadovams sutikus, didžioji archyvinė medžiagos dalis jau pervežta į Lietuvių namus. Archyvo projektą sutiko paruošti H. Gaidis ir su J. Gužausku sudaryti laikiną steigėjų komitetą vadovybę.

Balzeko lietuvių kultūros muziejus šią vasarą čikagiečiams surengė rugpjūčio 19 d. atidarytą Vilniaus M. K. Čiurlionio meno mokyklos moksleivių dailės darbų parodą. Jai buvo sutelktas pusšimtis grafikos technika atliktų darbų, kuriuos sukūrė 15-18 metų paaugliai. Dailės skyrius, M. K. Čiurlionio meno mokyklai įsteigtas 1969 m., priima talentingus 11-12 metų vaikus. Juos ten septynerius metus tapybos, grafikos, skulptūros, dailės istorijos moko žymieji lietuvių dailininkai ir pedagogai. Panašiai elgiamasi ir su anksčiau įsteigtų skyrių muzikai bei šokiui talentingais vaikais. Jie taip pat priimami konkursinės atrankos būdu. Po septynerių metų specializuoto mokymosi visų skyrių moksleivių laukia studijos Vilniaus dailės akademijoje, Lietuvos muzikos akademijoje, o baletu šokėjų — Lietuvos operos ir baletu teatre Vilniuje.

Rašytojų Mariaus Katiliškio (1915-1980) aštuoniadesimtosios gimimo metinės jau pradedamos minėti Lietuvoje. Mat skirtingas gimimo datas pateikia mūsų ir jų enciklopedijos. Pasak Bostone išleisto "Lietuvių enciklopedijos", M. Katiliškis gimė 1915 m. rugsėjo 15 d. Kitokios nuomonės yra Vilniškės sovietinės "Tarybų Lietuvos enciklopedijos" redaktoriai. Jiems M. Katiliškis gimė 1914 m. rugsėjo 26 d. Jam skirtą vakarą jau surengė viešojoje Kauno bibliotekoje vykiantis Robertas Keturakis vadovaujamas gyvojo žodžio almanachas "Ažuolynas". Vakare dalyvavo ir pranešimus padarė du literatūros kritikai iš JAV — Algirdas Titus Antanaitis ir prof. Rimvydas Šilbajoris, šiuo metu abu dirbantys Vytauto Didžiojo universitete. A. T. Antanaitis savo pranešimą pradėjo prisiminimais iš tų laikų, kai jam ir M. Katiliškiiu teko dirbti pianinų gamykloje Čikagoje ir kai jie abu svajojo pasistatyti namus. Jis taipgi kalbėjo apie M. Katiliškio parašytus romanus "Užuovėja" (1952), "Miškas ateina ruduo" (1957), "Išėjusiems negrįžti" (1958) bei jų išleidimą. Prof. R. Šilbajoris džiaugėsi M. Katiliškio "Užuovėjos" meniniais slėpiniais, kalbos unikalumu. Ištraukas iš M. Katiliškio kūrinių skaitė aktorai Rūta Staliūnaitė, Saulius Bagalūnas ir "Ažuolyno" atstovė Daina Kazlauskienė. Programon įsijungė ir VDU studentų folklorinis ansamblis.

Vienieriais metais paankstinatas rašytojo Mariaus Katiliškio gimimo aštuoniadesimtmecio metines specialiu seminaru jau paminėjo ir Pasvalio centrinė biblioteka. Vidos Bielskytės pranešimu "Dienoje", šia progą centrinė Pasvalio biblioteka buvo pavadinta Mariaus Katiliškio vardu. Mat II d. karo metais jam teko joje dirbti dar savo tikrąja Albino Mariaus Vaitkaus pavarde. Lietuvos rašytojų sąjunga pritarė M. Katiliškio vardo suteikimui Pasvalio bibliotekai. Centrinės bibliotekos pastatą dabar jau papuošė iškaba su M. Katiliškio vardu, o bibliotekos vidų — jauno pasvaliečio dailės studento Lino Janulevičiaus sukurtais bareljais. M. Katiliškio kūrybinio seminaro proga rengiamai parodai penkias velionies knygas iš Čikagos atsiuntė poetė Liūnė Sutama, jo našlė. Tarp bibliotekai atsiųstų M. Katiliškio knygų yra jo pirmasis novelių rinkinys "Pasilenkimo valanda" (1948) ir pastutinis romanas "Pirmadienis Emerald gatvėje", parašytas 1965 m., išleistas 1993 m. Nuotraukų buvo gauta iš M. Katiliškio sūnėno Benedikto. Čikagietė prof. Violeta Kelertienė atsiuntė monografiją "Išėjus negrįžti". Seminaro dalyviams Liūnės Sutamės eilėraščių "Vendeta", skirtą M. Katiliškiiui, skaitė aktorė O. Dauartaitė, o jo kūrinius — aktorai P. Venclova ir V. Bagdonas.

Pasaulio dūžų kongresas įvyks Alytuje 1995 m. vasarą. Jam jau tų metų pavasarį norima išleisti pirmąjį Džukijos poetų almanachą "Tėkmė". Šio leidinio organizatorius yra poetas Stasys Šmiegelskis. Sumanymą patvirtino Alytaus miesto valdybos kultūros skyrius ir jo reikalus tvarkanti viceburmistė O. Suncovienė. Eilėraščių planuojamam almanachui tuojau pat atsiuntė 22 poetai. Spėjama, kad jų pačiame Alytuje ir jo rajone yra apie 120, bent tokių, kurie save laiko poetais.

Vilniuje nuo 1994 m. pavasario archeologai atlieka kasinėjimus prie Lietuvos didžiųjų kunigaikščių rūmų vakarinės dalies, kuri XV-XVIII š. rėmėsi į Vilniaus katedrą. Ten esančiame vidiniame kieme, šią vasarą atidengus XV š. kultūrinį sluoksnį, buvo rasta įvairaus dydžio apdegusių akmeninių sviedinių, keli šimtai rankinio lanko strėlių antgalių bei kitų apdegusių geležinių dirbinių. Archeologo Adolfo Tautavičiaus nuomone, tai turbūt yra Vilniaus pilies arsenalui priklausę ginklai, nukentėję 1409 m. gaisre ir išmesti šiukšlių duobėn.

Penktąjį "Poetinį Druskininkų rudenį" spalio 15-16 d.d. surengė Druskininkų kultūros skyrius ir Lietuvių PEN centras, vadovaujamas Kornelijaus Platelio. Programom buvo įtraukta teorinė konferencija "Tekstai ir kontekstai", susitikimai su poezijos mėgėjais, naktiniai jos skaitymai, konkursai. Pagrindinis dėmesys teko Jotvingių premijai, 1985 m. įsteigta poeto Sigito Gedos, norėjusio pakeisti sovietines. Jotvingių premija buvo pradėta skirti dar prieš "Poetinio Druskininkų rudens" įjungimą į metinių renginių eiles. Jotvingių premijas jau yra laimėję Lietuvos ir išeivijos poetai — Kornelijus Platelis, Vytautas Bložė, Alfonsas Nyka-Niliūnas, Kazys Bradūnas, Henrikas Čigriejus, Henrikas Nagys, Donaldas Kajokas ir latvis Knutas Skujenieks. Šiemetinė Jotvingių premija įteikta jai įsteigusiai Sigitui Gedai už jo naują eilėraščių rinkinį "Babilono" atstatymas" bei jo ankstesnius eilėraščius. Judita Vaičiūnienė savo ode laimėjo Druskininkų 200 metų sukakčiai paskelbtą poezijos konkursą. Geriausiu anoniminio eilėraščių autoriumi buvo pripažintas poetas Valdas Gedgaudas. Premiją teikimo vakarą "Anykščių šileliu" papildė Lietuvos filharmonijos baritonas sol. Danielius Sadauskas. Paties vysk. Antano Baranausko melodiją, remdamasis liaudies dainininkų atmintimi, yra atkūręs kompozitorius Vytautas Juozapaitis.

Lietuvos žemės ūkio akademija, įsteigta 1924 m. spalio 15 d. Dotnuvoje, dabar veikianti Norieikiškėje, Kauno rajone, savaitę trukusiais renginiais paminėjo veiklos septyniadesimtmecio jos agronomijos, miškų, vandens ūkio, žemėtvarkos, ekonomikos ir inžinerijos fakultetų dieniniai skyriai dabar turi 1.690 studentų, o 1.470 mokosi neakivaizdiniu būdu. Sukakčiai buvo skirta tarptautinė mokslinė konferencija "Šiuolaikinės žemės, miškų ir vandens ūkio problemos". Pranešimus skaitė ne tik Lietuvos mokslininkai, bet ir svečiai iš Latvijos, Vokietijos, Danijos, Lenkijos. Konferencijos dalyviaus buvo surengtas šventinis akademijos studentų choro "Dainai" koncertas ir "Žemynos" ansamblio vakaronė. Tabariškių šventovėje buvo atnašaujamos sukakčiai skirtos Mišios, pašventinta LŽŪA vėliava. Iškilmingame septyniadesimtmecio pėsodyje kalbėjo dabartinis LŽŪA rektorius R. Urbonas, Lietuvos žemės ūkio ministeris R. Karazija; Danijos karališkojo žemės ūkio ir veterinarijos universiteto atstovas J. Pederzonas. Akademijos prof. Antanui Stancevičiui suteiktas akademiko garbės vardas. Prie centrinų rūmų atidengti paminklai dviem rektoriam: pirmajam 1924-28 m. rektoriumi Povilui Matulioniiui (1860-1932) ir 1934-40 m. rektoriumi Vincui Vilkaičiui (1892-1943). Pastarasis mirė ištremtas Jakutijon. LŽŪA trečiuosiuose rūmuose atidarytas studentų kraštotyrininkų kaimo etnografijos muziejus. Per septyniadesimtis veiklos metų LŽŪA paruošė ir diplomus įteikė apie 27.000 žemės, vandens ir miškų ūkio specialistų, išleido apie 320 vadovėlių, mokymo priemonių, 2.200 monografijų, brošiūrų ir kitų leidinių.

V. Kst.

Naujos knygos

Labai rūpestingų 175 psl. leidinių "Baltos lankos" Vilniuje 1994 m. išleido informatyvią apie Lietuvos leidyklas knygą, pavadintą "Dirvos" bendrovė knygoms leisti 1918-1940 m." Autorius — Vladas Žukas. Leidėjai — "Dirvos" bendrovės steigėjų palikuonys: Marija Dundzilaite-Abromaitienė, Antanas Dundzila, Birutė Sirutytė-Drungienė, Marija Sirutytė-Kuprienė. Kruopščiai paruošta informacija, net su nuotraukomis ir asmenvardžių rodykle. Turiny — Bendrovės įsteigimas (1993 m. vasarą 75 m. sukaktis nuo to laiko, kai Vilniuje knyginkas Adomas Dundzila ir mokyto Bronius Sirutis nutarė steigti bendrovę knygoms leisti).

Rašoma apie knygų ir periodinių leidinių spaustuvės, apie knygų reklamą ir prekybą laisvojo Lietuvoje ir vokiečių bei sovietų okupacijų metu; apie "Dirvos" knygynus Marijampolėje, Kaune. Pilnas vaizdas šių knygų mylėtojų veiklos. Tira-

žas 1.000. Kaina — sutartinė. Gaunama leidykloj "Baltos lankos", 2600 Vilnius, Universiteto 6, Lietuva.

Antano Mikalajūno "Motinų motina", išleista Kaune 1994 m. Tai antroji A. Mikalajūno išleista knyga iš jo gyvenimo įspūdžių ir mąstymų. Šioje knygoje, pailiustruojant žinomų lietuvių poetų kūryba, ypač pagerbta motina, jo paties ir bendrai žmonijos motina, jos reikšmė.

Viršelis — dail. A. Šakalio. Tiražas — 3.000. "Spindulio" spaustuvė, 3000 Kaunas, Gedimino 10, Lietuva. Literatūrinis A. Mikalajūno bendradarbis — Alb. Laurinčiukas. Antanas Mikalajūnas — savamokslis, labdrynas, daug padėdąs Lietuvai ekonomiskai. A.

Atsiųsta paminėti

SEPTYNIOSE JŪROSE, nuotykių apybraižas. Sudarė Bronys Stundzia. Lietuvos rašytojų sąjungos leidinys, Vilnius 1994. 240 psl. ir kieti viršeliai. Redagavo J. Nainys, spausdino "Vilties" spaustuvė Vilniuje. Tiražas — 2000 egz. Kaina sutartinė.

Vytautas Vaitiekūnas, VIDURNAKČIO SARGYBOJE II. Rinktiniai raštai. Redagavo Antanas Sabalis. Knygos viršelis — Pauliaus Jurkus. Leidėjas — I laisvės fondas lietuviškai kultūrai ugdyti. Čikaga, 1994 m., 375 psl. Kaina — \$10 JAV, pasiuntimas — \$2.75. Leidinys gaunamas "Drauge" ir pas platintojus.

Pilypas Narutis, TAUTOS SUKILIMAS 1941", prisiminimai, 404 psl. ir viršeliai, gausiai iliustruotas leidinys, pirmoji dalis, 1994 m. Viršelis dail. A. Sutkuvienės. Spausdino McNaughton and Gunn Inc. spaustuvė, Saline, MI. Kaina 17 JAV dolerių. Leidinį platina knygų platintojai.

Kęstutis Radvilėnas, KAI SIAUBAS ATEJO. Antrojo pasaulinio karo dienoraštiniai prisiminimai. 178 psl. ir viršeliai. Tech. redaktorius S. Birgelis. Išleido "Aušros" leidykla Punkske, 1993 m. Tiražas 700 egz. Kaina nepažymėta.

Juozas B. Laučka, ŽVILGSNIAI ANAPUS ATLANTO. Asmenys, įvykiai, knygos. Redaktorius — Romualdas Norkus, techninė redaktorė — Irena Kaminskienė. Išleido "Žuvėdra". Vilnius, 1994 m., 184 psl. Tiražas — 1000 egz. Spausdino "Ryto" spaustuvė Klaipėdoje.

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414
Anapilyje telefonas: (905) 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.
SKYRIUS ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind. 4.75%	Asmeninės paskolas
180-364 d. term. ind. 5.25%	nuo 8.50%
1 metų term. indėlius 5.75%	Sutarties paskolas
2 metų term. indėlius 6.00%	nuo 8.50%
3 metų term. indėlius 6.25%	Nekiln. turto paskolas:
4 metų term. indėlius 6.50%	Su nekeičiamu nuosimčiu
5 metų term. indėlius 6.50%	1 metų 8.00%
1 metų GIC-mėn. palūk. 6.25%	2 metų 8.50%
1 metų GIC-met. palūk. 6.50%	3 metų 9.00%
2 metų GIC-met. palūk. 7.25%	Su keičiamu nuosimčiu
3 metų GIC-met. palūk. 7.50%	1, 2 ir 3 metų 6.50%
4 metų GIC-met. palūk. 7.75%	
5 metų GIC-met. palūk. 8.00%	
RRSP, RRIF ir OHOSP. 3.75%	
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 6.50%	
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 7.25%	
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 7.50%	
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind. 7.75%	
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind. 8.00%	
Taupomąją sąskaitą 3.25%	
Kasd. pal. taupymo sąsk. 3.75%	
Kasd. pal. čekių sąsk. 1.75%	
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk. 2.50%	

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgiculus iki 75% (kainoto turto vertės). Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas (vairias sąskaitas).

AKTYVAI per 56 milijonus dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

BVL ELECTRICAL ENGINEERING Licence E-2392

Taisau senas ir įvedu naujas:

- ELEKTROS INSTALIJAS
- VĖSINIMO SISTEMAS
- Taisau visų rūšių
- ŠALDYTUVUS
- SKALBIMO MAŠINAS
- ELEKTRINES PLYTELES
- DŽIOVINTUVUS
- KITUS BUITINIUS ĮRENGIMUS

Skambinti Vytiui tel. 200-8960 arba 236-9071, Toronto.
Greitas – sąžiningas – pigus patarnavimas. Visi darbai garantuoti pagal susitarimą.

BALTIC CONSTRUCTION

Remontas ir nauja statyba gyvenamųjų namų, parduotuvių, restoranų, įstaigų ir vasarnamių

- stalius darbai
- vidaus sienų įdėjimas
- dažymas
- elektros įvedimai
- vandentiekio sistemos įvedimas
- stogai
- įvairūs cemento darbai
- kiemų sutvarkymas
- priepilaukos
- garažai
- tvoros
- židiniai
- virtuvės, vonios remontas ir apdaila
- rūšių įrengimas
- šildymo ir vėsinimo sistemų įvedimas
- plytelių įdėjimas
- pataisymai ir pritaikymai pagal invalidų ir senelių poreikius
- nuosavybių priežiūra
- 18 metų patirtis
- Nemokamas įkainavimas
- Speciali kaina rudens ir žiemos laikotarpiui.
- Skambinti Pauliui Stanevičiui tel. (416) 604-1871 Toronto.

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 416-251-4864, 416-251-4025, 416-251-4824
Namų: 905-277-0814

2334 Lakeshore Boulevard West, antras aukštas
Toronto, Ontario M8V 1B6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 35 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Countrywide WESTSIDE REALTY INC.

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

2323 Bloor St. West nr. 218, Toronto, Ontario M6S 4W1
(Windermere – Bloor kampas)
Tel. (416) 767-9000 Fax (416) 767-0382

DRAUDA

Gyvybės – verslo – namų – automobilių – sveikatos – kelionių – pensijų (RRSP, RRIF)
Greitas ir tikslus patarnavimas. Skambinkite

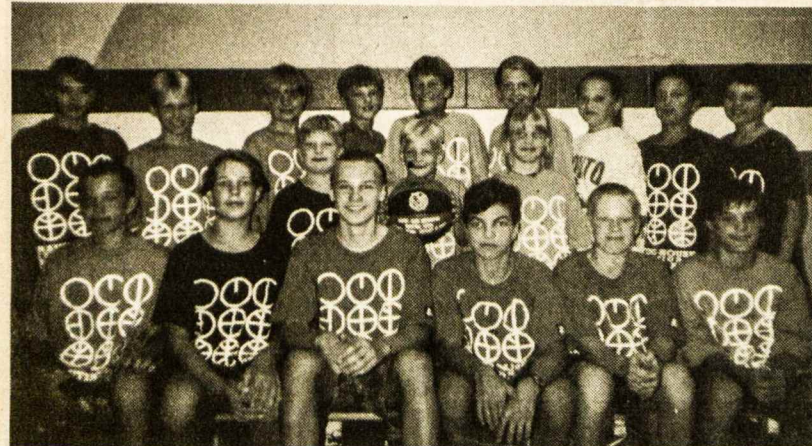
JUOZUI EIMIUI RAMUI
tel. 239-7733

namų 766-5857 FAX 234-5187

CHOLKAN INSURANCE BROKERS LIMITED
3836 BLOOR ST. W., ETOBICOKE, ONTARIO M9B 1L1
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Pasaulio krepšinio pirmenybių metu Toronte 1994 m. rugpjūčio pradžioje susitiko Lietuvos krepšinio federacijos pirmininkas prof. St. Stonkus (dešinėje), federacijos generalinis sekretorius Alg. Ivašauskas ir Audrius Šileika (centre), ŠALFAS-gos pirmininkas

Dalis jaunųjų lietuvių lankiusių Leono Rautins'o krepšinio mokyklą (Rautins-House International Basketball School) Toronte 1994 m. liepos 18-22 ir rugpjūčio 2-5 dienomis

SPORTAS

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS.
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5.
telefonas (416) 766-5367

Negalutinis 1995 m. varžybinis kalendorius

(Žymesnieji sportinio gyvenimo įvykiai 1995 m. Kai kurios datos ir vietos jau paaiškėjusios, kitos – dar tik planuojamos).

V-jų Pasaulio lietuvių sporto žaidynių kalnų (alpinistinės) slidinėjimo varžybos numatomos 1995 m. vasario 23, 24 ir 25 d.d. Kanadoje. Data dar nėra galutinai patvirtinta. Prie jų planuojama prijungti ir 1995 m. ŠALFAS-gos slidinėjimo pirmenybės.

1995 m. Š. Amerikos lietuvių vyrų senjorų (35 m. ir vyresnių) krepšinio pirmenybės planuojamos 1995 m. balandžio 1 ir 2 d.d., Detroit, Mich. Data ir vieta – dar nugalutinės.

1995 m. Š. Amerikos lietuvių jaunųjų krepšinio pirmenybės planuojamos 1995 m. balandžio 29-30 d.d., Hamilton, Ont., šiose klasėse: jaunių B (1979-80 m. gim.), jaunučių C (1981-82 m. gim.), jaunučių D (1983-84 m. gim.) ir jaunučių E (1985 m. gim. ir jaunesnių). Data ir vieta dar galutinai nepatvirtintos.

45-osios Š. Amerikos Lietuvių metinės žaidynės įvyks 1995 m. gegužės 19, 20 ir 21 d.d., Klivlande. Vykdo Klivlando LSK "Žaibas". Data ir vieta jau galutinai patvirtintos. Programoje – 1995 m. ŠALFAS-gos vyrų A ir B, moterų ir jaunių A, (1976 gim. ir jaun.) krepšinio ir visu klasių tinklinio, stalo teniso ir šachmatų pirmenybės. Gal bus prijungta ir raketbolo, kėgliaavimo bei lauko teniso pirmenybės.

V-sios Pasaulio lietuvių sporto žaidynės įvyks 1995 m. nuo liepos 30 d. iki rugpjūčio 5 d. Lietuvoje. Bus varžomasi net 25 sporto šakose. Ši data yra galutinė, nebent iš rengėjų pusės būtų pakeičiami. Galutinės, smulkios atskirų sporto šakų programos bus pateiktos iki 1995 m. vasario 15 d.

1995 m. Š. Amerikos lietuvių golfo pirmenybės įvyks 1995 m. rugsėjo 2 ir 3 d.d., Klivlande, Ohio. Data ir vieta yra galutinai nustatytos.

1995 m. Š. Amerikos baltų ir lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės įvyks 1995 m. rugsėjo 9-10 d.d., Klivlande, Ohio.

Ivairios mažesnės varžybos čia nepaminėtos, nes dauguma jų dar nepaaiškėjusios. Pilnesnis varžybinis kalendorius bus paskelbtas po visuotinio ŠALFAS-gos suvažiavimo, kuris įvyks lapkričio 12 d. Klivlande.

ŠALFAS-gos centro valdyba

Kalėdienė – pasaulio rekordininkė

Birutė Zalagaitytė-Kalėdienė, buvusi pasaulio ieties metimo rekordininkė 1958 m., Sovietų Sąjungos čempionė 1958, 1959 ir 1960 m., 1960 Romoje XVII olimpinėse žaidynėse yra laimėjusi bronzos medalių. Ji buvo pirmoji lietuvių, iškovojo olimpinį žymenį. Jos ieties skrydžiai tais laikais siekdavo 55 metrų atstumą.

Neperseniai vykusiose Brisbane (Australijoje) pasaulio veteranų žaidynėse B. Kalėdienė (gimusi 1934 m.) ietį nuskraidino 40 metrų 76 cm. ir laimėjo naują pasaulio ieties metimo veteranų rekordą.

Šiose pirmenybėse pasireiškė ir kaunietis Rimas Žalys. Jis, perskėjęs kartelę 167 cm., laimėjo aukso medalių. Vilhelmina Bardauskienė, pirmoji iš šiuolininkų į tolį įveikusi 7 metrų ribą, Brisbane nušoko 4 m. 86 cm. ir užėmė trečią vietą. Sėkmingai rungtyniavo ir Lietuvos veteranai krepšininkai.

Olimpinių žaidynių albumas

"Lietuva sugrįžo", 160 puslapių Lietuvos tautinio olimpinio komiteto leidinys, primenantis šalies sportininkų dalyvavimą Albertvile ir Barcelonos olimpiadose. Albumo viršelius ir 86 puslapius teksto puošia 202 spalvotos nuotraukos. Čia ir Lietuvos olimpiečių pirmieji savarankiški žingsniai olimpinėse

arenose, ir Romo Ubarto auksinis disko metimas, ir jo triumfo akimirksnis, ir krepšinininkų kelias į bronzines aukštumas, ir ne taip sėkmingai rungtyniausių sportininkų bandymai ir nuotaikos.

Tekstą albumui parašė "Lietuvos aidą" sporto skyriaus vedėja Roma Grinbergienė. Teksto santraukos anglų kalba. Dauguma nuotraukų – Valdo Malinausko. Kitos Jono Domanskio ir Romos Grinbergienės. Vyriausiasis leidinio redaktorius Petras Statuta, redaktorė Nijolė Bučelienė. Dailininkas Alvydas Ladyga. Albumą 3000 egzempliorių tiražu spausdino "Vilties" spaustuve. Leidinio kaina 60 litų.

Lietuva pakilo net 26 vietomis

Tarptautinė futbolo federacija (FIFA) paskelbė naujausią valstybinių rinkinių vertinimą. Lietuva iš 84 pakilo į 58 vietą. Lietuvos rinkiniai 26 vietomis pakilo padejo laimėtos Baltijos šalių pirmenybės, pergalė 2:0 Kijeve prieš Ukrainos reprezentantus Europos pirmenybių atrankos turnyre. O ir išvykoje pralaimėtos draugiškos rungtinės 3:5 Čekijai bei 2:4 Švedijai anapultis nesumokė Lietuvos rinkinės, nes žaisma su aukšta vertinimą ir gerą vardą turinčiomis ekipomis.

Naujajame FIFA vertinime Latvija užima 70 vietą, Estija – 116.

"Lietuvos ryto" inf.

Lietuvos jaunučiai nugalėjo Lenkijos komandą

"Lietuvos ryte" skelbta, kad pirmąsias iš dviejų draugiškų futbolo rungtynių su Lenkijos bendraamžiais Lietuvos jaunučių (iki 17 metų) rinktinė Vilniaus "Vingio" stadione sužaidė lygiosiomis 0:0. Sekančią dieną abi komandos "Žalgirio" stadione susitiko antroje kartą. Šįsyk 2:1 (1:1) nugalėjo šeiminkai. Nuo rungtynių pradžios iki pabaigos vyko lygi kova, bet pirmi įmušė lietuviai (M. Čiapas). Kelinio pabaigoje lenkai, kurie ruošėsi Europos čempionatui atrankos rungtynėms su Šveicarijos bei Gudijos jaunučių rinktinėmis, rezultatai išlygino.

Lemiamą įvartį po pertraukos įmušė Vilniaus RSRC atstovas P. Lukšys. Lietuvos jaunučiai sekančią kartą žais Liechtensteino Europos pirmenybių atrankos grupės turnyre su šeiminkais ir Norvegijos komandomis. "Lietuvos ryto" inf.

Prasidėjo moterų krepšinio lygos sezonas

Lietuvos moterų krepšinio lygos (LMKL) pristatymo iškilmių metu buvo sužaistos pirmosios oficialios rungtynės tarp dviejų krašte pajėgiausių praėjusio čempionato komandų – Kauno "Viktorijos" ir "Laisvės". "Laisvė" laimėjo 89:60 (40:24), kur labiausiai pasižymėjo D. Kurtinaitienė 28 tšk. N. Zakarskienė 24 ir I. Jonkutė 17.

Lygą sudaro septynios komandos: Kauno "Viktorija" ir "Laisvė", Vilniaus "Telerina", Marijampolės "Gija", Šiaulių "Maistas", Klaipėdos "Universitetas" ir Mažeikių "Inkomi".

Pirmieji susitikimai – Šiaulių "Maistas" – Marijampolės "Gija" 82:67 (42:32). Klaipėdos "Universitetas" – Vilniaus "Telerina" po pratęsimo 54:61 (27:26, 52:52). Mažeikių "Inkomi" – Kauno "Laisvė" 63:90 (37:47). Marijampolės "Gija" – Klaipėdos "Universitetas" 69:79 (38:43). Vilniaus "Telerina" – Mažeikių "Inkomi" 89:54 (43:31).

"I Lietuvos krepšinio lygą pernai susibūrę vyrai pastebimai išjudino šalies krepšinį, kur įdomesnės tapo varžybos, – per LMKL pristatymą kalbėjo lygos prezidentas, buvęs Kauno "Žalgirio" komandos žaidėjas Anatolijus Čiupkovas. – Taigi turime kuo sekti, pamėginsime ir mes žengti panašiu keliu".

Čempionatas tik prasidėjo, tačiau ar pavyks praėjusio sezono laimėtojai Kauno "Viktorijai" išlaikyti pir-

mavimą? Dalis žaidėjų grįžo į Vilnių, pajėgi gynėja R. Kreivytė perėjo į "Laisvę", taip pat iš pajėgiausių šalies krepšinininkų puolėja J. Streimikytė (22 metų, 189 cm) išvyko į Prancūziją. Kauno "Laisvė" sustiprino sugrįžusios iš Slovakijos šalies rinktinės žaidėjos D. Kurtinaitienės ir J. Jonkutės.

"Lietuvos ryto" vertinimu geriausių žaidėjų tarpe pirmąją Kauno "Laisvės" puolėja Dalia Kurtinaitienė – 47 tšk. Sekanti Birutė Butkutė – 43. "Laisvės" taikloji Neringa Zakarskienė – 38, iš Vilniaus į Klaipėdą persikėlusi Rima Jucytė – 37, "Laisvės" žaidėja Ingrida Jonkutė – 36, žaidėdė Čiunčikienė iš "Telerinos" ir Radvila Žeimytė iš "Universiteto" – po 35.

Is "Lietuvos ryto"

Ateitininkų žinios

Moksleivių ateitininkų kuopos valdyba, kuriai pirmininkauja Lidija Pranaitytė, spalio 30 sušaukė ir suorganizavo susirinkimą Prisiikimo parapijoje tuojau po 10.15 val. Mišiu, pasirinkusi Šeimos metams pritaikytą temą. Referatą apie šeimos sudėtį šandieniniame pasaulyje su įvairių kraštų duomenų lentelėmis pristatė kuopos pirmininkė Lidija Pranaitytė. Po referato vyko diskusijos būreliuose šiais klausimais: Kodėl šeima man svarbi? Ką man duoda šeima? Skrybių efektas: tėvų skrybys arba vaikų atsiskrymas nuo tėvų. Kaip derinti žiniasklaidos duomenis apie žmonijos daugėjimą pasaulyje su sunkiančiomis maisto gaminimo galimybėmis? Kokia Katolikių Baudrijos pozicija šiuo klausimu?

Šeimos šventės proga, Prisiikimo parapijoje moksleivių kuopa atliko gerą darbą, pasiūlydama pasaugoti jaunesnius vaikučius, kad jų tėveliai galėtų laisvai dalyvauti paskaitoje ir diskusijose. Moksleiviai mažiems parūpino užkandžių ir pravedė su jais žaidimus.

Pasirušimas bazariui, kurį Kaledų proga rengia Prisiikimo parapija, prasidėjo lietuviškų kalėdinių atviručių iš šiaurų ruošimu lapkričio 5, šeštadienį, tuojau po lietuviškios mokyklos. Užsiėmimui vadovauja tautodailininkė A. Abromaitienė. Jai nuoširdus ačiū. Moksleiviai turės savo stalą bazare. Šalia bendro atviručių ruošimo, kiekvienas moksleivis skatinamas atnešti ir savo individualiai paruoštų rankdarbių pardavimui. Bazaras įvyks lapkričio 26, šeštadienį, G.P.

Skautų veikla

• "Rudens vakarą" – šokių spalio 22 d. Lietuvių namuose pradėjo ps. I. Paškauskienė, padariusi keletą pranešimų bei padėkojusi susirinkusiems. Į sceną pakvietė "Sutartine" (Dainą ir Žitą Gurklytės, G. Karasiejus, A. Nausėdas, D. Pargauskaitė, A. Puzerytė, P. Sukauskas, P. Bekeris ir vadovė J. Vaičytė). Ši dainos grupė žavėjo klausytojus gerą valandą. Po koncerto tūtininkai apdovanojo dainininkes-kus gėlemis, žiūrovams nuosirdžiai plojo. "Rambyno" ir "Šatrijos" tūntai išleido garsiajuose "Sutartinė dainuoja", kuri buvo platinama.

Toliau vyko vaišės – puikiai paruošta B. Stanulienės karšta vakarienė su vynu ir pyragais. Šokiams grojo "Good Time Boys" orkestras. Veikė įvairių gėrimų bufetas ir loterija. Tą vakarą organizavo tūntų tėvų komitetas, vadovaujamas ps. O. Narušienės.

Sekmadienį spalio 23 d. Lietuvos kankinių šventovėje saskrydžio dalyviai ir tūntai su vėliavomis dalyvavo 9.30 v. ryto Mišiose. Dvasios vadas s. kun. A. Simanavičius, OFM, pasveikino saskrydžio dalyvius, ypač atvykusius iš tolimų vietovių. Mišias atnašavo klebonas kun. J. Staškus, pasakęs ir prasmingą pamokslą. Mišių skaitinius skaitė sk. v. kand. sl. L. Narušis ir vyr. sk. sl. I. Viskontaitė. Aukas nešė skautai-tės ir vyriausieji skautininkai. Giedojo muz. N. Benotienės vadovaujamas vaikų choras.

Po pusryčių muziejaus salėje vyko saskrydžio tūsa. Kalbėjo s. kun. A. Žilinskis, evangelikų sk. dvasios vadas tema "Skaitiška dvasia". LSS tarybos pirmios pirm. v.s. fl. K. Ječius apibūdino dabartinę veiklą ir pateikė sumanymų ateitai. Ragino kaip galima daugiau įtraukti naujų narių – jaunimo. Buvo klausimų, pasisakymų ir siūlymų.

Saskrydyje kilusius klausimus apsparsčius, prieita išvadų, kad ir vyresniems, ir jaunimui reikia kelti tas pačias gaires, eiti puoselėjant tą brangų lietuvišką žodį visiems mūsų jauniems ir tarnauti Dievui, tėvynei ir artimui. Dalyviai, išsklause visus pašnekesius, gavo pažymėjimus, kuriuos meniškai paruošė v.s. V. Dilba. Saskrydžiui vadovavo VS pavaduotojai v.s. R. Otto ir v.s. Čepienė. Jie visiems padėjo už dalyvavimą, ypatingai torontiečiams už malonų priėmimą ir skanų maistą. Saskrydis baigtas vakarine malda "Ateina naktis". Tūntininkai v.s. Algis ir s. Vida Senkai visus pakvietė pietų, kuriuos pagamino D. Gurklienė. Atsisveikinta iki kito saskrydžio.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

4.75% už 90 dienų term. indėlius
5.25% už 6 mėnesių term. indėlius
5.75% už 1 m. term. indėlius
6.00% už 2 m. term. indėlius
6.25% už 3 m. term. indėlius
6.50% už 4 m. term. indėlius
6.50% už 5 m. term. indėlius
6.25% už 1 m. GIC mėn. palūk.
6.50% už 1 m. GIC invest. pažym.
7.25% už 2 m. GIC invest. pažym.
7.50% už 3 m. GIC invest. pažym.
7.75% už 4 m. GIC invest. pažym.
8.00% už 5 m. GIC invest. pažym.
3.75% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)
6.50% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.
7.25% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.
7.50% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.
7.75% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.
8.00% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.
3.75% už OHOSP (variable rate)
3.25% už taupymo sąsk. (gyvybės drauda)
3.75% kasd. pal. čekių sąsk. virš 10.000
2.50% už Amerikos dol. kasd. pal. sąsk. (US dol. Sav. Acc.)

IMA:

už asmenines paskolas nuo 7.75%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 7.50%
2 metų 8.50%
3 metų 8.75%
4 metų 9.00%
5 metų 9.25%
(fixed rate)

su keičiamu nuosimčiu
1, 2 ar 3 metų 6.50% (variable rate)

Asmeninės paskolas duodame iki \$65,000 ir mortgiculus iki 75% (kainoto turto). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgiculai.

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje.

AKTYVAI per 100 milijonų dolerių

Kredito kortelė

Nemokama narių gyvybės drauda (taupymo sąsk.) pagal santau-pų dydį iki \$2,000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$30,000. Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaidų ir kelionės čekių (traveler's cheques) patarnavimas.

Gaunama kelionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų (The Co-operators & Blue Cross).

Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda (Credit Union Insurance Services).

KASOS VALANDOS:

- Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r.-3.30 v.p.p.
- Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r.-8 v.v.
- Šeštadieniais nuo 9 v.r.-1 v.p.p.

BŪSTINĖ: Lietuvių namai –

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 416 532-1149

Knygų rišykla "SAMOGITA"

meniškai riša knygas bei žurnalus.

A. Plėnys

3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

PRINTING

Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus. Prieinamos kainos, aukšta kokybė.

TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave. Toronto Ont.
Savininkas Jurgis Kuliesius

LEDAS REFRIGERATION

AIR CONDITIONING & HEATING

PRIEŠSEZONINIS

DUJINĖS ŠILDYMO KROSNIES (GAS FURNACE)

IŠVALYMAS IR PATIKRINIMAS \$40

Skambinti R. Jareckui
tel. 416 370-3539 Toronto
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti.)

DAIVA DALINDA, BBA,
Broker Tel. (416) 231-5000

Amerikos didžiausia namų pardavimo įstaiga plečiasi Kanadoje!

Islington-Kingsway Realty Inc.
Prezidentė, turinti 14 metų patyrimą, jums sąžiningai patarnaus.

Nemokamas namo įvertinimas.

2908 Bloor Street West,
Etobicoke, Ontario M8X 1B6 FAX (416) 233-2713

MEDELIS CONSULTING

1407 Sarscey St., Oshawa, Ont. L1G 4N2
Tel. 1-905-434-1847 FAX 1-905-728-5745

ALGIS ar STEFA MEDELIAI

Visos paslaugos atskirai įvertinamos iš Lietuvos. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienį. Reikalui esant atvažiuoju į namus.

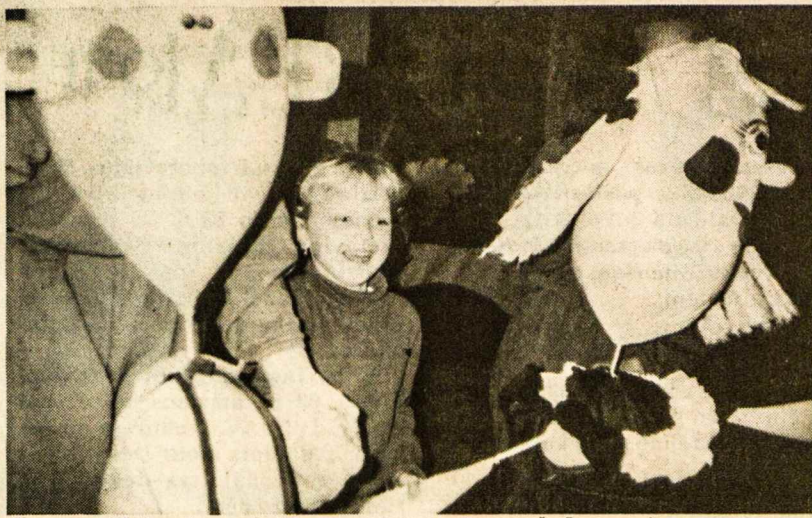
KELIONĖS Į LIETUVĄ

visuomet geriausiomis kainomis per Amsterdamą, Berlyną, Frankfurtą, Helsinkį, Kopenhagą, Londoną, Paryžių, Varšuvą arba kitomis jūsų patogiamis oro linijomis. Didelis pasirinkimas. Labai greitai parvežame viešnagėi į jūsų gimines iš Lietuvos.

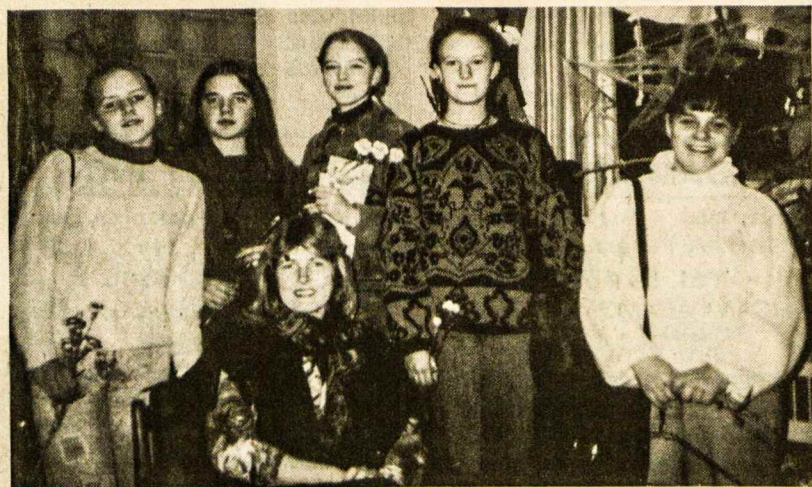
KALĖDINĖ KELIONĖ
per Kopenhagą. Nakvynės nereikalingos. Išskrendam gruodžio 20 – grįžtam sausio 4. Teiraukitės!

KELIONĖS Į VISUS KITUS KRAŠTUS.
TEIRAUKITĖS APIE ĮVAIRIUS BILETŲ IŠPARDAVIMUS. Del smulkesnės informacijos kreipkitės trečiadieniais nuo 11 v.r. iki 5 v.p.p. į Algį Medelį asmeniškai arba kasdien nuo 9.30 v.r. iki 6 v.v. į Mariją (angliškai, rusiškai arba lenkiškai).

UNITY

Toronto Maironio mokyklos mokinė V. NAUDZIUNAITĖ šoka su lėlėmis iš Mažeikių spektaklio "Atsiprašau, Slibinuk!" 1994 m. spalio 22 d. Nuotr. G. Paulionienės

Mažeikių lėlių teatro vaidintojos su vadove IRENA MIKUCKIENE (sėdi priekyje) po pasirodymo Toronto Maironio mokyklos vaikams 1994 m. spalio 22 d. Nuotr. G. Paulionienės

Vaikai su lėlėmis iš Lietuvos

Toronto Maironio mokyklą spalio 22 d. aplankė mėgėjiškas vaikų lėlių teatras iš Mažeikių, vadovaujamas Irenos Mikuckienės. Jauniausieji mokinukai turėjo progos pamatyti jiems skirtą linksną ir nuotaikingą spektakliuką "Atsiprašau, Slibinuk!". Spalvingos (beje, pačių jaunųjų aktorų ir vadovės sukurto bei pasiūtos) idomos lėlės ir scenos dekoracijos, nesudėtingas vaidinimo turinys, pailiustruotas dainelėmis, o ypač betarpiškas ir draugiškas mergaičių bendravimas su smalsiais, nenustygančiais mažaisiais žiūrovais tuoj pat sužadino visų dėmesį ir norą bendrauti. Vaikai susidomėję sekė Sesutės ir Broliuko, Asiluko ir Pelytės, neuoramos

Slibinuko ir tauškalės Varnos nuotykius, pasakojamus gražia ir raiškia lietuvių kalba. Vaidinimą mergaitės pradėjo melodinga lyriška daina apie Lietuvą, o pasirodymo pabaigoje, skambant linksmai muzikai, paragino priekinėse eilėse sėdėjusius vaikus įsijungti į bendrą šokį su lėlėmis, kurias šie taip nekantravo paliesti. Pradžioje mažieji nedrąsiai kilo ir vėl sėdosi, bet netrukus tuoj sukosi bendrame kryptaujančiame ratelyje. Gausiais plovimais palydėję, padėkoję ir apdovanoję vadovę ir aktores, vaikučiai sugrįžo į savo klases prie įprastinių užduočių.

Viešnios iš Lietuvos, lydimos vedėjos G. Paulionienės, apsilankė atskirose klase, pabendraavo su vyresniais mokiniais, susipažino su mokytoja, o po šios trumpo apžvalgelės buvo pakviestos į mokytojų kambarį. Ten lietuvių laukė tikri kanadietiški pusryčiai – kava ir mergaitėms labai patikusios šviežios spurgos "donuts". Papusryčius, pasiūkusius, o pabaigoje visiems kartu nusifotografavus, viešnios pasirašė į svečių knygą ir atsisveikino su vedėja bei mokytoja. Visiems malonus, o vaikams ne tik malonus, bet ir naudingas bei reikalingas buvo toks susitikimas su jų amžininkėmis iš Lietuvos. Tai padeda praplėsti jų akiratį, lavina kalbos supratimą, skatina norą domėtis brangiu mums kraštu. Tad lauksime naujų svečių iš Lietuvos. Belieka tik dar kartą pasvajoti: o, jei būtume arčiau vieni kitų...

Monika Raščiauskienė

Kanados įvykiai

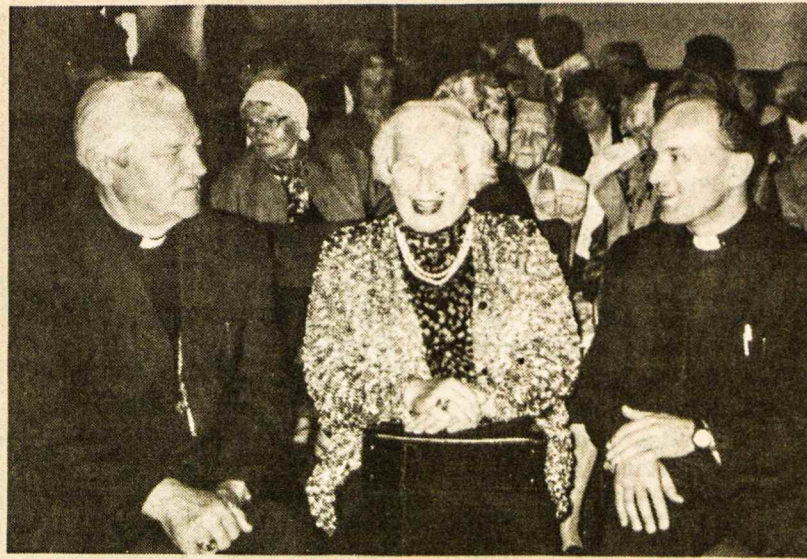
(Atkelta iš 1-mo psl.)

Ją bei jų vaikai Kanadon bus išleidižiami be jokių suvaržymų. Tačiau tėvams ar seneliams atvažiuoti į vaikų šeimas reikės tų šeimų pasirašytos garantijos, kad jos trejus metus užtikrins pilną tokių atvykėlių pragyvenimą bei rūpinimąsi jų globa.

Kadangi tokie vaikų šeimų pažadai dabar būdavo dažnai sulaužomi, galvojama apie specialų fondą. Į jį tėvus ar senelius atsikviečiančios šeimos įnešų nustatytą finansinę užstatą arba užstatytą atitinkamą dalį savo turto. Tokiu atveju dolerio ar turto užstatas būtų gražinamas, jei įsipareigojimas nebūtų sulaužytas trejų metų laikotarpyje.

Silpnioji šio naujo plano dalis yra nutylėjimas sprendimo, liečiančio gausius atbėgius Kanadon, dar ir šiandien nesulaukusius oficialaus teisių pripažinimo, atmetimų nesibaigiančias apeliacijas. Juk jų visas išlaidas padengia Kanada, atidedama galimybė ištrėmimą ir žarstydamą dolerius, kurių trūksta kitiems svarbesniems reikalams. Pagausėjusios žmogudystės bei kiti kriminaliniai nusikaltimai liudija, kad su atbėgiais Kanadon atvyko ir pasipirginti norinčių nusikaltėlių.

Praejusią savaitę finansų ministerio S. Marchio sprendimu neribotam laikui buvo suspenduotas Atbėgių tarybos vicepirm. Michael Schelew. Spėjama, kad suspendavimas yra susietas su numatomo jo darbo tyrimu. Tokios nuomonės yra kiti šios tarybos nariai. Mėnesinis žurnalas "Saturday Night" ("Šeštadienio naktis") teigia, kad M.

KLK moterų draugijos Priskėlimo parapijos skyriaus susirinkimas, įvykęs 1994 m. spalio 16 d. Jame dalyvavo ir narys bei svečius pasveikino Panevėžio vyskupas JUOZAS PREIKŠAS (sėdi kairėje); šalia jo – susirinkimo pagrindinė kalbėtoja IRENA LUKOŠEVIČIENĖ ir Troškūnų parapijos klebonas kun. SAULIUS FILIPAČIUS. Nuotr. I. Vibrienės

TORONTONT

Toronto "Gintaro" vaizdajuostė iš Dainų ir šokių šventės Lietuvoje, papildomai užsakyta ir jau gauta. Norintys ją įsigyti prašome kreiptis pas J. ir R. Karasiejus, 2364 Adena Ct., Mississauga, Ont. L5A 1R1. Tel. 905 896-7239. Kaina – \$25.

Dr. Auksuolė T. Lingytė, lietuvė gydytoja, vienintelė atstovavo Kanadai Pasaulio gydytojų suvažiavime, įvykusiam 1994 m. spalio mėn. Australijos Melburne.

Schelewas ragino tarybos narius padidinti globos teisių suteikimą atbėgiams. Jo dabar susilaukia 68% apklaustų atbėgių. Tarybos pareigūnų, globos teises suteikiančių mažiau kaip 35% apklaustų atbėgių, jis žadėjo pasiūlyti imigracijos ministeriui S. Marchiui atleisti iš darbo.

V. Kst.

KROVINIAI Į LIETUVĄ Laivais ir lėktuvais Greitas ir patikimas pristatymas

Komerciniai kroviniai nuo mažiausių siuntų iki didelių talpintuvų taip pat

automobiliai ir asmeniniai daiktai

POLIMEX FORWARDING INC.

Toronto: 141 Roncevalles Ave. M6R 2L2

Prašome skambinti (416) 537-8648

ir susitarsime dėl persiuntimo laiko

Konkurencinės kainos * Profesinis patarnavimas

Juozas (Joseph) NORKUS

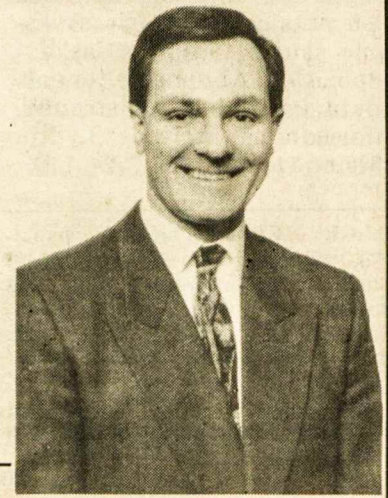
Re/max West įstaigoje ilgiausiai dirbantis agentas.

#1 KANADOJE
Daugiau kaip 10 metų turintis pardavimo bei daugiau kaip 20 metų statybos ir remonto patirtį. Mielai atsakysiu į namų pirkimo, pardavimo ar remonto klausimus.

RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St. West
Toronto, Ont. M6P 1A9

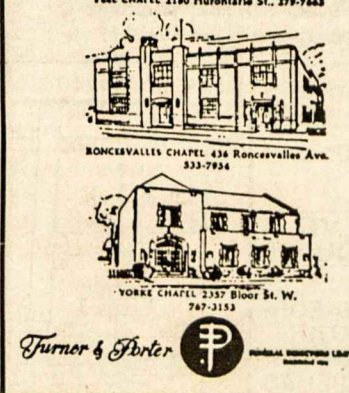
Skambinti bet kuriuo metu
įstaigos tel. 416 769-1616
namų 416 532-5893

Nemokamas namų įvertinimas

Turner & Porter laidotuvių namai

436 Roncevalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

AUDRA travel & CRUISES CORPORATION

Kelionės Kaunan į vieną pusę. Kaina \$630 (kan.)
Atostogos paskutinę minutę!

Platus pasirinkimas 1 - 2 savaitėm.

NASSAU		
Tik skrydis	\$198	
"Radisson" (4 naktys)	\$348	
ST. MARTEN		
"Laguna"	\$498	
CUBA VARADERO		
"Paradiso"	\$427	
LAS VEGAS		
"Sahara" (4 naktys)	\$378	
Viena arba dvi savaitės su pilnu išlaikymu ir skrydžiu		
CANCUN	7 naktys	14 naktų
"Club Lagoon"	\$728	1108
ARUBA		
"Tamarini"	\$1098	1778
MANZANILLO		
"Sierra"	\$848	
CANCUN		
"Oasis Pto Aven"	\$838	

Kelionės laivais:

Rytinės, vakarinės ir pietinės Karibų salos 7 dienom.
Kaina - pradedant \$599 (JAV)

Skridimai Kanadoje

Vancouver – \$276 Edmonton – \$266
Turite sugrįžti iki spalio 31 dienos.
(Papildomi valstybiniai mokesčiai ir kainas neįskaityti)

Kelionės į Lietuvą!

Geriausios kainos, patogiausieji lėktuvai.
Skambinkite nedelsdami!

Telefonas 416 533-8443

FAX 416 533-6279

1605 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6P 1A6, Canada
Kelionių verslo registracijos nr. 2559030 (retail), nr. 2475066 (wholesale)

Registruota masažo terapeutė

Ramona Girdauskaitė, B.Sc., R.M.T.
20 High Park Blvd., Toronto.

Gydomas masazas ("Craniosacral Therapy")

Priima pacientus pagal susitarimą

Telefonas 416 536-5437

Su gydytojo nurodymu dauguma privačių sveikatos draudos bendrovių (extended health care benefits) gydymą masażą padengia pilnai ar iš dalies.

Dantų gydytoja

Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.

1553 Hurontario Street, (į pietus nuo QEW)

Mississauga, Ontario L5G 3H7 Tel.: (905) 271-7171

Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais

1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7

(Priešais Lietuvių namus)

Tel.: 416-530-1070

Dantų gydytojai

Dr. J. E. BIRGIOLAS, D.D.S.

Dr. S. DUBICKAS, D.D.S.

Dr. R. KARKA, D.D.S. M.S. Dip. Orth.
(Orthodontist)

2373 Bloor Street West

(Prie Jane St.)

Telefonas

763-5677

Advokatas

VICTOR E. RUDINSKAS,

B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A.

15 John St., Suite 2

Weston, Ontario M9N 1J2

(arti Lawrence ir Weston Rd.)

Tel. 240-0594

(24 valandas)

FAX 248-5922

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS, B.A. M.L.S. LL.B.

perėmė a.a. advokato Algio Puterio bylas ir testamentus

1579 Bloor St. West,

Toronto, Ontario

M6P 1A6

įstaigos telefonas

(416) 532-3443

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500

(Bloor ir Jane gatvių kampas)

Toronto, Ontario M6S 4W3

Tel. (416) 762-7393

Fax (416) 763-0674

Atstovybės Lietuvoje naujas

adresas: Goštauto 4-78

(kitoje Neries upės pusėje

nuo "Lietuvos" viešbučio)

Vilnius

Tel. (3702) 61 71 62

Fax (3702) 22 63 68

DRESHER

DRAUDA

Visi draudos

patarnavimai.

Lietuvių kalba

patarnauja

V. Drešeris ir

Rima (Petkutė)

Drešerienė.

Nekilnojamas

turtas

Patarnavimai

visose pirkimo ir

pardavimo srityse.

Kreiptis į Valterį

ar Rick Drešerius

Nekilnojamo

turto

įkainojimas

– mortgičių

– mokesčių

– turto ir kt.

Kreiptis į

Rick Drešerį

3830B Bloor St. West, Etobicoke, Ontario M9B 1K8

Tel. 416-233-3334, 416-231-2661

FAX 416-233-0285

Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 9 v.r. – 5 v.p.p.

Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas - greitas ir tikslus!

V. DAUGINIS – telefonai 416 762-4232, 905 822-7376

Lilija Pacevičienė – telefonai 416 762-4232, 519 853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA - INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,

2 Jane Street, Suite 204 (kampas Jane ir Bloor), Toronto, Ont. M6S 4W3

416 762-4232 FAX 416 762-5588

GINTARAS EXPRESS

1968 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6P 3K9

(Prie High Park požeminės stoties).

Tel. (416) 604-4400, FAX (416) 604-9748.

Siuntiniai laivu:

1 kubinė pėda \$7.00 plus \$14 pristatymas

arba

1 kg \$1.20 plus \$14 pristatymas

Siuntiniai lėktuvu:

1 kg \$5.50 plus \$14 pristatymas

Siuntiniai priimami bet kokiame ipakavime. Ir laivu, ir lėktuvu siuntiniai išsiunčiami kas antrą savaitę.

\$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$

Greitas pinigų pervedimas.

US arba Kanados doleriai:

4% plus \$14 – pristatymas.

Pigiausiomis kainomis persiunčiami automobiliai ir kiti stambūs kroviniai į Baltijos šalis.

Greitas ir saugus pristatymas.

Visi Jūsų siuntiniai, siunčiami per GINTARAS EXPRESS nemuituojami. Siūlome Jums šventines gėlių puokštes bei paruoštus maisto siuntinius iš Kanados ir Vakarų Europos šalių produktų.

Kelionės į Lietuvą ir iš Lietuvos: nuo \$1050

Mūsų darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v. (pirmadieniais-penktadieniais); 10 v.r. – 4 v.p.p. (šeštadieniais).
Mūsų atstovai: Kitcheneryje, Waterloo, Guelph, Cambridge Lolita arba Armandas, tel. 519-571-9422; Hamilton: Alfredas Zorkus, tel. 905-522-9966; Londone: Jonas Naruševičius, tel. 519-657-1751; Delhi: Pranas, Teresė Pargauskai, tel. 519-468-2163; MONTREALYJE: Žaklina, Maris Kemzane, tel. 514-637-9495.

NAUJOS PASLAUGOS: atliekame įvairius vidaus ir lauko namų remonto darbus – sienų statymą (drywall), elektros, vandentiekio, keramikinių plytelių klojimo, dažymo, stogų ir lietausvzdžių dengimo. Taip pat statome priestatus, verandas, įrengiame vonias ir pirtis.

TORONTONT

Anapilio žinios

— Lapkričio 6, sekmadienį, suėjo 5 metai nuo mūsų gero parapijiečio ir buvusio Lietuvos generalinio konsulo Kanadai dr. Jono Žmuidzino mirties. Visi buvo kviečiami jį prisiminti savo maldose.

— Tėveliai prašomi registruoti savo vaikučius Pirmosios Komunijos pasirušimo pamokoms klebonijoje tel. 277-1270.

— Lapkričio 2, trečiadienį, palaidota a.a. Joana Rovenė, 75 m. amžiaus; lapkričio 4, penktadienį, palaidota a.a. Konstancija Radzevičienė, 87 m. amžiaus.

— Kanados lietuvių muziejus Anapilyje ieško šių žurnalo "Tėvynės sargas" numerių: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 17, 27, 28, 30, 58, 63, 64, 65, 66, 67, 70. Prašome paskambinti tel. (905) 566-8755, jei galite padėti. Muziejaus lankymo valandos: sekmadieniais nuo 10.30 v.r. iki 8 v.v., o pirmadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

— KKK moterų draugijos mūsų parapijos skyrius organizuoja drabužių siuntą į Lietuvą buvusiems Sibiro tremtiniais. Jei kas turėtų geroje būklėje atliekamų drabužių, prašome pristatyti draugijos narėms sekmadieniais parapijos salėn.

— Anapilio knygne galima įsigyti Tautinių šokių šventės vaizduosėių ir Kūčių plotkelių.

— Mišios lapkričio 13, sekmadienį, 9.30 v.r. už Paulionių šeimos mirusius, 11 v.r. už parapiją; Wasagoje 2 v.p.p. už a.a. Vincą Skirnių.

Lietuvių namų žinios

— Sekmadienio popietė lapkričio 7 d. dalyvavo 168 asmenų. Svečių knygoje pasirašė June Rowlands (Toronto burmistrė), Tony O'Donohue, Dorothy Fontach, Hazel Wilcart, Sandy Duma, Murray Rowland, K. Korwin Kuczyński (miesto tarybos narys), Andrew Witer (tarybos narys), Sonata Andriulevičiūtė iš Kauno. Pranešimus padarė ir svečius supažindino LN valdybos narys J. R. Juodis.

— LN valdybos posėdis įvyks lapkričio 10, ketvirtadienį, 7.30 v.v.

— LN tradicinis 43-čiasis pobūvis praėjo sėkmingai. Dalyvavo 200 asmenų. Londono chorą "Pašvaistė" atliko idiomų programą. Atlikėjai buvo sutikti šiltais plojimais. Nuširdžiai dėkojame už laimikius loterijai Lietuvių namams, LN moterų ir vyrų būreliams, kult. kom. nariams bei visiems aukojusiems. Ypatinga padėka moterų būreliui už salės papuošimą, vyrų būreliui už baro aptarnavimą ir administracijai už pagalbą. Tikimės visus, dalyvavusius šiame vakare, pamatyti ir Naujųjų metų sutikime.

— Gruodžio 31 d. LN visuomeninės veiklos komitetas, vadovaujamas T. Stanulio, rengia iškilmingą N. metų sutikimą, kuris įvyks Karaliaus Mindaugo menėje. Šiais metais svečius linksmins puikus 13 asmenų orkestras, pasižymintis turtingu klasikine bei modernios muzikos repertuaru. Dėl išsamesnės informacijos bei stalų rezervacijos kreiptis į LN administraciją tel. 416-532-3311 arba skambinti T. Stanuliu dienomis metu tel. 416 231-3000, vakarais 416 231-4937.

— A. a. Albino Kriaučiūnienės atminimui Slausos namams aukojų \$40 S. V. Paulioniai. Aukos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6P 1A6.

IESKOME auklės prižiūrėti 2 vaikučiams. Skambinti tel. 905 848-9628.

RUSŲ ŠEIMAI reikalinga patyrusi auklė mažai mergaitei. Ji turėtų būti 30-55 m. amžiaus, galėtų gyventi kartu, turi gerai mokėti rusų kalbą; taip pat galėtų atlikti lengvus namų ruošos darbus. Skambinti tel. 416 414-4808. Palikti vardą, amžių ir telefono numerį, įkaltant rusiškai. Bus atsakyma vėliau.

EUROPEAN CATERING Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, suvakaromi gerimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 626-2099, fax (416) 626-4770 Toronto.

ROYAL LEPAGE
Residential Real Estate Services
5110 Dundas Street West,
Etobicoke, Ontario M9A 1C2
Bus.: (416) 231-3000 (24 hr.)
Res.: (416) 231-4937
Fax (416) 231-6993
Jane-St. Clair, 2 miegamųjų "bungalow", didelis kiemas 40x154 pėdų. Puikus pirkiny perkanamą pirmą kartą. Kaina \$169,000. Visais klausimais kreiptis į Teodorą Stanulį tel. 416 231-3000; namų tel. 416 231-4937, FAX 416 231-6993. Sąžiningas patarnavimas.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Popiežiaus Jono Pauliaus II paskelbtų 1994 šeimos metų progą praeitą sekmadienį jaunuos šeimos su vaikučiais dalyvavo 10.15 v.r. Mišiose, kurių metu buvo vedybinių pažadų atnaujinimas, tai progai pritaikytas kun. E. Putrimo pamokslas ir jaunimo dalyvavimas Mišiose, grojant gitarom ir kanklėmis. Kankliavo D. Čičinskienė (iš Lietuvos, Žibutė Janeliūnienė ir D. Radtke, gitarom grojo Larry Folk, Stasys Kuliavas, Tomas Skrinskas, Arūnas Radtke ir Ramūnas Underys. Po Mišių Parodų salėje vyko simpoziumas šeimos tema, kurį pravėdė tam tikslui pakviesti asmenys, kalbantys angliskai. Po diskusijų buvo suvestiniai pietūs. Šią šeimos šventę suorganizavo parapijos tarybos religinė sekcija ir šeimų sekcija, kurioms vadovauja Rita Radžiūnaitė ir Indrė Paškauskienė.

— Lapkričio 2 d. buvo palaidota a.a. Anelė Rickevičienė, 81 m.; lapkričio 5 d. — a.a. dr. Marija Karkienė, 79 m.

— KKK moterų draugijos mūsų parapijos skyriaus sekantis susirinkimas įvyks ateinančią sekmadienį, lapkričio 13 d. po 11.30 v.r. Mišių Parodų salėje. Programoje Valės Siminkevičienės pokalbis apie gėles ir demonstravimas kaip sukurti puokštes.

— Pasauliečių pranciškonų (Trečiojo Šv. Pranciškaus ordino) mūsų parapijos kongregacija Mišios bus šį ketvirtadienį, 10 v.r. Po Mišių — susirinkimas T. Bernardino kambaryje.

— Metinės uždaro rekolekcijos, kurias organizuoja KKK moterų draugijos mūsų parapijos skyrius, įvyks 1994 m. gruodžio 2-4 d.d. Marylake vienuolyne, King City, Ont. Rekolekcijas praves kun. Antanas Saulaitis, SJ. Registracijos parapijos raštineje.

— Mišios lapkričio 13, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. prel. Praną Vaserį; 9.20 v.r. — už a.a. Mariją ir Michael Waitowitz; 10.15 v.r. — už Vėlinių Mišioms pavestą sielą, a.a. Romą Draudvilį, a.a. Mariją Štukičienę; 11.30 v.r. už parapiją.

Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldos su Šventa vakariene lapkričio 13 d. įprastu laiku — 9.30 v.r. laikys kun. Valdas Aušra iš Čikagos.

— Jei kas norėtų, kad kun. Valdas Aušra mūsų ligonius aplankytų su pastoriniu patarnavimu ligoninėse arba namuose, paskambinkite parapijos pirmininkui Ernestui Steponui tel. 416-622-5896 iki penktadienio, lapkričio 11 d.

— Lapkričio 20 d. 9.30 v.r. pamaldas laikys kun. A. Žilinskis.

— 1994 metais Išganytojo parapijos moterų draugija parėmė: Klaipėdos evangelikų teologijos seminariją, žurnalą "Keleivis" Klaipėdoje, liuteronų studento studijas, maisto produktams Pagėgių vaikų globos namus, invalių Marijampolėje maistui, draubūziais ir kt., iš Sibiro grįžusius vaikus. Iš viso tai šalpai paskirta apie \$1.637. E.J.ST.

Patikslinimas. V. S. Radzevičiai "Tėviškės žiburiams" aukojų \$25 Albino Kriaučiūnienės atminimui, ne Albino Kriaučiūno, kaip išspausdinta "TŽ" 44 nr. Atsiprašome.

Atitaisymas. "TŽ" 41 nr. V. Pečiulio straipsnyje "Šaulių šventė" sumaišytos pavardės: šaulių žvaigždės medalis buvo įteiktas Mykolui Petroniui, ne Petriuliui.

Bijana's Translation Services
VERTIMAI
ZODŽIŲ IR
RAŠTŲ
lietuvių,
rusų, anglų ir
prancūzų
kalbomis. Taip pat
užpildau įvairias anketas, paruošiu skelbimus, suteikiu vertėto paslaugas teismuose. Esu Ontario provincijos akredituota vertėja prie Teisingumo ministerijos (The Ministry of Attorney General). Prieinamos kainos.
Skambinti tel. 416 621-1638.
Adresas: 106 Meadowbank Road, Etobicoke, Ontario M9B 5C9

Teodoras (Ted) Stanulis

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" administracija prieškalėdiniame laikotarpyje bus atidaryta nuo lapkričio 13 d., sekmadieniais po 9.30 v.r. pamaldų iki maždaug 1 v.p.p. Bus galima sutarkyti prenumeratas, sumokėti skolas, įteikti kalėdinius sveikinimus, užsisakyti "TŽ" kaip dovaną savo bičiuliams.

Kalėdiniai sveikinimai

Jau planuojamas kalėdinis "TŽ" numeris, kuris išeis gruodžio 13 d. Visa medžiaga, skirta šiam numeriui, laukiama iki gruodžio 8 d. Kalėdinius sveikinimus kviečiame siųsti dar prieš šią datą, kad spaustuvė galėtų juos laiku paruošti. Yra dvejopai sveikinimai — bendras ir atskiri, asmeniniai. Į bendrąjį sveikinimą įrašomi visi tie, kurie pareiškia tokį norą ir atsiunčia auką "TŽ". Asmeniniai bei atskirieji sveikinimai yra rėminiai. Jų kaina pagal užimamą plotą. Jais daugiausia naudojasi parapijos, organizacijos, institucijos ir pavieniai asmenys. Sveikinimas per laikraštį šiuo metu yra geriausias būdas pasiekti savo artimuosius ne tik išsvijoje, bet ir Lietuvoje. Tuo būdu išvengiama atvirukų siuntinėjimo, kuris pareikalauja daug laiko ir išlaidų.

"Sodauto" Bostono etnografinio ansamblio programa "Ten, kur anglių kalnai stėri" — šį šeštadienį, lapkričio 12 d., 7.30 v.v. Prisikėlimo parapijos salėje, Toronte. Tai vienartinis pasirodymas Kanadoje. Ansamblių pasikvietė "Volungė" — Toronto lietuvių choras; jis kviečia visus atsilankyti ir pamatyti šį spektaklį apie lietuvių angliakus gyvenimą Pensilvanijoje praeitame šimtmetyje. Įėjimas suaugusiems — \$8, o vaikams (studentams) — \$5. Bilietų dar bus galima gauti prie įėjimo.

Toronto Maironio mokykla dėkoja "Paramos" kredito kooperatyvui už vaikams dovanotus sąsiuvinius bei kalendorius ir mokytojams — rašyklės. Didelis aciu ir už pirmininko sveikinimus.

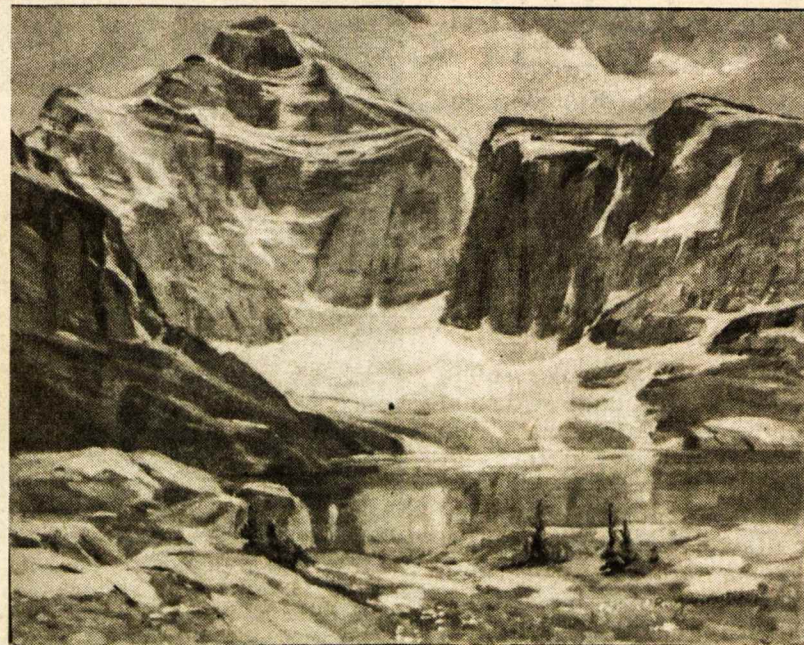
Mokyklos tėvų visuotinis susirinkimas įvyks lapkričio 19, šeštadienį, 9.30 v.r. mokyklos auditorijoje. Laukiame nors vieno iš kiekvienos šeimos.

Giedra Paulionienė, vedėja

Dail. Reginos Žiuraitienės tapybos darbų paroda įvyks lapkričio 20 — gruodžio 3 d.d. McLaren Barnes galerijoje, Oakville, Ont. Dailininkė yra plačiai žinoma Kanadoje šio krašto gamtovaizdžių atskleidimu savo kūrinyje.

Toronto pensininkų klubas rengia dvi ilgesnes keliones 1995 metais: į Graikiją — išvykstame sausio 15 d.; į Aliaską — liepos 19 d. Abiems kelionėms reikia jau dabar registruotis. Informacijas teikia Lydija Balsienė tel. 416 766-7724. L.B.

ALGIS MEDELIS lapkričio pabaigoje važiuoja į Lietuvą. Reikalingi paslaugų kreipkitės telefonu 1-905 434-1847.

McARTHUR LAKE Yoho, B.C. (aliejus), dail. REGINA ŽIURAITIENĖ. Jos darbų paroda įvyks lapkričio 20-gruodžio 3 d.d. McLaren-Barnes galerijoje, Oakville, Ontario

Žemiškąją kelionę praeitą savaitę užbaigė a.a. dr. Marija Karkienė, a.a. Monika Bumbulienė ir a.a. Birutė Vaitiekūnienė. Visos trys ilgesnį laiką Toronte reiškė KKK moterų dr-jos bei parapijų veikloje, buvo įvairaus visuomeninio darbo uolios talkininkės. Palaidotos Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje, Ont.

KLB Toronto apylinkės rinkiminės komisijos posėdyje, įvykusiame lapkričio 4 d., nutarta, kad sekantys kandidatai į KLB Toronto apylinkės tarybą išrinkti aklamacijos būdu: Angelė Abromaitytė, Emilijus Bartminas, Kęstutis Budrevičius, Algis Empakeris, Danutė Garbaliauskienė, Ona Juodisienė, Raimundas Pacevičius, Kazys Pajaujis, Bronė Palionienė, Kazys Pečiulis, Vytautas Pečiulis, Stasys Prapakas, Bronius Saplys, Vytautas Spudulis, Bronys Stundžia, Gintas Tumosa, Algirdas Vaitčiūnas, Pranas Vilkelis.

Vyt. Skrinskas, rinkiminės k-jos pirmininkas E. Senkuvienė, sekretorė

A. a. Joanos Rovenės laido-tuvių progą Juozas Prišas "Tėviškės žiburiams" aukojų \$100.

A. a. Joanos Rovenės atminimui, užjausdami Sigitą ir Vytautą Aušrotus, Joana Bubulienė "Tėviškės žiburiams" aukojų \$20.

Tėvynės sąjungos Kanados skyriaus metinis narių-rėmėjų susirinkimas

įvyks 1994 m. lapkričio 20, sekmadienį, Toronto Prisikėlimo parapijos salėje.

Registracija — 2 v.p.p.; 2.30 v.p.p. organizaciniai reikalai; 4 v.p.p. adv. POVILO ŽUMBAKIO paskaita tema

"Kur veda dabartinė Vilniaus politika?"

Susirinkimas ir paskaita vieši. Visi maloniai kviečiami atsilankyti.

Tėvynės sąjungos Kanados skyrius

SUVALKŲ KRAŠTO LIETUVIŲ IŠEIVIJOS SAMBŪRIS

maloniai kviečia visus dalyvauti

RUDENS ŠOKIUOSE,

kurie įvyks 1994 m. lapkričio 19, šeštadienį, 6 val. vakaro, Toronto Lietuvių namuose, 1573 Bloor St.W. (Vytauto Didžiojo menėje)

Muzikinę programą atliks "Sutartinė"

Veiks baras, šilta vakariene, loterija. Šokiams gros smagi muzika.

Įėjimas 8 dol., pensininkams — 7 dol. Rengėjai

PARAMA

lietuvių kredito kooperatyvas praneša namų savininkams,

kad turime teisę išduoti nekilnojamo turto didėjančias paskolas pagal sutartį (paskolą galima didinti iki nustatytos ribos).

- HOMEFUND REVERSE MORTGAGE LINE OF CREDIT - Šios nekilnojamo turto paskolos suteikia galimybę gauti pajamų pragyvenimui, kelionėms, padėti vaikams ar turėti didesnes pajamas iki nuosavybės pardavimo.

Norint gauti daugiau informacijų, prašoma skambinti paskolų vedėjams tel. 416 532-1149

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

MONTREALque

Vasario 16-tos gimnazijai surinkti \$2340 ir pasiųsti per KLB krašto valdybą į Vokietiją. Nuo lat šiam tikslui pinigų Montrealyje renka Albertas Jonelis ir Jonas Dalmotas.

Montrealio liuanistinę mokyklą lanko 9 mokiniai ir 13 priešmokyklinio amžiaus vaikučių. Tuo pačiu laiku lietuvių kalbos kursus lanko 13 suaugusių kursantų.

KLB Montrealio apylinkės valdyba rengia susitikimą su nesenais lietuvių atvykusiais lietuvių lapkričio 25 d., penktadienį, 7 val. v. seselių namuose, 1450 De Seve, Montreal. Bus aiškina masi dabartiniai naujai atvykusių rūpesčiai, kalbama apie lietuvių bendruomenę ir jos veiklą.

A. a. Stasys Daunoravičius, 69 m. amžiaus, žuvo automobilio nelaimėje spalio 22 d. Po pamaldų Lietuvių kankinių šventovėje, Mississauga, Ont., palaidotas ten pat Šv. Jono lietuvių kapinėse. Liūdi žmona, gausi šeima ir bičiuliai.

A. a. Juozapa Dainienė (Kluoniūtė), 92 m. amžiaus, mirė spalio 27 d. Iš AV šventovės spalio 29 d. palaidota Cote Des Neiges kapinėse. Liūdi trys dukterys ir sūnus su šeimomis.

A. a. Juozas Krujelskis, 79 m. amžiaus, mirė spalio 27 d. Po pamaldų AV šventovėje spalio 31 d. palaidotas Šv. Jurgio kapinėse, Longueuil, Que. Liūdi dvi dukterys ir sūnus su šeimomis bei žmona. B.S.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

Namai - Automobiliai - Prekyba - Atsakomybė
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7
Tel. 514 722-3545 FAX 514 722-3546
JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B. DONNA SVRKA, A.I.B.
PETRAS ADAMONIS, C.I.B. Res. 514 256-53355
Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasiteiravimas neįpareigoja apsidrausti.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8
Tel. 514-766-5827; 514-766-5830
Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard
VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS — virš \$29,000,000 REZERVAS — virš 2 milijonų.

MOKA UŽ:	
Certifikatus 1 m.	6.25%
Certifikatus 2 m.	7.00%
Certifikatus 3 m.	7.25%
Term. indėlus:	
1 metų	5.00%
180 d. - 364 d.	5.00%
120 d. - 179 d.	4.50%
60 d. - 119 d.	4.50%
30 d. - 59 d.	4.00%
Taupymo — special.	1.50%
Taupymo — su gyv. dr.	1.25%
Taupymo — kasdienes	1.50%
Einamos sąsk.	1.00%
RRIF — RRSP — 1 m. term.	6.25%
RRIF — RRSP — 2 m. term.	7.00%
RRIF — RRSP — 3 m. term.	7.25%
RRIF — RRSP — taup.	2.00%

IMA UŽ:	
Nekiln. turto:	
1 metų	8.00%
2 metų	9.00%
3 metų	9.25%
asmeninės — nuo....8.00	

KASOS VALANDOS:	
	1475 DeSeve
Pirmadieniais	9.00- 3.00
Antr., treč.	9.00- 3.00
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00
Penktadieniais	10.00- 6.00
	3907A Rosemont
Pirmadieniais	10.00- 2.00
Antr., treč.	3.00- 7.00
Ketvirtadieniais	2.00- 6.00

EUROPARCEL

APTARNAUJAME LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ

NAUJA VIETA — NAUJOS VALANDOS
TOKS PAT GERAS PATARNAVIMAS

Nuoširdžiausi linkėjimai mūsų klientams ir sėkmės 1994 metuose. Mes ir toliau su malonumu teiksime aukščiausios klasės patarnavimus bendruomeni. Todėl prašome naudotis mūsų bendrovės paslaugomis. Laukiame paskambinimo dėl siuntinių paėmimo iš jūsų namų. Pristatyti siuntinius galite trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 7 v.v.

Siuntiniai pristatomi tiesiog į namus.

Nėra maksimumo svorio.

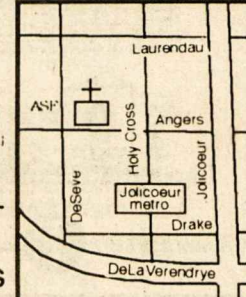
Minimumas 2 kg, arba \$10.00.

Nauja kaina: \$5.10 už kg

MONTREALQUE 1450 DE SEVE LASALLE, QUE.

Naujas telefonas
937-9898
Vytautas Grudis Jr.

SKAMBINKITE INFORMACIJOS IR APTARNAVIMO REIKALAIŠ BET KADA - 7 DIENAS

KILIMŲ IR BALDŲ VALYMAS

EURO CLEAN

Greitas patarnavimas, prieinamos kainos, dezinfekcija ir "Stainguard".

SKAMBINKITE VIDMANTUI ŠILININKUI TORONTE

TEL. 456-0717 ARBA 402-7976

REIKALINGA auklė prižiūrėti 2 metų mergaitę, kuri kalbėtų rusiškai ir gyventų mūsų namuose. Skambinti tel. 416 869-6019 dienos metu, tel. 905 709-3413 vakarais ir savaitgaliais.

ATOSTOGOS SAULĖTOJ FLORIDOJ. Kambarys ir prausykla, vėsinimas, apšildomas baseinas, pusryčiai — savaitė \$200. Miegamas kambarys, bendra prausykla — savaitė \$150. Artai parduotuvių ir pajūrio. Skambinti arba rašyti: A. Zupkus, 5886 Guest Court, North Fort Myers, FL 33903, USA. Tel. (813) 656-5886.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilį vidų nauju būdu — sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku. Tel. 503-1687.

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas). Skambinti Algiiui tel. 272-8323.

MOTERIS IŠ LIETUVOS gali prižiūrėti vaikus, vyresnio amžiaus žmones, atlikti namų ruošos darbus bei gyventi jūsų namuose. Skambinti tel. 1-519-688-9420.

IŠNUOMOJAMAS gražus ir švarus dviejų miegamųjų butas Toronte Jane gatvės rajone ir šiaurėje nuo Sheppard gatvės. \$645 mėnesiui. Į kainą įeina mokestis už elektrą, apšildymą ir kt., taip pat už automobilio pastatymą. Arti parduotuvių. Skambinti tel. 416-742-5254, 716-3751.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ

"PUNIA"

Atliekame visus lauko ir vidaus remonto darbus: sienų vandentiekio elektros keramikos plytelių stiklo blokų langų dažymo ir kt. Įrengiame rūsius vonias pirtis lauko verandas įvažiavimo keliukus (driveways) iš susikabinusių (interlocking) plytų. Dengiame stogus. Skambinti Alvydui tel. 905-848-9628, 416-609-5108 (pager).